

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA HAJNÓWKA NA LATA 2026-2035

Autorami „Strategii Rozwoju Miasta Hajnówka na lata 2026–2035” są członkowie zespołu specjalistów spółki REFUNDA z siedzibą we Wrocławiu.

www.refunda.pl

Spis treści

WPROWADZENIE	5
1. WNIOSKI Z DIAGNOZY	10
1.1. Sfera społeczna	12
1.2. Sfera gospodarcza	24
1.3. Sfera przestrzenna	29
1.4. Sfera klimatyczno-środowiskowa	34
1.5. Finanse Miasta	38
1.6. Badanie ankietowe	43
2. MISJA I WIZJA	46
3. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ W SFERZE SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNEJ I KLIMATYCZNO - ŚRODOWISKOWEJ 48	
4. OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA	61
5. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ MIASTA HAJNÓWKA	67
6. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ	74
Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu	75
Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	77
Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej	79
Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego	84
Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego	84
Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej	86
Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW	88
Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko	90
Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	91
Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji	92
7. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI	94
Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa	95
Obszary strategicznej interwencji w strukturze Miasta Hajnówka	101
8. SPOJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO SZCZEBLA	102
9. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII	104
Zarządzanie realizacją Strategii	105

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczyh.....	108
10. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	112
SPIS TABEL, RYSUNKÓW I WYKRESÓW.....	120

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Miasta Hajnówka na lata 2026–2035 (dalej „Strategia”) jest dokumentem, który określa długookresowy plan działania, wskazuje kierunki rozwoju oraz cele strategiczne Miasta, służące osiągnięciu przyjętych założeń. Ustalenia te stanowią podstawę do prowadzenia przez Miasto Hajnówka polityki rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym oraz klimatyczno-środowiskowym. Strategia pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działań władz Miasta, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań, a także umożliwia efektywne gospodarowanie dostępnymi zasobami, takimi jak: zasoby ludzkie, środowisko przyrodnicze i kulturowe, infrastruktura oraz środki finansowe. Stanowi również podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia stanowi podstawowy dokument wyznaczający długofalowe kierunki rozwoju Miasta oraz punkt odniesienia dla dokumentów wykonawczych, z uwzględnieniem ich ustawowego statusu i wzajemnych relacji. Podczas definiowania celów uwzględniono konieczność zachowania ich spójności z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla, w szczególności ze Strategią Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030 oraz Strategią Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Powiatu Hajnowskiego i Powiatu Hajnowskiego na lata 2022–2030. Strategia będzie wyznaczała również ramy dla planów, programów i innych dokumentów wykonawczych powstających w Mieście podczas jej obowiązywania. Dzięki temu dokument będzie stanowił wytyczne i punkt odniesienia dla inicjatyw oraz działań podejmowanych na poziomie lokalnym, mających na celu wspieranie rozwoju Miasta Hajnówka w okresie do 2035 roku.

Strategia Rozwoju Miasta Hajnówka na lata 2026–2035 odzwierciedla potrzeby i aspiracje mieszkańców, a także stanowi odpowiedź na zidentyfikowane problemy i oczekiwane kierunki zmian. Hajnówka jest miastem o szczególnych walorach przyrodniczych i kulturowych, położonym w bezpośrednim sąsiedztwie Puszczy Białowieskiej. Jednocześnie Miasto pełni istotne funkcje usługowe i społeczne w skali lokalnej i ponadlokalnej, co stwarza możliwości dalszego rozwoju usług publicznych, gospodarki, turystyki oraz oferty kierowanej do mieszkańców.

Miasto stoi jednak przed szeregiem wyzwań rozwojowych związanych przede wszystkim z niekorzystnymi procesami demograficznymi, starzeniem się społeczeństwa, odpływem młodych i wykwalifikowanych mieszkańców, ograniczonymi możliwościami rozwoju lokalnego rynku pracy oraz potrzebą zwiększenia atrakcyjności Miasta jako miejsca do życia, pracy i prowadzenia działalności gospodarczej. Istotne znaczenie ma również dalszy rozwój oferty czasu wolnego, kultury, sportu i rekreacji, poprawa jakości przestrzeni publicznych i dostępności

transportowej, a także wykorzystanie potencjału przyrodniczego i kulturowego Hajnówki przy jednoczesnej ochronie jej walorów środowiskowych.

Na specyfikę Hajnówki wpływają również jej położenie przy granicy państwa oraz wielokulturowe i wielowyznaniowe dziedzictwo miasta, w tym tradycja prawosławna. Uwarunkowania te powinny być uwzględniane przy planowaniu dalszego rozwoju miasta. Jednym z nadrzędnych założeń Strategii jest wzmacnianie Hajnówki jako dobrego miejsca do życia, ograniczanie odpływu mieszkańców oraz dostosowywanie usług publicznych do zmieniającej się sytuacji demograficznej.

Jednocześnie Hajnówka posiada znaczące potencjały, które mogą stanowić podstawę jej dalszego rozwoju. Szczególne znaczenie ma położenie Miasta w bezpośrednim sąsiedztwie Puszczy Białowieskiej, zasoby przyrodnicze i kulturowe, rozwinięta infrastruktura społeczna, potencjał turystyczny i usługowy oraz funkcje pełnione przez Miasto w strukturze osadniczej regionu. Istotnym elementem procesu strategicznego jest również głos mieszkańców i ich oczekiwania dotyczące przyszłego rozwoju Hajnówki.

Strategia została opracowana w sposób kompleksowy, z wykorzystaniem różnorodnych danych i dokumentów stanowiących podstawę do określenia uwarunkowań rozwoju Miasta. Dokument powstał w oparciu o aktualną Diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Miasta Hajnówka, raporty o stanie Miasta, dokumenty strategiczne i planistyczne obowiązujące na poziomie lokalnym, dokumenty strategiczne poziomu ponadlokalnego i regionalnego, dane statystyczne oraz inne materiały dotyczące funkcjonowania i rozwoju Miasta. Diagnoza została przygotowana na potrzeby opracowania Strategii i stanowi podstawę do określenia najważniejszych wyzwań i potencjałów rozwojowych Miasta, a następnie sformułowania celów strategicznych, kierunków działań oraz zadań służących ich realizacji.

Proces opracowania Strategii Rozwoju Miasta Hajnówka na lata 2026–2035 rozpoczęto w dniu 26 lutego 2025 r. przyjęciem Uchwały Nr XI/70/25 Rady Miasta Hajnówka w sprawie przystąpienia do opracowania projektu Strategii Rozwoju Miasta Hajnówka na lata 2026–2035 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji.

Pierwszym etapem opracowania Strategii było przygotowanie Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Miasta Hajnówka, obrazującej aktualny stan Miasta oraz jego potencjał rozwojowy. Na jej podstawie zidentyfikowano najważniejsze problemy, bariery i potencjały rozwojowe Miasta, które stanowią podstawę do dalszego formułowania wizji, celów strategicznych i kierunków działań.

W ramach prac nad Strategią przeprowadzone zostały warsztaty strategiczne z udziałem mieszkańców oraz przedstawicieli kluczowych podmiotów i instytucji działających na terenie Miasta. Podczas warsztatów zidentyfikowano najważniejsze obszary problemowe, potencjały i potrzeby rozwojowe Hajnówki oraz dyskutowano nad oczekiwanymi kierunkami zmian. Prace warsztatowe miały charakter partycypacyjny i stanowiły uzupełnienie analiz diagnostycznych. Dodatkowym źródłem informacji o potrzebach i oczekiwaniach mieszkańców było badanie ankietowe przeprowadzone na potrzeby opracowania Strategii. Wyniki badania zostały wykorzystane przy identyfikacji problemów i potencjałów Miasta oraz określaniu kierunków jego dalszego rozwoju. Diagnoza zawiera odrębny rozdział poświęcony badaniu ankietowemu oraz analizie SWOT.

Projekt Strategii Rozwoju Miasta Hajnówka na lata 2026–2035 zostanie poddany konsultacjom zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Konsultacje obejmą w szczególności:

- mieszkańców Miasta Hajnówka,
- sąsiednie gminy i ich związki,
- lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych,
- właściwego dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Projekt Strategii zostanie również skierowany do Zarządu Województwa Podlaskiego w celu zaopiniowania. Przedmiotem opinii jest sposób uwzględnienia regionalnych ustaleń i rekomendacji dotyczących polityki przestrzennej. Określa również zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Podlaskiego oraz właściwymi dokumentami rozwoju ponadlokalnego.

W ramach przygotowania Strategii zgodnie z art. 10a ust. 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2025 r. poz. 198) zostanie przeprowadzona ewaluacja ex ante – ewaluacja trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii.

Zawartość Strategii Rozwoju Miasta Hajnówka na lata 2026–2035 uwzględnia wymagania określone w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności w:

- ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska,
- ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,

Strategia Rozwoju Miasta Hajnówka na lata 2026-2035

- ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne,
- ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2026 poz. 538, z późniejszą nowelizacją m.in. Dz.U. 2026 poz. 781).

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta Hajnówka

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA HAJNÓWKA NA LATA 2026-2035

Wizja

Misja

SFERA SPOŁECZNA
Cele strategiczne

Cele operacyjne w sferze społecznej

Kierunki działań w sferze społecznej

SFERA GOSPODARCZA
Cele strategiczne

Cele operacyjne w sferze gospodarczej

Kierunki działań w sferze gospodarczej

SFERA PRZESTRZENNA
Cele strategiczne

Cele operacyjne w sferze przestrzennej

Kierunki działań w sferze przestrzennej

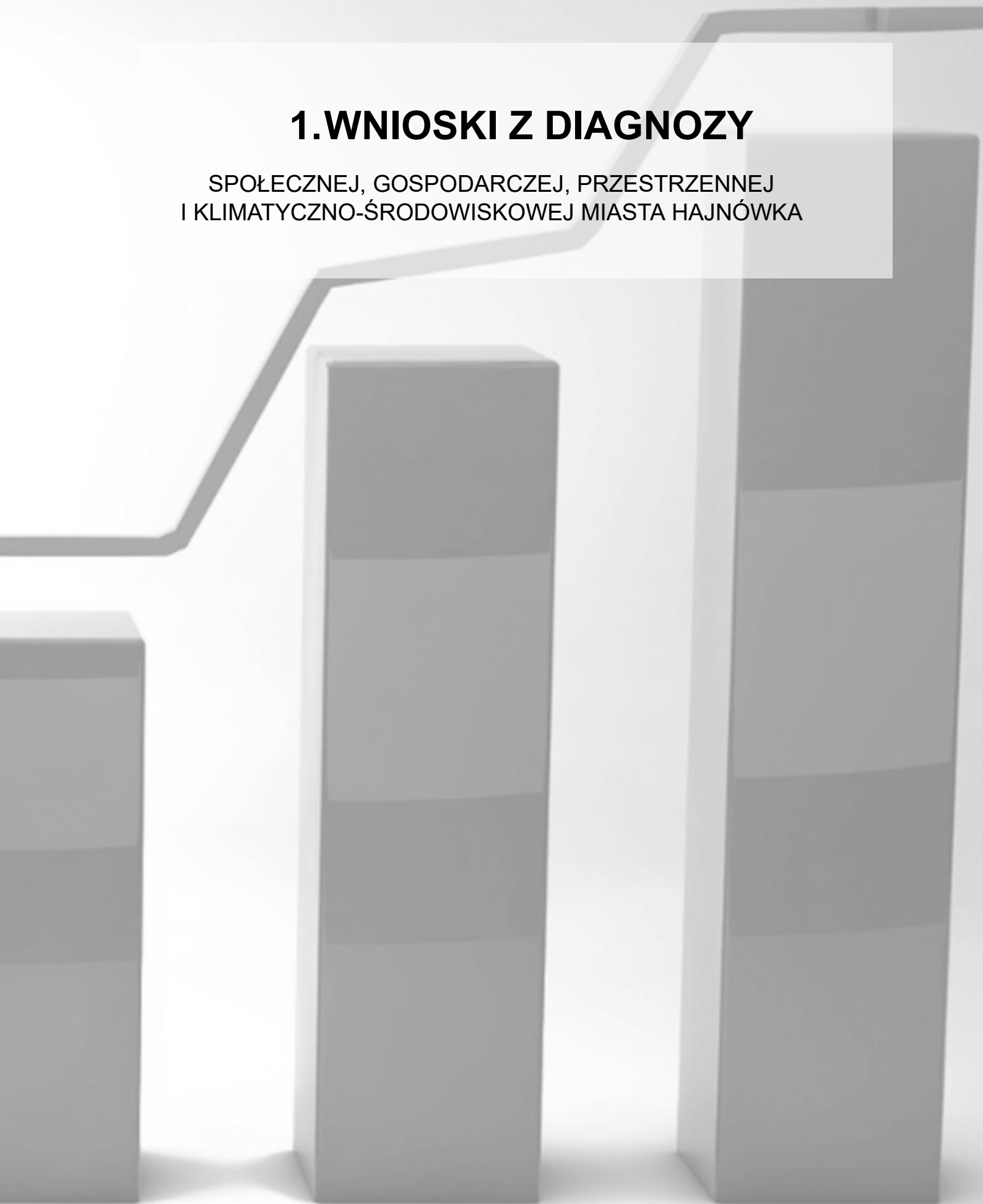
SFERA KLIMATYCZNO-
ŚRODOWISKOWA
Cele strategiczne

Cele operacyjne w sferze klimatyczno-środowiskowej

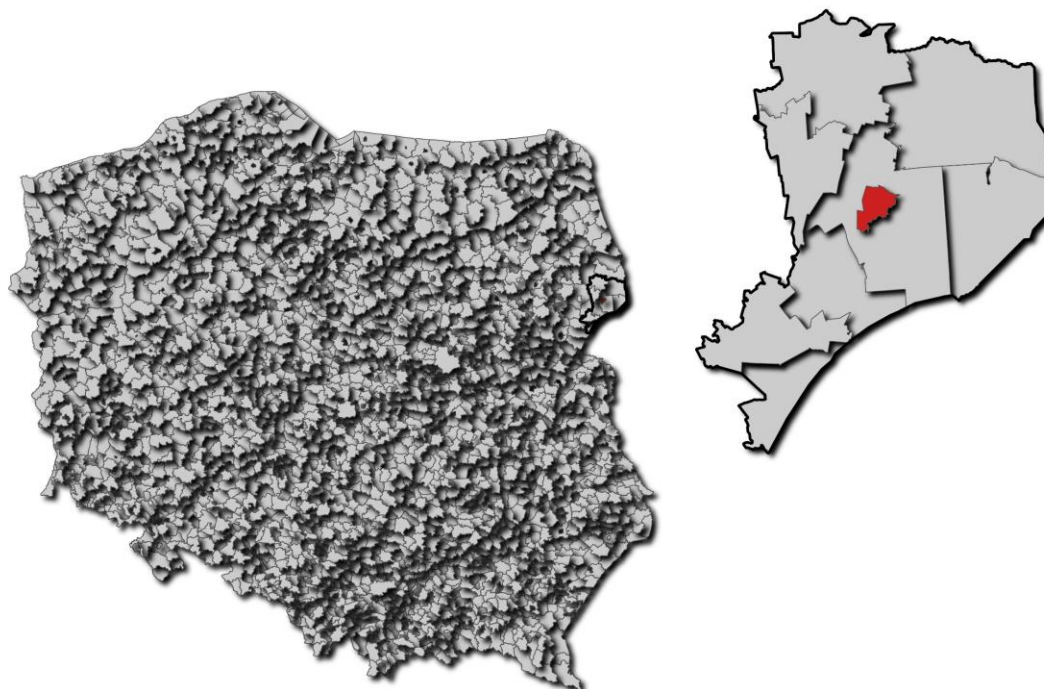
Kierunki działań w sferze klimatyczno-środowiskowej

1.WNIOSKI Z DIAGNOZY

SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNEJ
I KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEJ MIASTA HAJNÓWKA

Miasto Hajnówka położone jest w południowo-wschodniej części województwa podlaskiego, w centralnej części powiatu hajnowskiego. Jest gminą miejską o powierzchni około 21 km², stanowiącą najważniejszy ośrodek administracyjny, gospodarczy, edukacyjny i kulturalny powiatu. Miasto graniczy bezpośrednio wyłącznie z gminą wiejską Hajnówka, która otacza je ze wszystkich stron. W dalszym otoczeniu znajdują się pozostałe gminy powiatu hajnowskiego, w tym Białowieża, Narewka, Narew, Czyże, Dubicze Cerkiewne, Kleszczewo oraz Czeremcha.

Rysunek 1 Położenie Miasta Hajnówka względem Polski i powiatu hajnowskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k.

Miasto Hajnówka jest jednym z głównych ośrodków miejskich południowo-wschodniej części województwa podlaskiego oraz siedzibą władz powiatu hajnowskiego. Według stanu na 2025 rok Miasto zamieszkuje około 19 tys. mieszkańców. W ostatnich latach obserwowany jest jednak systematyczny spadek liczby ludności, któremu towarzyszą niekorzystne procesy demograficzne, w szczególności starzenie się społeczeństwa oraz ujemne saldo migracji. Jednocześnie Hajnówka pozostaje ważnym ośrodkiem administracyjnym, gospodarczym, edukacyjnym i kulturalnym regionu oraz pełni funkcję lokalnego centrum usług dla mieszkańców powiatu.

Szczególnym atutem Miasta jest jego położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Puszczy Białowieskiej – jednego z najcenniejszych kompleksów leśnych Europy, objętego licznymi formami ochrony przyrody, w tym wpisem na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Położenie to stwarza możliwości rozwoju funkcji turystycznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, jednocześnie nakładając ograniczenia wynikające z konieczności zachowania wysokich standardów ochrony środowiska.

Przeprowadzona diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej pozwoliła na identyfikację najważniejszych uwarunkowań rozwoju Miasta Hajnówka, określenie jego potencjałów oraz wskazanie najistotniejszych wyzwań, które powinny zostać uwzględnione w polityce rozwoju prowadzonej w perspektywie do 2035 roku. Analiza objęła sferę społeczną, gospodarczą, przestrzenną, klimatyczno-środowiskową oraz sytuację finansową Miasta, a także wyniki przeprowadzonego badania ankietowego wśród mieszkańców. Wnioski płynące z diagnozy stanowią podstawę do wyznaczenia wizji rozwoju, celów strategicznych oraz kierunków działań zawartych w niniejszej Strategii

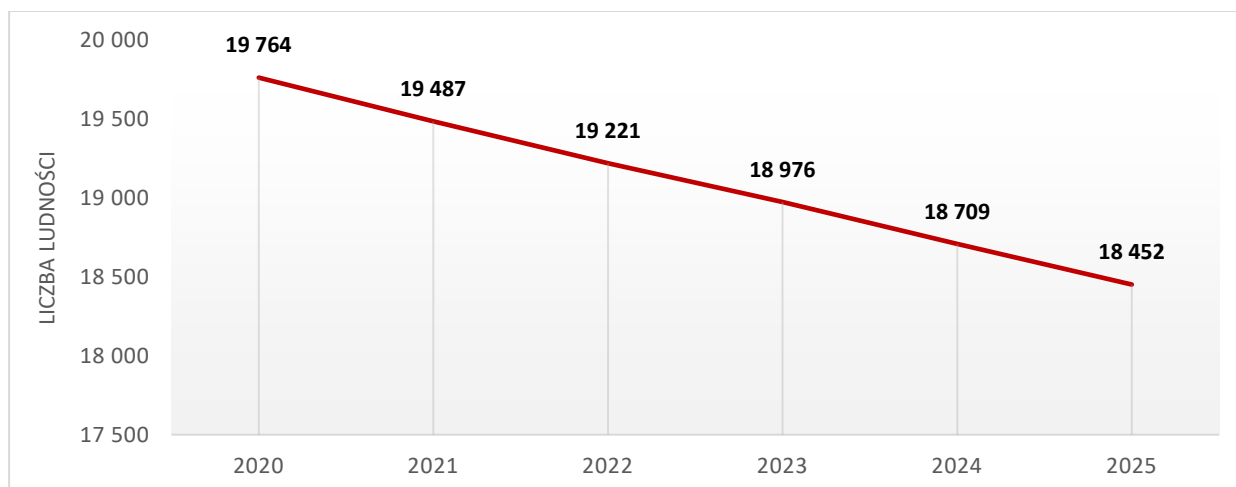
1.1. Sfera społeczna

Ludność i zachodzące procesy demograficzne

Miasto Hajnówka jest zamieszkiwane przez 18 452 mieszkańców.¹ W ostatnich latach notuje się stały spadek liczby ludności Miasta. W porównaniu z 2020 rokiem liczba mieszkańców zmalała o 6,64%. Spadek ten był większy niż w Polsce (2%) i województwie podlaskim (2,6%), natomiast mniejszy niż w powiecie hajnowskim (7,5%). Wskazuje to na silną skalę depopulacji Miasta, która powinna być uwzględniana przy planowaniu dalszego rozwoju, w szczególności w zakresie dostępności usług publicznych, polityki mieszkaniowej i dostosowania infrastruktury do zmieniających się potrzeb mieszkańców.

¹ Dane GUS, stan na 2025 r.

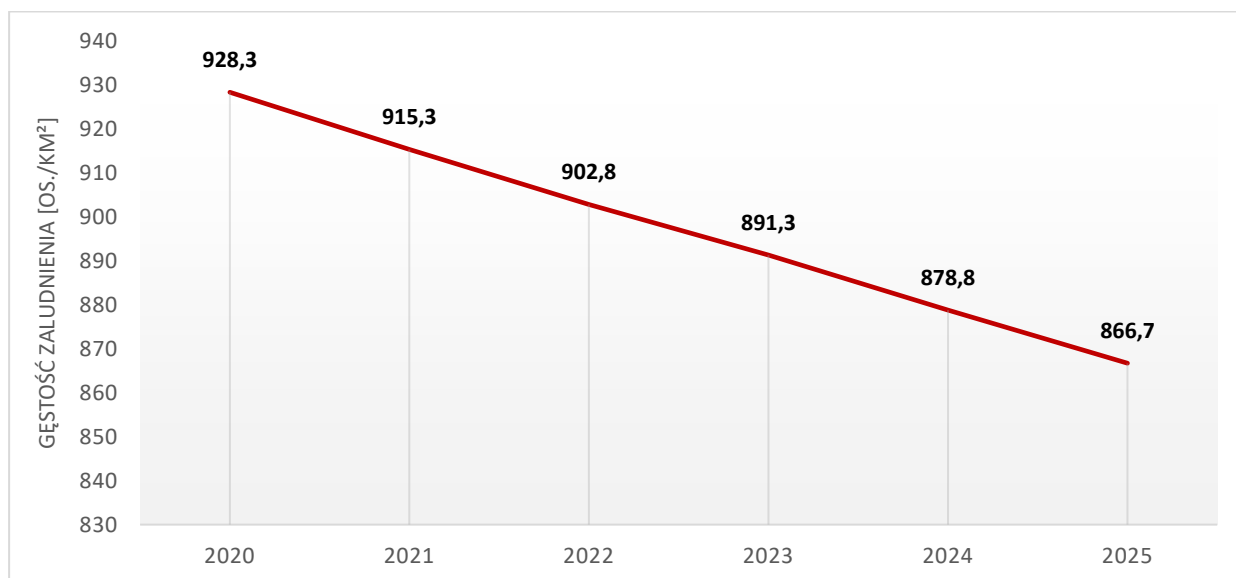
Wykres 1. Liczba ludności w Mieście Hajnówka w latach 2020 - 2025

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wraz ze spadkiem liczby mieszkańców zmniejsza się również gęstość zaludnienia. W 2025 roku wynosiła ona **866,7 osoby/km²**, podczas gdy w 2020 roku osiągała poziom **928,3 osoby/km²**. Tendencja ta odzwierciedla postępujące zmniejszanie liczby mieszkańców przy niezmięnionej powierzchni Miasta i potwierdza utrzymujący się proces depopulacji.

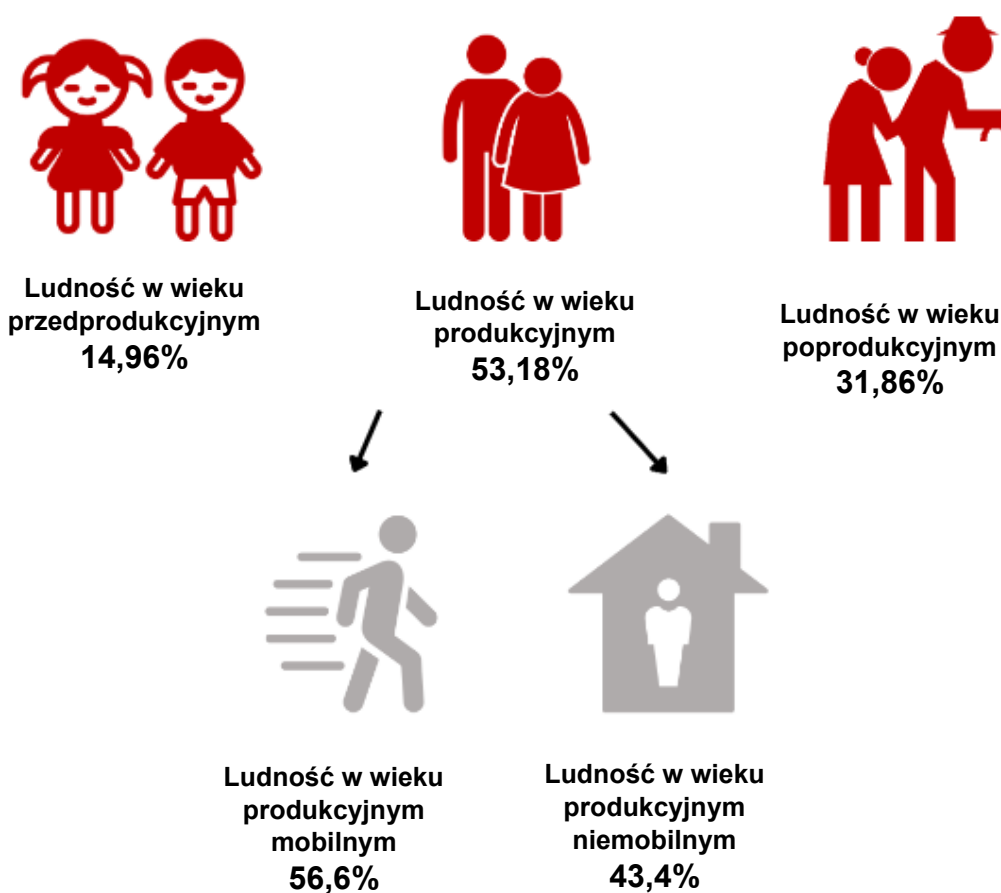
Wykres 2. Gęstość zaludnienia w Mieście Hajnówka w latach 2020 - 2025

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Strategia Rozwoju Miasta Hajnówka na lata 2026-2035

Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku wskazuje na postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Na koniec 2025 roku osoby w wieku produkcyjnym stanowiły **53,18%** mieszkańców, ludność w wieku przedprodukcyjnym **14,96%**, natomiast udział osób w wieku poprodukcyjnym osiągnął **31,86%**. Wysoki udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym zmniejszaniu się liczby osób młodych i w wieku produkcyjnym będzie w kolejnych latach wpływał na wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego oraz zwiększone zapotrzebowanie na usługi zdrowotne, opiekuńcze i społeczne.

Edukacja

Miasto Hajnówka pełni funkcję lokalnego ośrodka edukacyjnego, zapewniając mieszkańcom dostęp do edukacji na wszystkich podstawowych poziomach kształcenia. W strukturze miejskiego systemu oświaty funkcjonują 4 publiczne przedszkola oraz 4 publiczne szkoły podstawowe, a ofertę uzupełniają placówki niepubliczne. Do publicznych przedszkoli uczęszcza około 502 dzieci, natomiast do przedszkoli niepublicznych około 105 dzieci. W szkołach podstawowych naukę pobiera około 1500 uczniów. Ponadto na terenie miasta działa Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy prowadzony przez Powiat Hajnowski, zapewniający edukację i opiekę dzieciom oraz młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Hajnówka dysponuje również rozbudowaną ofertą szkolnictwa ponadpodstawowego obejmującą licea ogólnokształcące, szkoły zawodowe, Centrum Kształcenia Zawodowego oraz placówki prowadzone przez Zakład Doskonalenia Zawodowego. Łącznie do szkół ponadpodstawowych funkcjonujących na terenie miasta uczęszcza około 1 089 uczniów, co potwierdza ponadlokalną rolę Hajnówki jako ośrodka edukacyjnego dla mieszkańców powiatu i okolicznych gmin. Uzupełnieniem oferty jest Społeczna Szkoła Muzyczna I stopnia, kształcąca około 79 uczniów.

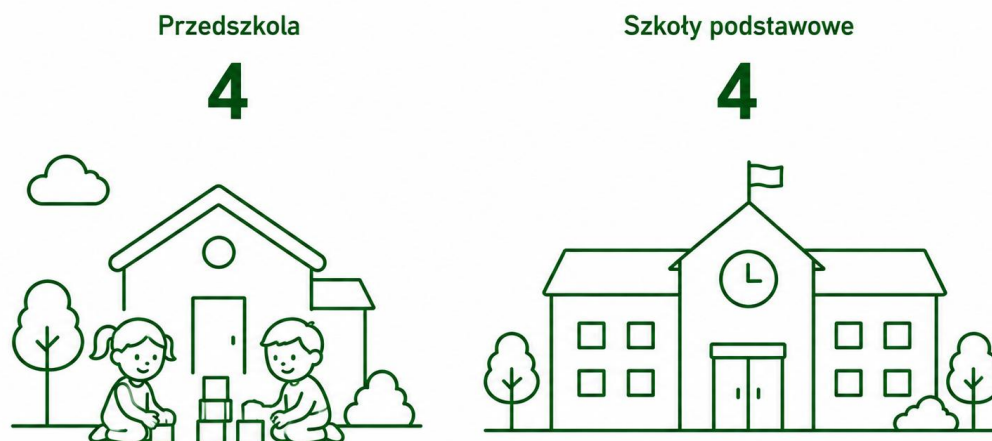
Jednym z mierników jakości kształcenia są wyniki egzaminu ósmoklasisty, które w analizowanych latach pozostawały zbliżone do średnich osiągniętych w powiecie hajnowskim. Jednocześnie widoczne są różnice względem średnich wojewódzkich, szczególnie w zakresie matematyki, co wskazuje na potrzebę dalszego wzmocnienia jakości kształcenia w tym obszarze.

Pozytywnie należy ocenić wysoki poziom współczynnika skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych. W 2024 roku wyniósł on 105,88%, przewyższając średnią krajową, wojewódzką i powiatową. Wysoka wartość wskaźnika potwierdza znaczenie Hajnówki jako ponadlokalnego ośrodka edukacyjnego, z którego korzystają także uczniowie spoza granic miasta.

Najważniejsze wnioski i wyzwania strategiczne:

- Utrzymanie i wzmocnienie ponadlokalnej funkcji edukacyjnej Hajnówki jako ośrodka obsługującego mieszkańców miasta, powiatu i okolicznych gmin.
- Podnoszenie jakości kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem kompetencji matematycznych i przedmiotów kluczowych z punktu widzenia dalszej edukacji i rynku pracy.
- Dostosowanie systemu edukacji do zmian demograficznych, przy zachowaniu dostępności i wysokiego standardu usług.
- Rozwój edukacji odpowiadającej na potrzeby lokalnego i regionalnego rynku pracy, w tym wzmocnienie szkolnictwa zawodowego i współpracy szkół z pracodawcami.

- Rozwijanie edukacji włączającej i systemu wsparcia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- Wykorzystanie potencjału miejskiej infrastruktury i placówek edukacyjnych do budowania atrakcyjności Hajnówki dla rodzin oraz zatrzymywania młodych mieszkańców.

Rysunek 2 Placówki, których organem prowadzącym jest Miasto Hajnówka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Kultura, sport, turystyka i rekreacja

Hajnowski Dom Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna oraz miejsca aktywności lokalnej tworzą zaplecze dla uczestnictwa mieszkańców w kulturze, edukacji i życiu społecznym. Wyzwaniem jest dostosowywanie ich oferty do zmieniającej się struktury wieku mieszkańców oraz potrzeb młodzieży, rodzin i seniorów. Ocena dostępności tej oferty powinna uwzględniać godziny zajęć, koszty uczestnictwa, możliwość dojazdu oraz potrzeby osób z niepełnosprawnościami. Znaczenie ma również docieranie do mieszkańców, którzy dotychczas nie korzystali z działalności tych placówek.

Wydarzenia kulturalne i sportowe, w tym festiwale muzyki cerkiewnej, Dni Hajnówki i Półmaraton Hajnowski, tworzą potencjał do promowania lokalnego dziedzictwa i rozwijania turystyki. Wyzwaniem jest ich powiązanie z ofertą zwiedzania, rekreacji i lokalnych usług, tak aby zachęcały przyjezdnych do dłuższego pobytu. Ważne jest również rozwijanie oferty dostępnej poza terminami największych wydarzeń.

Dziedzictwo kulturowe Hajnówki obejmuje również historyczne cmentarze różnych wyznań oraz tradycje przemysłu drzewnego i kolejnictwa, które współtworzą tożsamość Miasta. Szczególny potencjał stanowią kolejki leśne oraz historia wykorzystania drewna i rozwoju zakładów przemysłowych, ukazujące związki Hajnówki z Puszcą Białowieską. Zasoby te mogą służyć

rozwijaniu tras tematycznych, wystaw, programów edukacyjnych i wydarzeń przybliżających historię pracy i życia mieszkańców. Wyzwaniem jest włączenie dziedzictwa przemysłowego i kolejowego do spójnej oferty kulturalnej i turystycznej, która wyróżni Hajnówkę i pozwoli poznawać ją również jako miasto o własnej historii.

Infrastruktura sportowa

Hajnówka posiada znaczący zasób infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, a modernizacja kompleksu OSiR i boisk przy szkołach podstawowych poprawiła jej jakość i dostępność. Istniejące obiekty stanowią zaplecze do rozwijania aktywności mieszkańców, natomiast planowane lodowisko z zadaszeniem pozwoli poszerzyć ofertę w okresie zimowym.

Dalszy rozwój powinien obejmować zarówno uzupełnianie infrastruktury, jak i szersze wykorzystanie istniejących obiektów poprzez różnorodną ofertę zajęć oraz dogodne zasady ich udostępniania. Szczególne znaczenie ma dostosowanie oferty do potrzeb dzieci i młodzieży, seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami. Priorytetem jest zapewnienie mieszkańcom możliwości regularnej aktywności, także niezwiązanej z uczestnictwem w klubach sportowych, oraz ograniczanie barier w korzystaniu z miejskiej oferty.

Turystyka i rekreacja

Sąsiedztwo Puszczy Białowieskiej stanowi jeden z najważniejszych zasobów turystycznych Hajnówki. Wyzwaniem jest wykorzystanie tego położenia do rozwijania oferty, która zachęci odwiedzających do spędzania czasu również w Mieście, korzystania z lokalnych usług i wydłużania pobytu. Służyć temu powinno tworzenie spójnej sieci tras pieszych, rowerowych, biegowych i nordic walking, łączących miejskie atrakcje z terenami Puszczy, z uwzględnieniem zasad ochrony przyrody.

Ograniczona baza noclegowa stanowi barierę dla rozwijania turystyki pobytowej. Wyzwaniem jest równoległe wzmacnianie zaplecza turystycznego i tworzenie całorocznej oferty zachęcającej do dłuższego pobytu w Hajnówce. Powinna ona łączyć przyrodę, kulturę, sport i lokalne dziedzictwo, zapewniając możliwości spędzania czasu także poza sezonem i terminami największych wydarzeń. Istotna jest współpraca instytucji kultury, zarządców atrakcji, organizacji społecznych i przedsiębiorców przy tworzeniu wspólnych programów zwiedzania i pobytu.

Szansą na wyróżnienie Hajnówki jest rozwijanie produktów turystycznych opartych na wielokulturowości oraz dziedzictwie przemysłu drzewnego, kolejnictwa i kolejek leśnych. Zasoby te mogą służyć tworzeniu oferty turystyki edukacyjnej, kulturowej i aktywnej, a przy zapewnieniu odpowiednich usług także zdrowotnej. Wydarzenia kulturalne i sportowe powinny być powiązane z tą ofertą. O skuteczności podejmowanych działań powinny świadczyć m.in. długość pobytu, liczba udzielonych noclegów i zainteresowanie produktami turystycznymi, a nie wyłącznie liczba organizowanych wydarzeń.

Polityka społeczna

Polityka społeczna Miasta Hajnówka opiera się na rozwiniętym systemie instytucjonalnego wsparcia mieszkańców, realizowanym przede wszystkim przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz we współpracy z placówkami ochrony zdrowia, oświaty, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i organizacjami pozarządowymi. System obejmuje zarówno pomoc materialną i socjalną, jak i usługi opiekuńcze, wsparcie rodzin, działania profilaktyczne oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Szczególne znaczenia nabierają działania skierowane do osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. W Mieście funkcjonują m.in. Dzienny Dom Pomocy oraz usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania, a rozwijane są również działania aktywizujące seniorów i wspierające ich samodzielność. Jest to szczególnie istotne w związku z postępującym starzeniem się mieszkańców i rosnącym zapotrzebowaniem na usługi zdrowotne, opiekuńcze i społeczne. Wśród najważniejszych problemów osób starszych wskazywane są m.in. problemy zdrowotne, ograniczenia ruchowe, samotność, bariery komunikacyjne oraz ograniczony dostęp do części usług i aktywności społecznych.

Jednocześnie skala korzystania z pomocy społecznej wskazuje na utrzymujące się potrzeby wsparcia mieszkańców. W 2025 r. ze świadczeń pomocy społecznej korzystało 1 155 osób, a pomocą objęte były 732 rodziny. Najczęstszymi powodami udzielania pomocy były ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba. Wskazuje to na potrzebę dalszego rozwijania działań wspierających usamodzielnienie mieszkańców, przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu oraz wzmacniania usług środowiskowych.

Ważnym elementem lokalnej polityki społecznej jest również wsparcie rodzin, dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałanie przemocy domowej i uzależnieniom. Miasto prowadzi działania profilaktyczne, opiekuńcze i interwencyjne, w tym asystenturę rodziny, funkcjonowanie świetlicy socjoterapeutycznej oraz działania związane z procedurą „Niebieskiej Karty”. Rozwijanie tych form wsparcia jest istotne dla wzmacniania rodzin i ograniczania ryzyka wykluczenia społecznego.

Ochrona zdrowia

Hajnówka pełni istotną funkcję w zakresie ochrony zdrowia dla mieszkańców Miasta oraz całego powiatu hajnowskiego. Na terenie Miasta funkcjonuje rozbudowana sieć placówek medycznych, obejmująca m.in. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, placówki podstawowej i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, gabinety specjalistyczne, rehabilitacyjne i stomatologiczne. W 2024 r. na terenie Hajnówki udzielono 236,8 tys. porad w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, w tym 115,7 tys. porad podstawowej opieki zdrowotnej. Dostępność poszczególnych świadczeń zdrowotnych jest jednak zróżnicowana. Największe ograniczenia dotyczą przede wszystkim fizjoterapii ambulatoryjnej, neurologii, otolaryngologii oraz poradni chorób zakaźnych. Szczególnie trudna jest dostępność fizjoterapii ambulatoryjnej – w lipcu 2026 r. na świadczenie oczekiwało 983 pacjentów, a prognozowany czas oczekiwania wynosił około 9 miesięcy. W przypadku neurologii oczekiwało 250 osób, przy prognozowanym czasie oczekiwania wynoszącym 4 miesiące.

Jednocześnie część świadczeń charakteryzuje się dobrą dostępnością. Dotyczy to w szczególności świadczeń stomatologicznych, okulistycznych oraz pomocy w zakresie zdrowia psychicznego, gdzie czas oczekiwania na świadczenia był relatywnie krótki. Rozwinięta baza placówek medycznych stanowi mocną stronę Miasta, jednak dalszego wsparcia wymaga poprawa dostępności specjalistycznych świadczeń oraz ograniczanie nierówności w dostępie do opieki zdrowotnej.

W związku ze starzeniem się mieszkańców oraz rosnącym zapotrzebowaniem na usługi zdrowotne i opiekuńcze szczególnego znaczenia nabiera rozwój dostępnej i wysokiej jakości opieki zdrowotnej, profilaktyki zdrowotnej oraz usług wspierających osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami i osoby wymagające długotrwałej opieki.

Aktywność społeczna

Aktywność społeczna mieszkańców Miasta Hajnówka przejawia się przede wszystkim w działalności lokalnych organizacji pozarządowych, inicjatywach społecznych oraz uczestnictwie mieszkańców w życiu publicznym. Na terenie Miasta funkcjonują liczne organizacje społeczne, kulturalne i sportowe, które uzupełniają działania samorządu i realizują zadania skierowane bezpośrednio do mieszkańców. Współpraca Miasta z organizacjami pozarządowymi w latach 2021–2025 rozwijała się, szczególnie pod względem skali wsparcia finansowego. W 2025 r. przeprowadzono 29 konkursów, w ramach których złożono 60 ofert, a dotacją objęto 49 zadań. Łączna wartość podpisanych umów wyniosła ponad 1,14 mln zł.

Jednym z przejawów uczestnictwa obywatelskiego mieszkańców jest udział w wyborach. Najwyższą frekwencję w analizowanym okresie odnotowano podczas wyborów do Sejmu w

2023 r., kiedy wyniosła 68,29%, natomiast najniższą podczas wyborów do Parlamentu Europejskiego w 2024 r. – 32,51%. W wyborach samorządowych w 2024 r. frekwencja w I turze wyborów burmistrza wyniosła 46,54%, a w II turze 42,87%. Dane wskazują więc na zróżnicowany poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym, zależny m.in. od rodzaju wyborów.

Jednocześnie wyniki badania ankietowego przeprowadzonego na potrzeby diagnozy wskazują, że niska aktywność społeczna i obywatelska jest postrzegana przez mieszkańców jako jeden z istotnych problemów Miasta. Wskazało ją 62,8% respondentów, co plasuje ją wśród najczęściej wskazywanych problemów społecznych, obok migracji młodych mieszkańców do większych ośrodków. Mieszkańcy zwracali również uwagę na niewystarczającą współpracę pomiędzy władzami, mieszkańcami i lokalnymi środowiskami, a także na występowanie podziałów społecznych i niewystarczające zaangażowanie części mieszkańców.

Z jednej strony Miasto dysponuje aktywnym sektorem organizacji pozarządowych, z drugiej – diagnoza wskazuje na potrzebę dalszego wzmacniania zaangażowania mieszkańców, współpracy lokalnych środowisk oraz inicjatyw oddolnych. Rozwijanie aktywności społecznej i obywatelskiej, w szczególności poprzez wspieranie organizacji pozarządowych, tworzenie warunków do współpracy mieszkańców oraz rozwój inicjatyw integrujących społeczność lokalną, powinno stanowić jeden z istotnych kierunków rozwoju Miasta.

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo mieszkańców jest jednym z podstawowych warunków sprawnego funkcjonowania i rozwoju Miasta Hajnówka. Współczesne wyzwania wymagają ujmowania go szerzej niż wyłącznie w kategoriach porządku publicznego i działalności służb ratowniczych. Coraz większe znaczenie ma odporność Miasta na awarie infrastruktury, przerwy w dostawach energii i wody oraz ekstremalne zjawiska pogodowe. Istotne są również zagrożenia związane z sąsiedztwem rozległego kompleksu leśnego, w szczególności pożary lasów i skutki silnego wiatru. Zapewnienie bezpieczeństwa wymaga zatem zarówno przygotowania służb i infrastruktury, jak i sprawnego ostrzegania mieszkańców oraz przekazywania im jasnych informacji o zagrożeniach i zasadach postępowania.

Lokalny system bezpieczeństwa publicznego, ochrony ludności i ratownictwa tworzą służby i instytucje, w szczególności Policja, Państwowa Straż Pożarna oraz służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo na terenach kolejowych i leśnych. Miasto prowadzi działania z zakresu ochrony ludności i zarządzania kryzysowego, obejmujące m.in. identyfikację i ewidencjonowanie obiektów ochronnych, aktualizację danych dotyczących infrastruktury ochronnej oraz współpracę ze służbami.

W latach 2025–2026 realizowany jest Program Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej, w ramach którego Miasto doposaża zaplecze techniczne, szkoli pracowników oraz prowadzi działania edukacyjne skierowane do mieszkańców. Zakupiono m.in. agregaty prądotwórcze, mobilną stację uzdatniania wody, sprzęt techniczny oraz wyposażenie niezbędne w sytuacjach kryzysowych. Wyposażenie to zwiększa możliwości reagowania na zagrożenia, w tym zakłócenia w dostawach energii i wody, oraz wspiera utrzymanie ciągłości działania kluczowej infrastruktury i podstawowych usług dla mieszkańców.

Istotnym elementem systemu bezpieczeństwa jest działalność Państwowej Straży Pożarnej. W latach 2019–2024 liczba akcji ratowniczych na terenie Miasta wahała się od 172 do 223 rocznie, przy czym w 2024 r. odnotowano 190 akcji. Największą część stanowiły miejscowe zagrożenia – 127 zdarzeń, podczas gdy pożarów było 44, a fałszywych alarmów 19. Przewaga miejscowych zagrożeń wskazuje na znaczenie przygotowania służb do różnorodnych zdarzeń wymagających interwencji, wykraczających poza działania gaśnicze.

Ze względu na położenie Hajnówki w sąsiedztwie Puszczy Białowieskiej znaczenie dla bezpieczeństwa mają także służby działające na terenach leśnych, w tym Straż Leśna, która przeciwdziała m.in. kradzieżom drewna, kłusownictwu, niszczeniu infrastruktury leśnej, zaśmiecaniu i nielegalnemu wjazdowi pojazdów. Bezpieczeństwo terenów kolejowych wspiera natomiast Straż Ochrony Kolei, współpracująca z Policją i służbami ratowniczymi.

Priorytetem powinno być dalsze rozwijanie zaplecza technicznego i organizacyjnego Miasta oraz współpracy ze służbami i podmiotami odpowiedzialnymi za infrastrukturę. Szczególnego znaczenia nabiera przygotowanie do utrzymania podstawowych usług podczas awarii, przerw w dostawach mediów i ekstremalnych zjawisk pogodowych. Niezbędne jest również rozwijanie systemów komunikacji i ostrzegania, umożliwiających szybkie dotarcie do mieszkańców także w warunkach zakłóceń, oraz wzmacnianie ich kompetencji w zakresie reagowania na sytuacje kryzysowe. Działania te powinny zwiększać zdolność Miasta do ograniczania skutków zagrożeń i przywracania sprawnego funkcjonowania po ich wystąpieniu.

Podsumowanie i wnioski z diagnozy sfery społecznej

Analiza sytuacji społecznej Miasta Hajnówka wskazuje, że jednym z najważniejszych wyzwań rozwojowych pozostają niekorzystne procesy demograficzne. Systematyczny spadek liczby mieszkańców, utrzymujący się ujemny przyrost naturalny oraz odpływ migracyjny, przy jednoczesnym wzroście udziału osób w wieku poprodukcyjnym, będą w kolejnych latach wpływać na strukturę społeczną Miasta oraz zwiększać zapotrzebowanie na usługi zdrowotne, opiekuńcze i społeczne. Prognozy demograficzne wskazują na konieczność podejmowania

działań ukierunkowanych na poprawę warunków życia mieszkańców, wzmacnianie atrakcyjności Miasta jako miejsca do życia oraz ograniczanie negatywnych skutków depopulacji i starzenia się społeczeństwa.

Zaplecze edukacyjne, kulturalne i sportowo-rekreacyjne Hajnówki stanowi podstawę rozwoju usług dla mieszkańców. Dalsze działania powinny koncentrować się na zwiększaniu dostępności oferty, dostosowywaniu jej do zmian demograficznych oraz szerszym wykorzystaniu istniejących obiektów do codziennej aktywności i integracji społecznej.

Sąsiedztwo Puszczy Białowieskiej, wielokulturowość i dziedzictwo przemysłowo-kolejowe tworzą natomiast potencjał do rozwijania całorocznej turystyki. Najważniejszym wyzwaniem jest połączenie tych zasobów w ofertę zachęcającą do dłuższego pobytu i korzystania z lokalnych usług.

Istotnym kierunkiem rozwoju pozostaje zwiększanie dostępności i jakości usług odpowiadających na potrzeby różnych grup mieszkańców, w szczególności seniorów, osób z niepełnosprawnościami, rodzin oraz osób znajdujących się w trudnej sytuacji społecznej. Równocześnie ważne jest wzmacnianie aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców oraz rozwój współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi i lokalnymi partnerami. Aktywność sektora społecznego, rozwinięta oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna oraz funkcjonujące miejsca aktywności lokalnej tworzą warunki do dalszego rozwijania integracji mieszkańców i budowania więzi społecznych.

Mocnymi stronami Miasta są:

- rozwinięta infrastruktura społeczna,
- szeroka oferta usług publicznych,
- aktywność organizacji pozarządowych,
- potencjał edukacyjny, kulturalny i rekreacyjny.

Najważniejsze bariery stanowią:

- depopulacja,
- starzenie się mieszkańców,
- zmniejszanie się zasobów lokalnego rynku pracy,
- rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i społeczne.

Wnioski z diagnozy wskazują tym samym na potrzebę prowadzenia działań ukierunkowanych na podniesienie jakości życia mieszkańców, rozwój wysokiej jakości usług publicznych, wzmacnianie aktywności zawodowej i społecznej oraz budowanie aktywnej i zintegrowanej społeczności lokalnej.

Powyższe uwarunkowania stanowią podstawę dla przyjęcia celu strategicznego:

Podniesienie jakości życia mieszkańców i wzmocnienie więzi społecznych w Mieście

CEL STRATEGICZNY

1.2. Sfera gospodarcza

Podmioty gospodarcze i lokalny rynek pracy

W Hajnówce obserwuje się stopniowy wzrost liczby podmiotów gospodarczych. W 2024 r. w rejestrze REGON znajdowało się 1 655 podmiotów, z czego zdecydowaną większość stanowiły podmioty prywatne – 1 543, a 92 działały w sektorze publicznym. W stosunku do 2019 r. liczba podmiotów wzrosła o 2,35%. W sektorze prywatnym dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, a następnie stowarzyszenia, fundacje i organizacje społeczne.

Struktura lokalnej gospodarki jest zróżnicowana, przy czym największe znaczenie mają handel, przetwórstwo przemysłowe i budownictwo. W 2024 r. najwięcej podmiotów działało w sekcji G – 310, sekcji C – 223 oraz sekcji F – 205. Istotną część stanowiły również podmioty związane z opieką zdrowotną i pomocą społeczną, pozostałą działalnością usługową, działalnością profesjonalną, naukową i techniczną oraz obsługą rynku nieruchomości.

Lokalną gospodarkę charakteryzuje bardzo duży udział mikroprzedsiębiorstw. W 2024 r. 1 574 podmioty zatrudniały do 9 osób, podczas gdy liczba podmiotów zatrudniających 10–49 osób wynosiła 63, a podmiotów zatrudniających 50–249 osób – 17. Liczba większych przedsiębiorstw pozostawała w ostatnich latach na stosunkowo stabilnym poziomie.

Mając na uwadze powyższe, Miasto powinno przeprowadzać w kolejnych latach działania wspierające powstawanie nowych oraz rozwój istniejących przedsiębiorstw poprzez organizację doradztwa branżowego, w zakresie promocji produktu lokalnego. Ważnym aspektem jest również wyposażenie aktualnych i potencjalnych przedsiębiorców w narzędzia umożliwiające sprawne zarządzanie przedsiębiorstwem, co pozwoli nie tylko na efektywne prowadzenie, ale również umożliwi poszerzenie zakresu działalności i zwiększenie poziomu inwestycji na terenie miasta. Rozwój gospodarczy miasta determinowany jest przez napływ zewnętrznych inwestorów. Na chwilę obecną Hajnówka nie posiada terenów inwestycyjnych, które mogłyby być czynnikiem wzmacniającym. Problem ten należy rozwiązać poprzez poszerzenie oferty inwestycyjnej

Na lokalnym rynku pracy widoczny jest natomiast wzrost liczby osób pozostających bez pracy. Liczba bezrobotnych zwiększyła się z 496 osób w 2019 r. do 601 osób w 2024 r. W tym samym okresie wzrosła również liczba osób długotrwale bezrobotnych – z 242 do 343. Udział bezrobotnych w wieku produkcyjnym w 2024 r. wyniósł 6,0% i był wyższy niż w powiecie hajnowskim, województwie podlaskim oraz w Polsce.

Badanie mieszkańców wskazuje ponadto, że istotnym problemem lokalnego rynku pracy jest niewystarczająca liczba atrakcyjnych miejsc pracy oraz niski poziom wynagrodzeń.

Jednocześnie mieszkańcy wskazują na potrzebę przyciągania nowych inwestorów, wspierania

lokalnych przedsiębiorców, tworzenia dobrze płatnych miejsc pracy oraz rozwijania branż związanych m.in. z turystyką, hotelarstwem, usługami okołoturystycznymi, rehabilitacją i sektorem zdrowotnym.

Bezrobocie

W Mieście Hajnówka w ostatnich latach obserwowany jest wzrost liczby osób pozostających bez pracy. Liczba bezrobotnych zwiększyła się z 496 osób w 2019 r. do 601 osób w 2024 r., przy czym po spadku w latach 2021–2022 ponownie wzrosła w latach 2023–2024. Negatywna tendencja dotyczy zarówno kobiet, jak i mężczyzn oraz różnych grup wiekowych.

Szczególnie niekorzystna jest sytuacja osób długotrwale bezrobotnych. Ich liczba wzrosła z 242 osób w 2019 r. do 343 osób w 2024 r. Wśród osób bezrobotnych w 2024 r. znajdowały się również 62 osoby poniżej 25. roku życia, 103 osoby poniżej 30. roku życia oraz 166 osób powyżej 50. roku życia. Oznacza to, że problem bezrobocia dotyczy zarówno osób młodych rozpoczynających aktywność zawodową, jak i osób starszych, a szczególnego znaczenia nabiera przeciwdziałanie długotrwałemu pozostawaniu poza rynkiem pracy.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w wieku produkcyjnym w Hajnówce systematycznie wzrastał w analizowanym okresie – z 4,1% w 2019 r. do 6,0% w 2024 r. W 2024 r. wartość ta była wyższa niż w powiecie hajnowskim (5,7%), województwie podlaskim (4,6%) oraz Polsce (3,6%). Wskazuje to na relatywnie trudniejszą sytuację lokalnego rynku pracy na tle otoczenia regionalnego i kraju.

Na sytuację na rynku pracy wpływają również niekorzystne procesy demograficzne oraz odpływ mieszkańców, w szczególności osób młodych. Jednocześnie lokalny rynek pracy wymaga wzmocnienia możliwości zatrudnienia i tworzenia miejsc pracy odpowiadających na potrzeby mieszkańców, co pozostaje istotnym elementem dalszego rozwoju gospodarczego Miasta.

Programy współpracy Miasta Hajnówka z innymi Jednostkami

Miasto Hajnówka współpracuje z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, przede wszystkim z Powiatem Hajnowskim, w zakresie realizacji wspólnych przedsięwzięć inwestycyjnych, społecznych, edukacyjnych, kulturalnych i sportowych. Współpraca obejmuje m.in. współfinansowanie inwestycji drogowych na terenie Miasta oraz organizację wydarzeń o charakterze kulturalnym, sportowym i społecznym.

Istotnym elementem współpracy są projekty realizowane w partnerstwie z Powiatem Hajnowskim. W ramach projektu „Hajnówka OdNowa – Zielona Transformacja” Powiat odpowiadał m.in. za działania związane ze szkolnictwem ponadpodstawowym, podnoszeniem kompetencji nauczycieli oraz modernizacją bazy oświatowej. Z kolei w projekcie „Zielony Duch Aktywności. Hajnówka – Nowa Era Rozwoju” Powiat Hajnowski pełni funkcję partnera krajowego, odpowiadając m.in. za rozwój edukacji ponadpodstawowej i szkolnictwa zawodowego oraz wsparcie osób z niepełnosprawnościami.

Współpraca ponadlokalna obejmuje również działania związane z rozwojem turystyki i infrastruktury rowerowej. W ramach projektu „Rowerowe Regiony”, realizowanego w programie Interreg Litwa–Polska 2021-2027, Miasto Hajnówka i Powiat Hajnowski współpracują przy rozwoju tras pieszo-rowerowych, odnowieniu i doposażeniu szlaków oraz wspólnej promocji turystycznej regionu. Miasto utrzymuje również współpracę z pozostałymi gminami powiatu hajnowskiego, choć ma ona w dużej mierze charakter okazjonalny, jest to m.in. w ramach członkostwa w Stowarzyszeniu Samorządów Euroregionu Puszcza Białowieska, Lokalnej Organizacji Turystycznej "Region Puszczy Białowieskiej".

Podsumowanie i wnioski z diagnozy sfery gospodarczej

Analiza sfery gospodarczej Miasta Hajnówka wskazuje na stopniowy rozwój lokalnej przedsiębiorczości, przy jednoczesnej dominacji mikroprzedsiębiorstw. Liczba podmiotów gospodarczych w ostatnich latach wzrastała, a lokalna gospodarka charakteryzuje się zróżnicowaną strukturą, obejmującą przede wszystkim handel, przetwórstwo przemysłowe, budownictwo oraz usługi. Istotnym potencjałem Miasta jest funkcjonowanie licznych podmiotów prywatnych, w tym osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, które stanowią podstawę lokalnej aktywności gospodarczej.

Jednocześnie struktura lokalnej gospodarki wskazuje na ograniczoną liczbę większych przedsiębiorstw oraz niewielką skalę podmiotów zdolnych do tworzenia większej liczby miejsc pracy. Szczególnego znaczenia nabiera zatem wspieranie rozwoju istniejących przedsiębiorstw, tworzenie warunków dla powstawania nowych podmiotów oraz zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej Miasta. Rozwojowi przedsiębiorczości sprzyjać powinno również wykorzystywanie lokalnych potencjałów, w tym położenia Hajnówki w sąsiedztwie Puszczy Białowieskiej oraz możliwości rozwoju usług związanych z turystyką, rekreacją, ochroną zdrowia i rehabilitacją.

Istotnym wyzwaniem pozostaje sytuacja na lokalnym rynku pracy. W analizowanym okresie wzrosła liczba osób bezrobotnych, w tym szczególnie liczba osób długotrwale pozostających bez pracy. Jednocześnie poziom bezrobocia w Hajnówce pozostaje wyższy niż średnio w

powiecie hajnowskim, województwie podlaskim i Polsce. Problemem jest również niewystarczająca liczba atrakcyjnych i dobrze wynagradzanych miejsc pracy, co może przyczyniać się do odpływu mieszkańców, zwłaszcza osób młodych.

Potencjałem Miasta jest:

- możliwość dalszego rozwijania lokalnych specjalizacji gospodarczych oraz wykorzystania ponadlokalnego znaczenia Hajnówki.

Szczegółne możliwości wiążą się z:

- rozwojem turystyki i usług okołoturystycznych, hotelarstwa, sektora zdrowotnego i rehabilitacyjnego,
- z wykorzystaniem potencjału Puszczy Białowieskiej,
- współpracą ponadlokalną, w tym z Powiatem Hajnowskim, która umożliwia realizację wspólnych przedsięwzięć inwestycyjnych, edukacyjnych i gospodarczych oraz wzmacnianie pozycji Hajnówki jako ośrodka usługowego regionu.

Najważniejsze bariery rozwoju sfery gospodarczej stanowią:

- ograniczona liczba większych przedsiębiorstw,
- wzrost bezrobocia, w tym bezrobocia długotrwałego,
- niewystarczająca liczba atrakcyjnych miejsc pracy,
- odpływ młodych mieszkańców,
- brak terenów inwestycyjnych,
- uwarunkowania przyrodnicze, które blokują duże inwestycje.

Jednocześnie rozwijająca się baza przedsiębiorstw, zróżnicowana struktura gospodarcza, potencjał turystyczny i usługowy oraz aktywność lokalnych przedsiębiorców tworzą podstawę do dalszego wzmacniania gospodarki Miasta.

Wnioski z diagnozy wskazują na potrzebę:

- tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości i inwestycji,
- wspierania lokalnych przedsiębiorców,
- rozwijania specjalizacji gospodarczych,
- zwiększania kompetencji mieszkańców i ich możliwości na lokalnym rynku pracy.

Działania te powinny służyć tworzeniu atrakcyjnych miejsc pracy, ograniczaniu odpływu mieszkańców oraz wzmacnianiu konkurencyjności gospodarczej Hajnówki.

Powyższe uwarunkowania stanowią podstawę dla przyjęcia celu strategicznego:

**Rozwój lokalnej gospodarki
i przedsiębiorczości dla silnego,
konkurencyjnego rynku pracy**

CEL STRATEGICZNY

1.3. Sfera przestrzenna

Gospodarka przestrzenna i struktura przestrzenna

Polityka przestrzenna Miasta Hajnówka jest w znacznym stopniu uporządkowana i oparta na obowiązujących dokumentach planistycznych. Na terenie Miasta obowiązuje 13 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które obejmują 100% jego powierzchni. Większość terenów objętych planami przeznaczona jest pod zabudowę mieszkaniową, w szczególności jednorodzinną, a także pod usługi, przemysł i zieleń miejską. W zachodniej części Miasta występują również rozległe tereny przeznaczone pod rolnictwo.

Istotnym elementem systemu planowania przestrzennego jest trwająca reforma planowania i zagospodarowania przestrzennego, związana z zastąpieniem studium planem ogólnym gminy. Rada Miasta Hajnówka w 2024 r. podjęła uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia Planu ogólnego miasta Hajnówka. W momencie opracowywania diagnozy projekt planu znajdował się na etapie opiniowania i uzgadniania. Nowe uwarunkowania prawne powodują konieczność powiązania polityki przestrzennej Miasta ze Strategią Rozwoju oraz zapewnienia spójności pomiędzy dokumentami strategicznymi i planistycznymi.

Obowiązujące miejscowe plany zapewniają wysoki poziom pokrycia planistycznego i zwiększają przewidywalność procesów inwestycyjnych. Jednocześnie dalsze prowadzenie polityki przestrzennej wymaga uwzględnienia zmian wynikających z reformy systemu planowania, w tym dostosowania dokumentów i zasad gospodarowania przestrzenią do nowych instrumentów planistycznych. Szczególne znaczenie ma zachowanie równowagi pomiędzy rozwojem funkcji mieszkaniowych, usługowych i gospodarczych a ochroną walorów przyrodniczych i krajobrazowych Miasta.

Struktura przestrzenna Miasta Hajnówka jest zróżnicowana i kształtowana przez historyczny rozwój funkcji mieszkaniowych, przemysłowych i kolejowych. W strukturze użytkowania gruntów istotny udział mają tereny zabudowane i zurbanizowane, przy jednoczesnym zachowaniu terenów otwartych i rolniczych. Dominującą funkcją jest zabudowa mieszkaniowa, przy czym zabudowa jednorodzinna koncentruje się przede wszystkim w północno-wschodniej części Miasta, natomiast zabudowa wielorodzinna skupiona jest głównie w centrum wraz z funkcjami administracyjnymi, handlowymi, usługowymi i kulturalnymi.

Istotnym uwarunkowaniem przestrzennym jest bezpośrednie sąsiedztwo Puszczy Białowieskiej, które wpływa na walory krajobrazowe i turystyczne Hajnówki, ale jednocześnie wymaga prowadzenia zrównoważonej polityki zagospodarowania przestrzennego i uwzględniania ograniczeń wynikających z ochrony przyrody.

Mieszkalnictwo

Zasób mieszkaniowy Miasta Hajnówka obejmuje zarówno mieszkania komunalne, jak i pozostałe zasoby mieszkaniowe. W 2024 r. na terenie Miasta znajdowało się 9 017 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 627 058 m². W latach 2019–2024 liczba mieszkań wzrosła, podobnie jak przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oraz powierzchnia przypadająca na jednego mieszkańca. Jednocześnie diagnoza wskazuje, że poprawa części wskaźników mieszkaniowych wynikała w dużej mierze ze spadku liczby mieszkańców, a nie z istotnego zwiększenia zasobu mieszkaniowego.

Istotną część zasobu stanowią mieszkania komunalne. W 2024 r. zasób mieszkaniowy Miasta Hajnówka obejmował 611 lokali, w tym 57 lokali socjalnych. Polityka mieszkaniowa Miasta koncentruje się m.in. na zwiększaniu dostępności lokali socjalnych i zamiennych, poprawie stanu technicznego zasobu, zapewnieniu bezpieczeństwa użytkowania budynków oraz realizacji budownictwa mieszkaniowego.

Infrastruktura techniczna

Miasto Hajnówka posiada rozwiniętą podstawową infrastrukturę techniczną, obejmującą sieć wodociągową i kanalizacyjną, system ciepłowniczy oraz sieć gazową. Sieć wodociągowa obejmuje większość terenów zainwestowanych Miasta, a istniejące ujęcie wody i stacja uzdatniania zapewniają odpowiednią ilość wody dla obecnych i prognozowanych potrzeb mieszkańców. Dalszy rozwój sieci powinien koncentrować się przede wszystkim na zwiększeniu jej niezawodności i zapewnieniu alternatywnych kierunków zasilania.

Rozbudowana jest również sieć kanalizacyjna, której długość w 2025 r. wynosiła 95,3 km. Systematycznie zwiększała się długość zarówno sieci wodociągowej, jak i kanalizacyjnej.

Istotnym elementem infrastruktury jest miejski system ciepłowniczy, obejmujący sieć o długości około 21 km. W systemie funkcjonują kotłownie wykorzystujące węgiel, biomasę oraz olej opałowy i/lub gaz LNG, przy czym około 99% sieci wykonano w technologii preizolowanej. Miasto prowadzi również działania związane z poprawą efektywności energetycznej budynków i ograniczaniem niskiej emisji, m.in. poprzez wymianę źródeł ciepła, podłączanie budynków do sieci ciepłowniczej i termomodernizację.

Infrastruktura drogowa, dostępność komunikacyjna i komunikacja publiczna

System komunikacyjny Miasta Hajnówka tworzą drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne. Najważniejsze znaczenie mają drogi wojewódzkie nr 685 i 689, zapewniające połączenie Miasta z ważnymi szlakami komunikacyjnymi, w tym drogą krajową nr 66. W 2025 r. realizowano również szereg inwestycji związanych z remontami i przebudową dróg miejskich.

Transport publiczny organizuje Gmina Miejska Hajnówka, a przewozy realizuje Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. – PUK Trans. Komunikacja obejmuje trzy linie autobusowe na terenie Miasta oraz połączenie Hajnówka–Białowieża. Komunikacja miejska zapewnia mieszkańcom podstawową dostępność transportową.

Istotnym elementem systemu transportowego są również trasy rowerowe. Ze względu na niewielkie odległości wewnątrzmijskie oraz sąsiedztwo Puszczy Białowieskiej rower może pełnić zarówno funkcję transportową, jak i turystyczno-rekreacyjną. Przez Hajnówkę przebiegają m.in. szlaki Green Velo i Podlaski Szlak Bociani, zapewniające połączenia z Białowieżą i innymi miejscowościami regionu. Sieć dróg i ścieżek rowerowych nie jest jeszcze w pełni zintegrowana w jednolity i bezpieczny system.

Jednocześnie diagnoza wskazuje na potrzebę dalszej poprawy dostępności komunikacyjnej, szczególnie w zakresie liczby i częstotliwości kursów komunikacji miejskiej, połączeń wieczornych i weekendowych, skomunikowania z dworcem kolejowym oraz rozwoju spójnej sieci tras rowerowych. Są to również obszary, w których mieszkańcy wskazywali największe niedostatki infrastruktury i transportu.

Ograniczona częstotliwość kursów, szczególnie wieczornych i weekendowych, ogranicza dostępność transportową mieszkańców i pełne wykorzystanie transportu publicznego. Najważniejszym wyzwaniem transportowym Hajnówki jest poprawa dostępności i integracji różnych środków transportu, przy jednoczesnym rozwijaniu komunikacji publicznej, infrastruktury rowerowej i warunków dla ruchu pieszego.

Kolej

Hajnówka posiada połączenie kolejowe z Białymstokiem za pośrednictwem linii kolejowej nr 52, co wzmacnia jej funkcję lokalnego węzła komunikacyjnego i stanowi istotny element dostępności transportowej Miasta. Położenie kolejowe, w połączeniu z siecią drogową, ma również znaczenie dla obsługi ruchu turystycznego związanego z Puszczą Białowieską.

Transport kolejowy stanowi niewykorzystany w pełni potencjał Hajnówki. Poprawa integracji kolei z transportem miejskim, rowerowym i pieszym może zwiększyć dostępność miasta dla mieszkańców oraz wzmocnić jego funkcję turystyczną i ponadlokalną.

Podsumowanie i wnioski z diagnozy sfery przestrzennej

Analiza sfery przestrzennej Miasta Hajnówka wskazuje na dobrze rozwinięty i w znacznym stopniu uporządkowany system zagospodarowania przestrzennego. Atutem Miasta jest pełne pokrycie jego obszaru miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, co zwiększa przewidywalność procesów inwestycyjnych. Jednocześnie istotnym wyzwaniem pozostaje dostosowanie polityki przestrzennej do reformy systemu planowania oraz zapewnienie spójności pomiędzy planem ogólnym a Strategią Rozwoju Miasta.

Struktura przestrzenna Hajnówki jest zróżnicowana i ukształtowana w wyniku historycznego rozwoju funkcji mieszkaniowych, przemysłowych i kolejowych. Istotnym uwarunkowaniem jest sąsiedztwo Puszczy Białowieskiej, stanowiące ważny walor przyrodniczy, krajobrazowy i turystyczny, ale jednocześnie wymagające prowadzenia zrównoważonej polityki przestrzennej. Dalszy rozwój Miasta powinien opierać się na racjonalnym wykorzystaniu istniejących terenów i infrastruktury oraz utrzymaniu zwartej struktury przestrzennej.

Pozytywnym elementem jest rozwój zasobu mieszkaniowego i infrastruktury technicznej, w tym sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Jednocześnie konieczna jest dalsza modernizacja infrastruktury, poprawa stanu zasobu komunalnego oraz zwiększanie efektywności energetycznej budynków. W zakresie transportu istotne znaczenie ma dalsza poprawa dostępności komunikacyjnej, integracja transportu drogowego, kolejowego, autobusowego i rowerowego oraz poprawa bezpieczeństwa i jakości infrastruktury.

Mocnymi stronami Miasta w tym zakresie są:

- pełne pokrycie planistyczne,
- rozwinięta infrastruktura techniczna,
- zachowane tereny otwarte,
- położenie w sąsiedztwie Puszczy Białowieskiej,
- rozwijająca się infrastruktura rowerowa.

Główne wyzwania obejmują:

- dostosowanie systemu planowania do nowych regulacji,
- modernizację infrastruktury technicznej i mieszkaniowej,
- zapewnienie zrównoważonego rozwoju przestrzennego, łączącego potrzeby mieszkańców i inwestorów z ochroną walorów przyrodniczych.

Wnioski z diagnozy wskazują na potrzebę:

- kształtowania dostępnej, bezpiecznej i funkcjonalnej przestrzeni miejskiej,
- racjonalnego wykorzystania istniejących terenów i infrastruktury,

- poprawy dostępności komunikacyjnej,
- rozwoju systemu ścieżek rowerowych na terenie miasta,
- dalszego rozwoju infrastruktury technicznej i mieszkaniowej.

Działania te powinny jednocześnie uwzględniać walory przyrodnicze i krajobrazowe Hajnówki oraz wzmacniać jej funkcje turystyczne.

Powyższe uwarunkowania stanowią podstawę dla przyjęcia celu strategicznego:

Tworzenie dostępnej, bezpiecznej i przyjaznej środowisku przestrzeni miejskiej

CEL STRATEGICZNY

1.4. Sfera klimatyczno-środowiskowa

Klimat i uwarunkowania naturalne

Miasto Hajnówka posiada szczególne walory przyrodnicze wynikające przede wszystkim z położenia w bezpośrednim sąsiedztwie Puszczy Białowieskiej. W strukturze przestrzennej miasta istotny udział zachowują tereny zieleni, leśne i otwarte, które korzystnie wpływają na lokalny mikroklimat, jakość przestrzeni i warunki życia mieszkańców.

Istotnym elementem środowiska przyrodniczego są również wody powierzchniowe, w tym rzeka Leśna Prawa, oraz tereny zieleni i lasy otaczające Miasto. Ich zachowanie i właściwe zagospodarowanie ma znaczenie zarówno dla ochrony bioróżnorodności, jak i dla retencji wód oraz rozwoju funkcji rekreacyjnych i turystycznych.

Ważnym obszarem działań środowiskowych pozostaje jakość powietrza i efektywność energetyczna. Miasto realizuje działania związane z ograniczaniem niskiej emisji, modernizacją systemu ciepłowniczego, termomodernizacją budynków oraz rozwojem odnawialnych źródeł energii, w szczególności instalacji fotowoltaicznych.

Istotnym wyzwaniem jest również racjonalna gospodarka odpadami. Na terenie Miasta funkcjonuje system selektywnego zbierania odpadów oraz Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, uzupełniony o Punkt Drugie Życie Rzeczy wspierający ponowne wykorzystanie przedmiotów.

Hajnówka jest również narażona na skutki zmian klimatu. Płaskie ukształtowanie terenu zwiększa ryzyko podtopień podczas intensywnych i długotrwałych opadów, a Miasto charakteryzuje się jednocześnie umiarkowanym, a miejscami silnym zagrożeniem suszą. Znaczenie ma zatem rozwój retencji, odpowiednie gospodarowanie wodami opadowymi oraz zwiększanie odporności infrastruktury i przestrzeni miejskiej na ekstremalne zjawiska pogodowe.

Ochrona przyrody i obszary chronione

Szczególne znaczenie dla środowiska przyrodniczego Miasta Hajnówka ma sąsiedztwo Puszczy Białowieskiej, objętej obszarem Natura 2000 „Puszcza Białowieska” PLC200004, który stanowi jednocześnie specjalny obszar ochrony siedlisk oraz obszar specjalnej ochrony ptaków. Puszcza Białowieska charakteryzuje się wysokim stopniem naturalności oraz dużym zróżnicowaniem siedlisk, co sprzyja występowaniu licznych gatunków roślin i zwierząt. Obszar ten znajduje się również na Liście Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Na terenie Miasta Hajnówka występuje 8 użytków ekologicznych, w tym użytek ekologiczny „Judzianka”, a także 48 jednoobiektowych pomników przyrody, obejmujące przede wszystkim drzewa, m.in. dęby szypułkowe, klony pospolite, wiązy szypułkowe, robinie akacjowe i lipy drobnolistne. Formy ochrony przyrody stanowią istotny element lokalnego systemu przyrodniczego i wymagają uwzględniania ich ochrony w prowadzeniu polityki przestrzennej i rozwoju Miasta.

Ochrona zasobów przyrodniczych jest również jednym z kierunków działań określonych w „Programie Ochrony Środowiska dla miasta Hajnówka na lata 2023–2030”. Wśród wskazanych działań znajdują się m.in. tworzenie nowych terenów zieleni, zielonych stref relaksu, parkletów i parków kieszonkowych oraz podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Program zakłada również działania na rzecz ochrony klimatu i jakości powietrza, racjonalnej gospodarki odpadami i gospodarki wodno-ściekowej oraz przeciwdziałania zmianom klimatu i adaptacji do ich skutków.

Dzięki wysokim walorom przyrodniczym oraz występowaniu licznych form ochrony przyrody Hajnówka posiada istotny potencjał do rozwoju funkcji rekreacyjnych, turystycznych i edukacyjnych, przy jednoczesnym zachowaniu zasad ochrony cennych zasobów środowiska.

Zagrożenie powodzią i suszą

Na terenie Miasta Hajnówka nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, określone w ustawie Prawo wodne. Jednocześnie ze względu na płaskie ukształtowanie terenu oraz możliwość występowania intensywnych i długotrwałych opadów Miasto może być narażone na lokalne podtopienia. Szczególne znaczenie ma w tym zakresie stan systemów odwadniających i kanalizacyjnych, które powinny być dostosowane do okresowego przyjmowania dużych ilości wód opadowych.

Znacznie istotniejszym zagrożeniem jest susza. Hajnówka została zakwalifikowana do obszaru dorzecza Wisły, dla którego w Planie przeciwdziałania skutkom suszy wskazano znaczący udział terenów zagrożonych tym zjawiskiem. Diagnoza wskazuje, że na terenie Miasta występuje umiarkowane, a miejscami silne łączne zagrożenie suszą. Ocena uwzględnia zagrożenie suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną.

W związku z tym istotnym kierunkiem działań jest zwiększanie naturalnej i sztucznej retencji, właściwe gospodarowanie wodami opadowymi oraz ograniczanie skutków zarówno suszy, jak i gwałtownych opadów. Szczególne znaczenie ma zachowanie terenów zieleni i powierzchni

biologicznie czynnych, które mogą wspierać retencję wód, a także dostosowanie infrastruktury miejskiej do występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych.

Podsumowanie i wnioski z diagnozy sfery klimatyczno-środowiskowej

Analiza sfery klimatyczno-środowiskowej wskazuje, że jednym z najważniejszych potencjałów Miasta Hajnówka są wysokie walory przyrodnicze związane z sąsiedztwem Puszczy Białowieskiej. Na terenie Miasta występuje obszar Natura 2000 „Puszcza Białowieska”, 8 użytków ekologicznych oraz 48 pomników przyrody. Zasoby te stanowią podstawę dla zachowania bioróżnorodności oraz rozwoju funkcji turystycznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, jednocześnie wymagając ich ochrony i ograniczania presji na środowisko.

Istotnym wyzwaniem pozostaje zwiększenie odporności Miasta na zmiany klimatu. Działania w tym zakresie powinny być spójne z Miejskim Planem Adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Hajnówka do roku 2030.

Hajnówka nie posiada obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, jednak płaskie ukształtowanie terenu oraz możliwość występowania intensywnych i długotrwałych opadów powodują ryzyko lokalnych podtopień. Jednocześnie na terenie Miasta występuje umiarkowane, a miejscami silne zagrożenie suszą. Wymaga to zwiększania retencji, właściwego gospodarowania wodami opadowymi oraz zachowania i rozwoju terenów zieleni.

W zakresie jakości powietrza istotnym wyzwaniem pozostaje ograniczanie emisji związanej przede wszystkim z indywidualnymi źródłami ciepła i transportem. Pozytywnie należy ocenić działania prowadzone w ramach programów „Czyste Powietrze” i „Ciepłe Mieszkanie”, a także modernizację systemu ciepłowniczego. Dalsze działania powinny koncentrować się na poprawie efektywności energetycznej budynków, wymianie nieefektywnych źródeł ciepła oraz zwiększaniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Mocnymi stronami Miasta są:

- cenne zasoby przyrodnicze,
- wysoka bioróżnorodność,
- liczne formy ochrony przyrody,
- obowiązujące dokumenty i programy dotyczące ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu.

Na podstawie diagnozy zidentyfikowano następujące wyzwania i potrzeby w sferze klimatyczno-środowiskowej:

- ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych Hajnówki i jej otoczenia, z zachowaniem bioróżnorodności;
- zwiększanie odporności Miasta, jego infrastruktury i przestrzeni na skutki zmian klimatu, w szczególności suszę, intensywne opady i lokalne podtopienia;
- rozwój retencji i błękitno-zielonej infrastruktury, poprawa gospodarowania wodami opadowymi oraz ograniczanie uszczelniania powierzchni miejskich;
- poprawa efektywności energetycznej oraz ograniczanie emisji związanych z funkcjonowaniem miejskich budynków i systemów infrastrukturalnych;
- rozwój odnawialnych źródeł energii i stopniowa transformacja systemu energetycznego;
- kształtowanie przyjaznej mieszkańcom przestrzeni miejskiej, w tym rozwój terenów zieleni i miejsc rekreacji;
- wykorzystanie walorów przyrodniczych do rozwoju turystyki, rekreacji i edukacji ekologicznej przy zachowaniu zasad ochrony przyrody;
- rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym poprzez zapobieganie powstawaniu odpadów, ponowne wykorzystanie produktów i materiałów, zwiększanie poziomu recyklingu oraz podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Działania te powinny być prowadzone w sposób spójny z rozwojem przestrzennym Miasta i jednocześnie wykorzystywać potencjał przyrodniczy Hajnówki dla rozwoju turystyki, rekreacji i edukacji ekologicznej.

Powyższe uwarunkowania stanowią podstawę dla przyjęcia celu strategicznego:

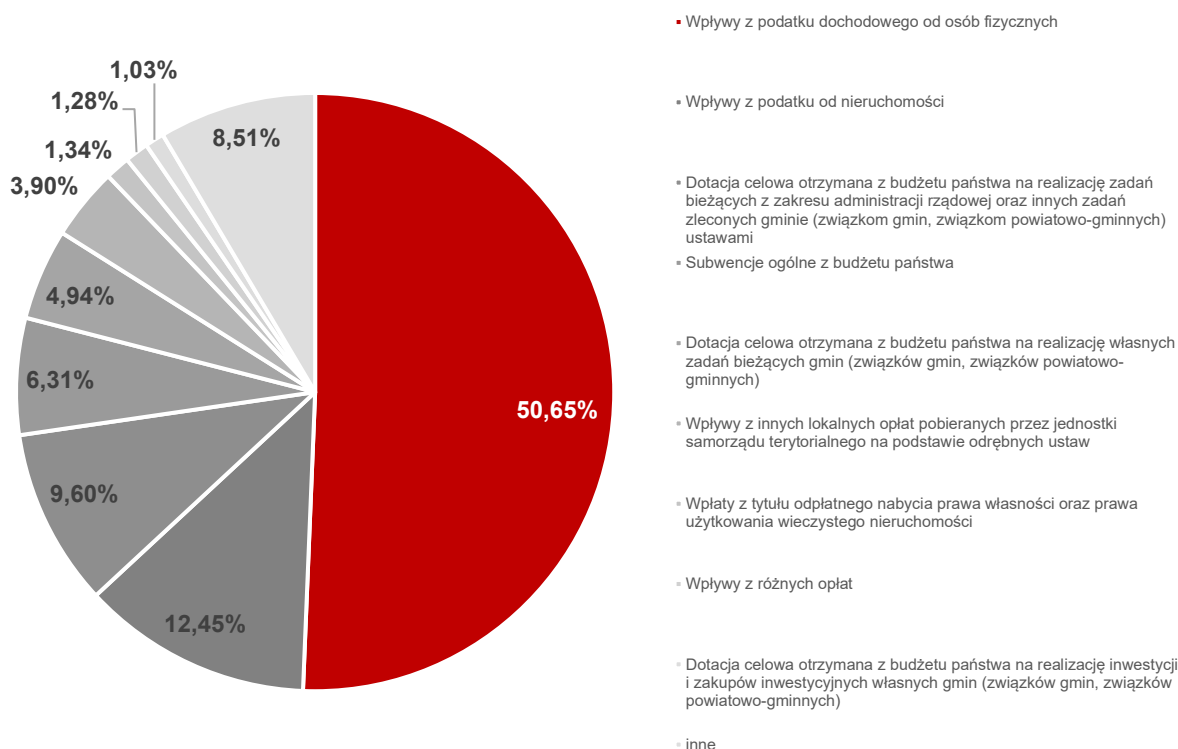
Ochrona zasobów środowiska oraz zwiększenie odporności Miasta Hajnówka na zmiany klimatu

CEL STRATEGICZNY

1.5. Finanse Miasta

Budżet Miasta Hajnówka w ostatnich latach charakteryzował się wahaniami zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków. W 2025 r. dochody ogółem wyniosły 129,61 mln zł, wobec 135,56 mln zł w 2024 r.

Wykres 3 Kluczowe źródła dochodów Miasta Hajnówka w 2025 r.

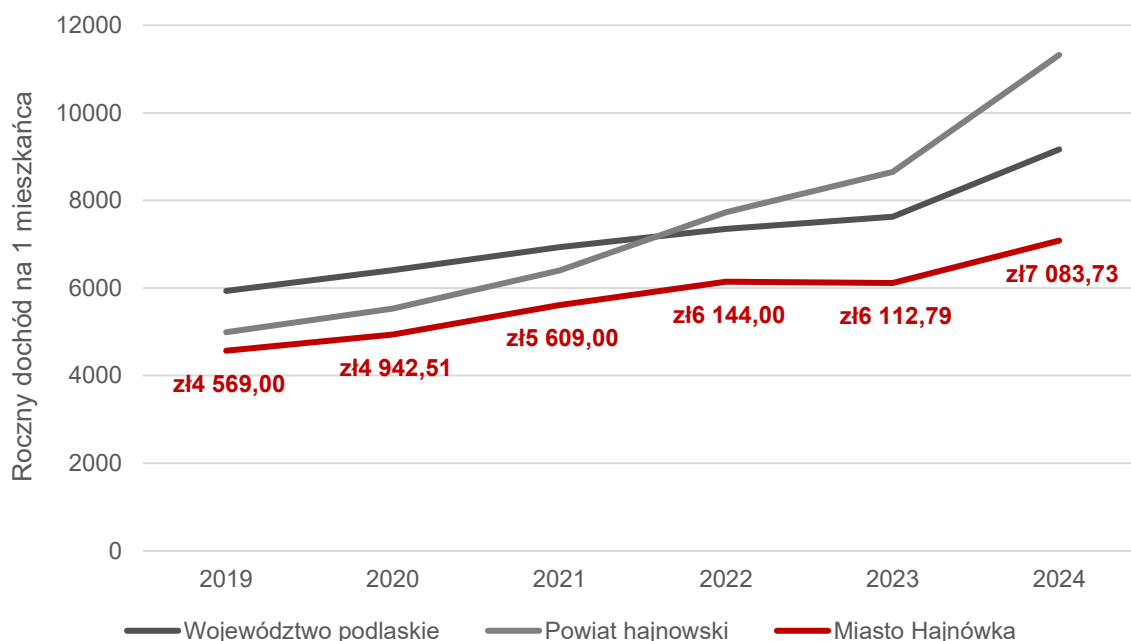

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie gminy miejskiej Hajnówka za rok 2025.

Jednocześnie wzrosły dochody bieżące na mieszkańca – z 5 868,86 zł w 2024 r. do 6 632,26 zł w 2025 r., przy znaczącym spadku dochodów majątkowych. Najważniejszym źródłem dochodów Miasta pozostają wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych, które w 2025 r. stanowiły 50,65% wszystkich dochodów. Istotne znaczenie mają również wpływy z podatku od nieruchomości oraz innych lokalnych opłat.

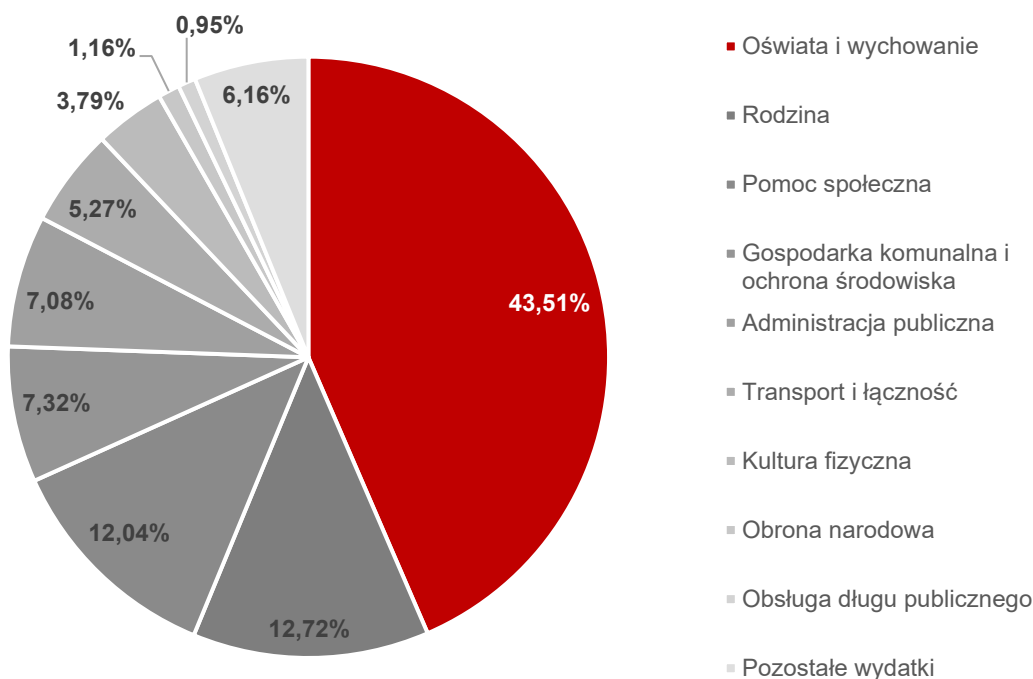
Wykres 4 Dochód ogółem na 1 mieszkańca w Mieście Hajnówka na tle powiatu hajnowskiego i województwa podlaskiego w latach 2019–2024*

* Dane GUS za 2025 r. nie zostały opublikowane w momencie sporządzania dokumentu
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2025 r. wydatki Miasta wyniosły 122,93 mln zł, wobec 140,93 mln zł w 2024 r. Największą część wydatków stanowiły środki przeznaczone na oświatę i wychowanie – 43,51%. Znaczący udział miały również wydatki na rodzinę, pomoc społeczną, gospodarkę komunalną i ochronę środowiska, administrację publiczną oraz transport i łączność.

Wykres 5 Wydatki Miasta Hajnówka w 2025 r.

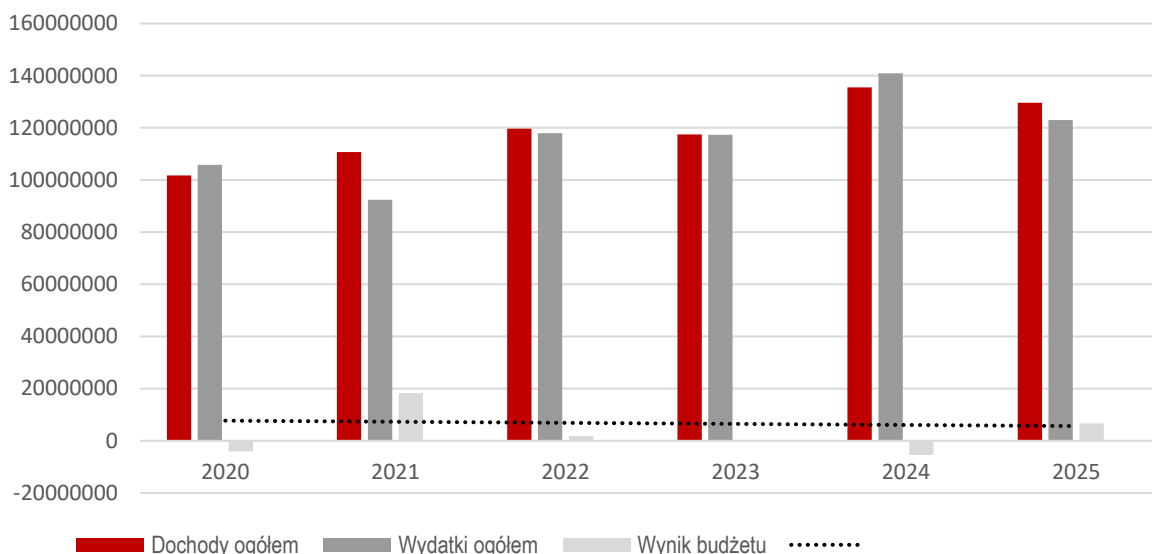

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie gminy miejskiej Hajnówka za rok 2025.

W latach 2020–2025 wykonanie budżetu wykazywało zmienność, jednak nadwyżka operacyjna utrzymywała się na względnie zbliżonym, dodatnim poziomie. Oznacza to, że dochody bieżące przewyższały wydatki bieżące, co stanowi korzystny element kondycji finansowej Miasta i tworzy możliwości finansowania nowych przedsięwzięć inwestycyjnych oraz obsługi istniejących zobowiązań.

Nadwyżka operacyjna

Wykres 6 Wykonanie budżetu Miasta Hajnówka w latach 2020-2025.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie gminy miejskiej Hajnówka za lata 2020–2025.

Podsumowanie i wnioski z diagnozy finansów Miasta

Analiza finansów Miasta Hajnówka wskazuje na relatywnie stabilną sytuację budżetową, przy jednoczesnych zmianach poziomu dochodów i wydatków w poszczególnych latach. Istotnym elementem dochodów Miasta są wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz dochody z podatków i opłat lokalnych. W 2025 r. dochody ogółem wyniosły 129,61 mln zł, a dochody bieżące na mieszkańca wzrosły w stosunku do 2024 r.

Po stronie wydatków największe znaczenie mają zadania związane z realizacją usług publicznych, w szczególności oświatą i wychowaniem. W 2025 r. wydatki ogółem wyniosły 122,93 mln zł, a wydatki na oświatę i wychowanie stanowiły 43,51% wszystkich wydatków Miasta. Znaczące środki przeznaczane są również na pomoc społeczną, rodzinę, gospodarkę komunalną i ochronę środowiska, administrację oraz transport i łączność.

W latach 2020–2025 wynik budżetu Miasta podlegał wahaniom, jednak istotnym pozytywnym elementem pozostawało utrzymywanie dodatniej nadwyżki operacyjnej. Oznacza to, że dochody bieżące przewyższały wydatki bieżące, tworząc możliwość finansowania części nowych przedsięwzięć oraz obsługi zobowiązań.

Istotnym potencjałem Miasta jest zatem zdolność do utrzymywania względnie stabilnej sytuacji operacyjnej oraz możliwość wykorzystywania środków zewnętrznych do realizacji inwestycji. Jednocześnie wyzwaniem pozostaje zapewnienie odpowiednich środków na rozwój

Strategia Rozwoju Miasta Hajnówka na lata 2026-2035

infrastruktury, realizację usług publicznych i przedsięwzięć inwestycyjnych przy ograniczonych możliwościach własnego budżetu.

Wnioski z diagnozy wskazują na potrzebę racjonalnego i efektywnego gospodarowania środkami publicznymi, utrzymywania stabilności finansowej oraz aktywnego pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania. Pozwoli to na realizację inwestycji odpowiadających na najważniejsze potrzeby mieszkańców oraz wspierających osiągnięcie celów strategicznych Miasta.

1.6. Badanie ankietowe

W celu poznania opinii respondentów na temat sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej Miasta Hajnówka przeprowadzono badanie ankietowe, w którym udział wzięło 307 respondentów. Wyniki badania stanowią istotne uzupełnienie diagnozy o perspektywę respondentów oraz wskazują najważniejsze atuty Miasta, problemy wymagające rozwiązania oraz oczekiwane kierunki jego dalszego rozwoju.

Wśród największych atutów Hajnówki respondenci wskazywali przede wszystkim położenie Miasta w bezpośrednim sąsiedztwie Puszczy Białowieskiej oraz wysokie walory przyrodnicze regionu. Podkreślano bogactwo środowiska naturalnego, dużą ilość zieleni i czyste powietrze, a także potencjał rozwoju turystyki związany z Puszczą Białowieską i jej dziedzictwem przyrodniczym. Istotnymi atutami są również:

- wielokulturowość, różnorodność kulturowa i religijna oraz lokalna tożsamość pogranicza,
- spokój, bezpieczeństwo i kameralny charakter Miasta,
- niewielkie odległości i łatwy dostęp do podstawowych usług,
- bogata tradycja, lokalny folklor, regionalna kuchnia i lokalne produkty,
- przyjazna atmosfera i zaangażowanie lokalnej społeczności,
- dostępność terenów inwestycyjnych i potencjał rozwoju przedsiębiorczości,
- dobre warunki do wypoczynku, rekreacji i aktywności na świeżym powietrzu,
- korzystne położenie komunikacyjne i dostęp do infrastruktury kolejowej,
- rozwijająca się oferta kulturalna, edukacyjna i społeczna.

Jednocześnie respondenci wskazali szereg barier ograniczających rozwój Hajnówki. Za najważniejsze problemy uznano niewystarczającą liczbę atrakcyjnych miejsc pracy i niski poziom wynagrodzeń, odpływ młodych mieszkańców oraz postępujące wyludnianie się Miasta. Wskazywano również na starzenie się społeczeństwa, ograniczone perspektywy rozwoju dla młodych osób, niewystarczający rozwój przedsiębiorczości i małą liczbę inwestorów oraz ograniczoną ofertę mieszkaniową.

Wśród problemów rozwojowych respondenci wymieniali także niewykorzystany potencjał turystyczny Puszczy Białowieskiej, słabą promocję Miasta i niewystarczającą liczbę atrakcji zatrzymujących turystów, brak atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego dla młodzieży i

młodych dorosłych oraz niedostateczny rozwój infrastruktury miejskiej, komunikacyjnej i turystycznej. Zwracano również uwagę na potrzebę poprawy współpracy pomiędzy władzami a mieszkańcami i lokalnymi środowiskami, zwiększenia aktywności społecznej oraz poprawy jakości przestrzeni miejskiej i środowiska.

W opinii respondentów poprawa jakości życia mieszkańców wymaga przede wszystkim tworzenia nowych, atrakcyjnych miejsc pracy i przyciągania inwestorów, wspierania lokalnej przedsiębiorczości oraz zwiększenia dostępności mieszkań, szczególnie dla młodych osób. Istotnym kierunkiem powinno być również zatrzymanie odpływu młodych mieszkańców poprzez poprawę warunków zatrudnienia, edukacji i rozwoju zawodowego oraz dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.

Respondenci wskazywali również na potrzebę lepszego wykorzystania potencjału turystycznego i przyrodniczego Hajnówki poprzez rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i sportowej, zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych i integracyjnych oraz tworzenie atrakcyjnych miejsc spędzania czasu dla dzieci, młodzieży i rodzin. Ważnym kierunkiem jest także rozwój infrastruktury rowerowej i przestrzeni publicznych sprzyjających aktywnemu wypoczynkowi.

W zakresie funkcjonowania Miasta respondenci wskazywali na potrzebę poprawy komunikacji miejskiej i połączeń z okolicznymi miejscowościami, poprawy jakości i estetyki przestrzeni publicznych, rozwoju terenów zieleni oraz modernizacji infrastruktury technicznej. Wskazywano również na potrzebę zwiększenia dostępności usług dla seniorów, poprawy jakości edukacji, rozwoju szybkiego Internetu oraz dalszych działań na rzecz poprawy jakości powietrza i ochrony terenów zielonych.

Istotnym oczekiwaniem respondentów jest również zwiększenie dialogu społecznego, ich udziału w procesach decyzyjnych oraz współpracy władz z lokalną społecznością. Wskazywano na potrzebę opracowania i konsekwentnej realizacji długofalowej wizji rozwoju Miasta, która pozwoli na spójne prowadzenie działań rozwojowych i wykorzystanie jego istniejących potencjałów.

Wyniki badania ankietowego w znacznym stopniu korespondują z wnioskami wynikającymi z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej Hajnówki. Opinie respondentów wskazują na cztery wzajemnie powiązane obszary wymagające szczególnej uwagi w dalszym rozwoju Miasta:

- rozwój gospodarczy i poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy, w tym tworzenie atrakcyjnych miejsc pracy, wspieranie przedsiębiorczości i przyciąganie inwestorów;

Strategia Rozwoju Miasta Hajnówka na lata 2026-2035

- poprawa jakości życia i wzmacnianie aktywności społecznej, w tym rozwój oferty dla dzieci, młodzieży, rodzin i seniorów oraz zwiększanie udziału społeczności lokalnej w życiu publicznym;
- kształtowanie funkcjonalnej, dostępnej i atrakcyjnej przestrzeni miejskiej, obejmującej transport, infrastrukturę techniczną, przestrzenie publiczne, mieszkalnictwo oraz infrastrukturę rekreacyjną;
- ochrona zasobów przyrodniczych i zwiększanie odporności Miasta na zmiany klimatu, w tym rozwój terenów zieleni, poprawa jakości środowiska, retencja wód oraz działania na rzecz efektywności energetycznej.

2.MISJA I WIZJA

Planując działania strategiczne ważne jest, by na początku prac odpowiedzieć na podstawowe pytania: Do czego dążymy? Co chcemy osiągnąć? Wizję i misję określono na podstawie warsztatów strategicznych z mieszkańcami i władzami Miasta oraz wyników badania ankietowego.

Wizja Miasta jest sprecyzowanym obrazem przyszłości, wyrazem aspiracji społeczeństwa i władz Miasta oraz ich wyobrażeń dotyczących przyszłości, jest opisem Miasta w dalekiej przyszłości przy założeniu wystąpienia korzystnych uwarunkowań. Wizja ma za zadanie inspirować oraz motywować do działania i podejmowania kolejnych wyzwań.

HAJNÓWKA – ZIELONE, AKTYWNE I PRZEDSIĘBIORCZE MIASTO, W KTÓRYM WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU PUSZCZY BIAŁOWIESKIEJ, LOKALNEJ GOSPODARKI I AKTYWNOŚCI MIESZKAŃCÓW TWORZY ATRAKCYJNE MIEJSCE DO ŻYCIA, PRACY, ROZWOJU I WYPOCZYNKU.

Osiągnięciu przedstawionego w wizji pożądanego stanu docelowego ma służyć misja, która ukazuje najważniejsze kierunki rozwoju Miasta. Koncentruje się ona na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom Miasta i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Zawiera w sobie odpowiedź na pytanie, co jest naszym priorytetem, czyli kierunek i sposób działania na najbliższe lata. W misji ujęte są wartości ważne dla Miasta, które mają za zadanie ujednolicić sposoby działania władz samorządowych w sprawach istotnych dla społeczności lokalnej.

MIASTO HAJNÓWKA BUDUJE PRZYJAZNE WARUNKI DO ŻYCIA, PRACY I ROZWOJU, WZMACNIAJĄC LOKALNĄ GOSPODARKĘ, AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNĄ ORAZ ODPOWIEDZIALNIE WYKORZYSTUJĄC POTENCJAŁ PRZYRODNICZY I KULTUROWY MIASTA.

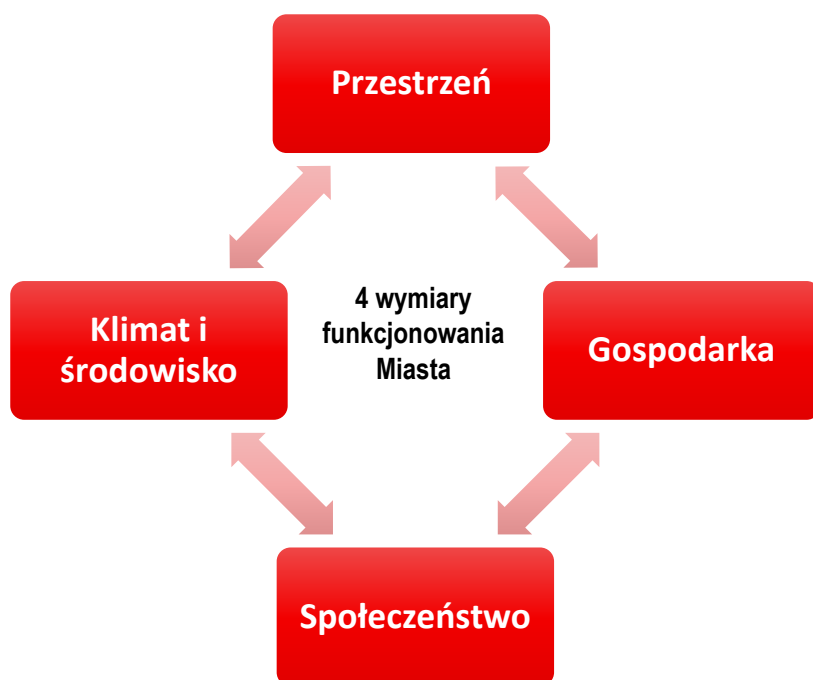

3. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

**ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ W SFERZE SPOŁECZNEJ,
GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNEJ
I KLIMATYCZNO - ŚRODOWISKOWEJ**

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy stanu Miasta Hajnówka, jej aspektów ekonomicznych, społecznych oraz przestrzennych, a także uwzględniając czynniki wewnętrzne i zewnętrzne oraz głosy mieszkańców i przedstawicieli Miasta, określono cztery główne cele strategiczne, których realizacja doprowadzić ma do osiągnięcia stanu docelowego przedstawionego w wizji Miasta.

W celu realizacji założeń strategicznych, ustalono również cele szczegółowe (inaczej nazywane także celami operacyjnymi), które zawierają kierunki działań w jakich Miasto powinna się rozwijać. Wyznaczone dla Miasta Hajnówka cele strategiczne odpowiadają zdefiniowanym obszarom rozwojowym w sferze przestrzennej, gospodarczej, społecznej i klimatyczno-środowiskowej, które są od siebie zależne i wzajemnie się przenikają.

Każdy cel strategiczny w określonym stopniu wpisuje się w każdy z czterech powyższych wymiarów. Poszczególne cele strategiczne osiągniemy realizując odpowiednie inicjatywy strategiczne, które zawierają zestawy konkretnych działań do wykonania.

Przy konstruowaniu celów operacyjnych i systemu monitorowania wykorzystano założenia podejścia SMART.

Poniżej zaprezentowano cele strategiczne wraz z odpowiadającymi im celami operacyjnymi. Realizacja założonych celów będzie kluczowym elementem dla osiągnięcia zakładanych rezultatów rozwoju Miasta Hajnówka. Do każdego z celów operacyjnych przyporządkowano

Strategia Rozwoju Miasta Hajnówka na lata 2026-2035

również kierunki działań, które wpłyną na możliwość osiągnięcia określonych celów, rezultaty działań, a także zaproponowano wskaźniki, których analiza pozwoli na monitorowanie stopnia spełnienia zaplanowanych założeń.

WYMIAR GOSPODARCZY

CEL STRATEGICZNY I

1. Rozwój lokalnej gospodarki i przedsiębiorczości dla silnego, konkurencyjnego rynku pracy.

CELE OPERACYJNE

- 1.1 Rozwój przedsiębiorczości, atrakcyjności inwestycyjnej Miasta oraz promocji gospodarczej.
- 1.2 Rozwój zrównoważonej, nowoczesnej turystyki i całorocznej oferty rekreacyjno-wypoczynkowej.
- 1.3 Rozwój kapitału ludzkiego i lokalnego rynku pracy oraz wzmacnianie lokalnych specjalizacji gospodarczych.

WYMIAR SPOŁECZNY

CEL STRATEGICZNY II

2. Podniesienie jakości życia mieszkańców i wzmocnienie więzi społecznych w Mieście.

CELE OPERACYJNE

- 2.1 Rozwój wysokiej jakości usług społecznych, zdrowotnych, edukacyjnych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych oraz wzmacnianie bezpieczeństwa i odporności Miasta
- 2.2 Wzmacnianie aktywizacji zawodowej i społecznej mieszkańców poprzez wspieranie lokalnych stowarzyszeń i organizacji pozarządowych.
- 2.3 Budowanie aktywnej i zintegrowanej społeczności lokalnej.

WYMIAR PRZESTRZENNY

CEL STRATEGICZNY III

3. Tworzenie dostępnej, bezpiecznej i przyjaznej środowisku przestrzeni miejskiej.

CELE OPERACYJNE

- 3.1. Poprawa jakości, estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.
- 3.2. Rozwój zrównoważonego systemu transportowego i poprawa dostępności komunikacyjnej.
- 3.3. Rozwój infrastruktury technicznej oraz poprawa dostępności i jakości zasobu mieszkaniowego.

WYMIAR KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWY

CEL STRATEGICZNY IV

4. Ochrona zasobów środowiska oraz zwiększenie odporności Miasta Hajnówka na zmiany klimatu.

CELE OPERACYJNE

- 4.1. Ochrona zasobów przyrodniczych, bioróżnorodności i terenów zieleni.
- 4.2. Zwiększenie odporności Miasta na zmiany klimatu oraz rozwój systemów retencji i gospodarowania wodami opadowymi.
- 4.3. Poprawa jakości środowiska oraz zwiększenie efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

WYMIAR GOSPODARCZY

Rozwój lokalnej gospodarki i przedsiębiorczości dla silnego, konkurencyjnego rynku pracy

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ
1.1. Rozwój przedsiębiorczości, atrakcyjności inwestycyjnej Miasta oraz promocji gospodarczej	<p>1.1.1. Wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i konkurencyjności przedsiębiorstw.</p> <p>1.1.2. Tworzenie warunków dla nowych inwestycji oraz rozwój terenów i obiektów o potencjale inwestycyjnym.</p> <p>1.1.3. Rozwój współpracy Miasta z przedsiębiorcami, instytucjami otoczenia biznesu i partnerami gospodarczymi.</p> <p>1.1.4. Wzmacnianie promocji gospodarczej Miasta oraz promocja lokalnych produktów i usług.</p>
1.2 Rozwój zrównoważonej turystyki oraz oferty rekreacyjno-wypoczynkowej	<p>1.2.1. Rozwój całorocznej oferty turystycznej i rekreacyjno-wypoczynkowej opartej na walorach przyrodniczych i kulturowych Miasta i regionu.</p> <p>1.2.2. Rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i okołoturystycznej.</p> <p>1.2.3. Wzmacnianie marki Hajnówki jako miasta położonego w sąsiedztwie Puszczy Białowieskiej.</p> <p>1.2.4. Wspieranie współpracy podmiotów branży turystycznej oraz współpracy ponadlokalnej na rzecz tworzenia i promocji wspólnej oferty turystycznej.</p> <p>1.2.5. Rozwój usług i produktów turystycznych wykorzystujących dziedzictwo przyrodnicze, kulturowe i wielokulturowe regionu.</p>

**1.3. Rozwój kapitału
ludzkiego i lokalnego
rynku pracy oraz
wzmacnianie lokalnych
specjalizacji
gospodarczych**

1.3.1. Dostosowanie oferty edukacyjnej, szkoleniowej i doradczej do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy.

1.3.2. Wspieranie aktywizacji zawodowej mieszkańców, w szczególności osób młodych, długotrwale bezrobotnych i pozostających poza rynkiem pracy.

1.3.3. Rozwój współpracy pomiędzy placówkami edukacyjnymi, przedsiębiorcami i instytucjami rynku pracy.

1.3.4. Wspieranie rozwoju kompetencji zawodowych, cyfrowych i przedsiębiorczych mieszkańców.

1.3.5. Wzmacnianie lokalnych specjalizacji gospodarczych, w tym sektora usług, turystyki, przemysłu i gospodarki opartej na lokalnych zasobach.

WYMIAR SPOŁECZNY

Podniesienie jakości życia mieszkańców i wzmocnienie więzi społecznych w Mieście

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ
2.1 Rozwój wysokiej jakości usług społecznych, zdrowotnych, edukacyjnych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych oraz wzmacnianie bezpieczeństwa i odporności Miasta	<p>2.1.1. Poprawa dostępności i jakości usług społecznych, opiekuńczych i wspierających mieszkańców.</p> <p>2.1.2. Rozwój dostępnej i wysokiej jakości opieki zdrowotnej oraz działań z zakresu profilaktyki zdrowotnej.</p> <p>2.1.3. Podnoszenie jakości i dostępności oferty edukacyjnej oraz infrastruktury oświatowej.</p> <p>2.1.4. Rozwój oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej dostosowanej do potrzeb różnych grup mieszkańców.</p> <p>2.1.5. Rozwój infrastruktury społecznej, kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej oraz poprawa jej dostępności.</p> <p>2.1.6. Prowadzenie racjonalnej polityki mieszkalnictwa socjalnego i komunalnego, wspierającej usamodzielnianie i aktywizację społeczną mieszkańców, m.in. poprzez łączenie wsparcia mieszkaniowego z pomocą socjalną, doradztwem, działaniami na rzecz aktywizacji zawodowej oraz integracji społecznej.</p> <p>2.1.7 Wzmacnianie bezpieczeństwa mieszkańców i odporności Miasta na sytuacje kryzysowe, w tym rozwój systemu zarządzania kryzysowego i ochrony ludności.</p>
2.2 Wzmacnianie aktywizacji zawodowej i społecznej mieszkańców poprzez wspieranie lokalnych stowarzyszeń i organizacji pozarządowych	<p>2.2.1. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i grup nieformalnych.</p> <p>2.2.2. Rozwój współpracy Miasta z organizacjami społecznymi oraz wzmacnianie ich potencjału organizacyjnego.</p> <p>2.2.3. Wspieranie inicjatyw na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej mieszkańców.</p> <p>2.2.4. Rozwój wolontariatu i działań na rzecz lokalnej społeczności.</p>

	2.2.5. Wspieranie działań aktywizujących osoby młode, seniorów oraz grupy wymagające szczególnego wsparcia.
2.3 Budowanie aktywnej i zintegrowanej społeczności lokalnej	2.3.1. Wspieranie integracji mieszkańców i budowanie więzi społecznych. 2.3.2. Rozwój działań międzypokoleniowych oraz inicjatyw służących integracji różnych grup mieszkańców. 2.3.3. Wzmacnianie partycypacji społecznej i dialogu mieszkańców z samorządem. 2.3.4. Wspieranie działań na rzecz zachowania i promocji wielokulturowego dziedzictwa Hajnówki. 2.3.5. Tworzenie warunków do aktywnego spędzania czasu wolnego i rozwijania lokalnych inicjatyw społecznych.

WYMIAR PRZESTRZENNY

Tworzenie dostępnej, bezpiecznej i przyjaznej środowisku przestrzeni miejskiej

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ
3.1. Poprawa jakości, estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych	<p>3.1.1. Modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych, w tym placów, skwerów, parków i terenów rekreacyjnych.</p> <p>3.1.2. Tworzenie przestrzeni sprzyjających integracji mieszkańców i aktywnemu spędzaniu czasu.</p> <p>3.1.3. Poprawa estetyki, bezpieczeństwa i dostępności przestrzeni publicznych.</p> <p>3.1.4. Rewitalizacja i odnowa obszarów wymagających przekształceń oraz poprawa jakości zdegradowanych przestrzeni miejskich.</p> <p>3.1.5. Uwzględnianie zasad dostępności, ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu w kształtowaniu przestrzeni miejskiej.</p>
3.2. Rozwój zrównoważonego systemu transportowego i poprawa dostępności komunikacyjnej	<p>3.2.1. Modernizacja i rozwój infrastruktury drogowej oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu.</p> <p>3.2.2. Rozwój transportu publicznego i poprawa dostępności komunikacyjnej mieszkańców.</p> <p>3.2.3. Rozwój spójnego systemu tras pieszych i rowerowych.</p> <p>3.2.4. Poprawa powiązań komunikacyjnych Miasta z ośrodkami ponadlokalnymi.</p> <p>3.2.5. Rozwój infrastruktury wspierającej zrównoważoną mobilność i integrację różnych form transportu.</p>

3.3. Rozwój infrastruktury technicznej oraz poprawa dostępności i jakości zasobu mieszkaniowego

3.3.1. Modernizacja i rozwój infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej, ciepłowniczej i energetycznej.

3.3.2. Poprawa stanu technicznego i efektywności energetycznej zasobu mieszkaniowego.

3.3.3. Zwiększanie dostępności mieszkań, w szczególności dla młodych mieszkańców i rodzin.

3.3.4. Rozwój i modernizacja komunalnego zasobu mieszkaniowego.

3.3.5. Rozwój infrastruktury cyfrowej i poprawa dostępności do nowoczesnych usług cyfrowych.

WYMIAR KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWY

Ochrona zasobów środowiska oraz zwiększenie odporności Miasta Hajnówka na zmiany klimatu

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ
4.1. Ochrona zasobów przyrodniczych, bioróżnorodności i terenów zieleni	<p>4.1.1. Ochrona i rozwój terenów zieleni miejskiej oraz zwiększanie ich dostępności dla mieszkańców.</p> <p>4.1.2. Ochrona walorów przyrodniczych Miasta i jego otoczenia, w tym powiązań z Puszcą Białowieską.</p> <p>4.1.3. Ochrona drzewostanu i rozwój zieleni wysokiej na terenach miejskich.</p> <p>4.1.4. Ochrona bioróżnorodności i lokalnych ekosystemów.</p> <p>4.1.5. Rozwój edukacji ekologicznej i przyrodniczej mieszkańców.</p>
4.2. Zwiększenie odporności Miasta na zmiany klimatu oraz rozwój systemów retencji i gospodarowania wodami opadowymi	<p>4.2.1. Rozwój systemów retencji wód opadowych i roztopowych.</p> <p>4.2.2. Rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury oraz ograniczanie powierzchni uszczelnionych.</p> <p>4.2.3. Zwiększanie odporności przestrzeni miejskiej na suszę, fale upałów i intensywne opady.</p> <p>4.2.4. Racjonalne gospodarowanie wodami opadowymi i zwiększanie możliwości ich lokalnego wykorzystania.</p> <p>4.2.5. Rozwój działań służących monitorowaniu i ograniczaniu skutków zagrożeń związanych ze zmianami klimatu.</p> <p>4.2.6. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska.</p>

	<p>4.2.7. Realizacja projektów rewitalizacji terenów zdegradowanych.</p> <p>4.2.8. Udział Miasta w programach ochrony środowiska i klimatu.</p>
4.3. Poprawa jakości środowiska oraz zwiększenie efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii	<p>4.3.1. Ograniczanie emisji zanieczyszczeń i poprawa jakości powietrza.</p> <p>4.3.2. Poprawa efektywności energetycznej oraz termomodernizacja budynków.</p> <p>4.3.3. Rozwój odnawialnych źródeł energii, w szczególności w obiektach publicznych i mieszkaniowych.</p> <p>4.3.4. Wymiana nieefektywnych źródeł ciepła i ograniczanie niskiej emisji.</p> <p>4.3.5. Rozwój racjonalnej gospodarki odpadami oraz działań na rzecz ograniczania ich powstawania i zwiększania poziomu recyklingu.</p>

**4. OCZEKIWANE REZULTATY
PLANOWANYCH DZIAŁAŃ
ORAZ WSKAŹNIKI ICH
OSIĄGNIĘCIA**

Strategia Rozwoju Miasta Hajnówka na lata 2026-2035

Realizacja Strategii Rozwoju Miasta Hajnówka na lata 2026–2035 powinna prowadzić do osiągnięcia rezultatów wynikających z przyjętych celów strategicznych oraz kierunków działań. W poniższej tabeli przedstawiono najważniejsze oczekiwane rezultaty dla poszczególnych celów strategicznych wraz ze wskaźnikami umożliwiającymi monitorowanie stopnia ich osiągnięcia.

Dobór wskaźników został przeprowadzony z uwzględnieniem zakresu poszczególnych celów i kierunków działań, możliwości oceny zachodzących zmian, a także dostępności wiarygodnych, porównywalnych i możliwych do cyklicznego pozyskiwania danych. Przyjęto przede wszystkim wskaźniki, dla których możliwe jest określenie wartości bazowej oraz prowadzenie monitoringu w całym okresie obowiązywania Strategii. Źródłem informacji będą w szczególności dane statystyki publicznej, dokumenty i sprawozdania Miasta Hajnówka, ewidencje prowadzone przez Urząd Miasta i jednostki organizacyjne oraz dane innych właściwych instytucji i podmiotów.

Dla wskaźników określono wartości bazowe odpowiadające najbardziej aktualnym danym dostępnym na etapie opracowania Strategii oraz, w zależności od charakteru wskaźnika i dostępności danych, wartości docelowe lub oczekiwany kierunek zmian. Wartości wskazane dla 2030 i 2035 r. stanowią punkt odniesienia dla oceny postępów w realizacji Strategii i mogą podlegać interpretacji z uwzględnieniem zmian uwarunkowań społecznych, gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych.

Przyjęty zestaw wskaźników umożliwia ocenę najważniejszych efektów realizacji Strategii w poszczególnych sferach rozwoju Miasta. W przypadku obszarów, dla których brak jest ogólnodostępnych danych pozwalających na bezpośredni pomiar rezultatu, zastosowano wskaźniki pośrednie możliwe do systematycznego monitorowania. W toku realizacji Strategii, wraz z pojawieniem się nowych źródeł danych lub możliwości prowadzenia dodatkowego monitoringu przez Miasto i jego jednostki, zestaw wskaźników może być odpowiednio uzupełniany lub doprecyzowywany.

Proces weryfikacji osiągania zaplanowanych rezultatów został opisany w rozdziale dotyczącym systemu realizacji Strategii, w częściach odnoszących się do monitoringu i ewaluacji.

Strategia Rozwoju Miasta Hajnówka na lata 2026-2035

SFERA GOSPODARCZA								
Cel strategiczny 1.								
Rozwój lokalnej gospodarki i przedsiębiorczości dla silnego, konkurencyjnego rynku pracy								
Rezultat	Wskaźnik osiągnięcia rezultatu	Wartość bazowa (dane aktualne na rok 2025)	Cel pośredni (2030)	Cel końcowy (2035)	Źródło i rok danych	Jednostka odpowiedzialna	Definicja	Ryzyko
Wzrost aktywności gospodarczej Miasta	Roczny bilans rejestracji i wyrejestrowań podmiotów REGON (2025 r.)	+3	≥ +5	≥ +10	GUS, Bank Danych Lokalnych (2025)	Referat Przedsiębiorczości, Promocji i Turystyki	Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych minus liczba wyrejestrowanych z REGON w danym roku na terenie Miasta — ogółem.	Pogorszenie koniunktury, wzrost kosztów działalności, spadek lokalnego popytu.
Rozwój turystyki	Liczba miejsc noclegowych całorocznych (2025 r.)	123	≥ 140	≥ 160	GUS, Bank Danych Lokalnych (2025)	Referat Przedsiębiorczości, Promocji i Turystyki, Lokalna Organizacja Turystyczna „Region Puszczy Białowieskiej”	Liczba całorocznych miejsc noclegowych na terenie Miasta, wykazana w statystyce GUS za dany rok.	Spadek ruchu turystycznego, zamykanie obiektów.
Poprawa efektywności lokalnych instrumentów rynku pracy	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (2024 r.)	6,0 %	≤ 5,8%	≤ 5,3%	GUS, Bank Danych Lokalnych (2024)	Referat Przedsiębiorczości, Promocji i Turystyki	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych podzielona przez liczbę mieszkańców w wieku produkcyjnym × 100%.	Pogorszenie koniunktury, likwidacja miejsc pracy, zmiany demograficzne.

Strategia Rozwoju Miasta Hajnówka na lata 2026-2035

SFERA SPOŁECZNA Cel strategiczny 2. Podniesienie jakości życia mieszkańców i wzmocnienie więzi społecznych w Mieście								
Rezultat	Wskaźnik osiągnięcia rezultatu	Wartość bazowa (dane aktualne na rok 2025)	Cel pośredni (2030)	Cel końcowy (2035)	Źródło i rok danych	Jednostka odpowiedzialna	Definicja	Ryzyko
Wzrost zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne	Liczba ważnych głosów oddanych w głosowaniu nad budżetem obywatelskim	2015	≥ 2200	≥ 2400	Raport o stanie gminy miejskiej Hajnówka 2025; wyniki głosowania nad budżetem obywatelskim (2025)	Referat Przedsiębiorczość, Promocji i Turystyki, Referat Społeczno-Administracyjny	Liczba ważnych kart oddanych w głosowaniu przeprowadzonym w danym roku, niezależnie od roku realizacji projektów.	Spadek zainteresowania, zmiana zasad głosowania, nieprzeprowadzenie danej edycji.
Wzrost aktywności społeczno-kulturalnej mieszkańców	Tygodniowa liczba uczestników zajęć zespołów artystycznych i kół zainteresowań HDK	ok. 960	≥ 1000	≥ 1100	Raport o stanie gminy miejskiej Hajnówka 2025, sprawozdania HDK (2025)	Referat Oświaty, Kultury i Sportu, Hajnowski Dom Kultury	Tygodniowa liczba uczestników stałych zajęć HDK, ustalana według metody przyjętej w sprawozdawczości jednostki.	Spadek zainteresowania, ograniczenia kadrowe i lokalowe.
Zwiększenie aktywności w zakresie sportu i rekreacji	Liczba wejść do obiektów Ośrodka Sportu i Rekreacji	36 200	≥ 40 000	≥ 44 000	Sprawozdania i ewidencja frekwencji OSiR (2025)	Referat Oświaty, Kultury i Sportu, Ośrodek Sportu i Rekreacji	Roczna liczba korzystających z obiektów, ustalana na podstawie ewidencji wejść i frekwencji na zajęciach oraz wydarzeniach, bez podwójnego liczenia tego samego wejścia.	Czasowe zamknięcia obiektów, warunki pogodowe, zmiany sposobu ewidencji.
Poprawa sytuacji demograficznej poprzez ograniczenie odpływu migracyjnego	Saldo migracji ogółem	-149	≥ -120	≥ -90	GUS, Bank Danych Lokalnych (2025)	Referat Społeczno-Administracyjny oraz Urząd Stanu Cywilnego	Różnica między liczbą zameldowań i wymeldowań na pobyt stały w danym roku, z uwzględnieniem migracji wewnętrznych i zagranicznych.	Odpływ młodych mieszkańców, ograniczona oferta pracy i mieszkań, atrakcyjność większych ośrodków.

SFERA PRZESTRZENNA								
Cel strategiczny 3.								
Tworzenie dostępnej, bezpiecznej i przyjaznej środowisku przestrzeni miejskiej								
Rezultat	Wskaźnik osiągnięcia rezultatu	Wartość bazowa (dane aktualne na rok 2025)	Cel pośredni (2030)	Cel końcowy (2035)	Źródło i rok danych	Jednostka odpowiedzialna	Definicja	Ryzyko
Poprawa dostępności infrastruktury komunalnej	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do kanalizacji [%]	87,6	≥ 90	≥ 93	GUS, Bank Danych Lokalnych (2025)	Referat Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska	Liczba budynków mieszkalnych podłączonych do kanalizacji podzielona przez ogólną liczbę budynków mieszkalnych × 100%.	Wysokie koszty rozbudowy sieci, brak przyłączy ze strony właścicieli, rozwój zabudowy poza zasięgiem sieci.
Rozwój terenów zieleni	Udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni ogółem.[%]	2,10	≥ 2,15	≥ 2,20	GUS Bank Danych Lokalnych (2023)	Referat Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska	Udział powierzchni terenów zieleni w całkowitej powierzchni miasta, wyrażony w procentach.	Presja inwestycyjna i zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym mogące prowadzić do ograniczenia powierzchni terenów zieleni.
Zwiększenie dostępności lokali mieszkalnych z zasobu Miasta	Liczba lokali mieszkalnych przydzielonych w danym roku [szt./rok]	13	≥ 17	≥25	Sprawozdanie z działalności Społecznej Komisji Mieszkaniowej za 2025 rok	Referat Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska	Liczba lokali mieszkalnych z zasobu Miasta przydzielonych w danym roku gospodarstwom domowym uprawnionym do najmu.	Ograniczona liczba wolnych lokali, konieczność remontów, zmienność liczby osób uprawnionych do najmu.
Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	Długość dróg dla rowerów ogółem [km]	13,4	≥ 16	≥ 18	GUS, Bank Danych Lokalnych (2024)	Referat Budownictwa i Inwestycji we współpracy z pozostałymi zarządcami dróg	Łączna długość dróg dla rowerów na terenie Miasta, niezależnie od zarządcy, według metodologii GUS i stanu na koniec roku.	Ograniczone finansowanie, trudności terenowe, zależność od inwestycji innych zarządców dróg.

Strategia Rozwoju Miasta Hajnówka na lata 2026-2035

SFERA KLIMATYCZNO – ŚRODOWISKOWA

Cel strategiczny 4.

Ochrona zasobów środowiska oraz zwiększenie odporności Miasta Hajnówka na zmiany klimatu

Rezultat	Wskaźnik osiągnięcia rezultatu	Wartość bazowa (dane aktualne na rok 2025)	Cel pośredni (2030)	Cel końcowy (2035)	Źródło i rok danych	Jednostka odpowiedzialna	Definicja	Ryzyko
Zwiększenie nasadzeń roślinności	Liczba drzew posadzonych w ramach działań Miasta [szt./rok]	48	≥ 55	≥ 65	GUS, Bank Danych Lokalnych (2025)	Referat Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska	Liczba drzew posadzonych w danym roku w ramach działań Miasta, bez krzewów i pozostałej roślinności.	Susza, obumieranie sadzonek, ograniczona dostępność terenów i środków na pielęgnację.
Poprawa selektywnej zbiórki odpadów	Udział odpadów zebranych selektywnie w ogólnej masie odpadów komunalnych [%]	57,4	≥ 65	≥ 70	GUS, Bank Danych Lokalnych (2025)	Referat Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska	Masa odpadów zebranych selektywnie podzielona przez ogólną masę odpadów komunalnych × 100%, zgodnie z metodologią GUS.	Nieprawidłowa segregacja, zmiany systemu zbiórki i zakresu sprawozdawczości.

5. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO- PRZESTRZENNEJ MIASTA HAJNÓWKA

Zgodnie z art. 10e ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym strategia rozwoju gminy zawiera model struktury funkcjonalno-przestrzennej, rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni, obejmujący:

- ❖ strukturę sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych;
- ❖ system powiązań przyrodniczych;
- ❖ główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych;
- ❖ główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Hajnówka łączy cele i kierunki rozwoju określone w Strategii z ich wymiarem przestrzennym. Przedstawia docelową strukturę Miasta, wskazując obszary istotne dla realizacji celów strategicznych, tereny wymagające ochrony oraz najważniejsze powiązania funkcjonalne wewnątrz Miasta i z jego otoczeniem. Stanowi podstawę przestrzennego ukierunkowania działań rozwojowych, z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców, uwarunkowań środowiskowych oraz dostępności transportowej i infrastrukturalnej. Część graficzna obejmuje uzupełniające się opracowania przedstawiające:

- ❖ strukturę funkcjonalno-przestrzenną (sieć osadniczą, formy użytkowania terenu, powiązania komunikacyjne, ciągi drogowe, itd.),
- ❖ aspekty środowiskowe i obszary chronionego krajobrazu,
- ❖ aspekty hydrologiczne,
- ❖ zagrożenia naturalne,

oraz:

- ❖ najważniejsze założenia i kierunki interwencji dla obszarów strategicznego rozwoju Miasta Hajnówka.

Do przygotowania modelu funkcjonalno-przestrzennego Miasta Hajnówka wykorzystano najbardziej aktualne dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii (GUGiK) udostępniane w zestawieniu BDOT10K oraz OpenStreetMap. Mapy przedstawiające warunki hydrologiczne oraz zagrożenia powodziąmi i podtopieniami opracowano na podstawie danych z Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie oraz danych z Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

Model został opracowany na podstawie wniosków wynikających z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Miasta Hajnówka, a także z uwzględnieniem istniejącego zagospodarowania, struktury funkcjonalnej Miasta, jego zasobów przyrodniczych, systemów infrastrukturalnych oraz zidentyfikowanych potrzeb rozwojowych.

Ze względu na miejski charakter Hajnówki model koncentruje się na wewnętrznej strukturze funkcjonalno-przestrzennej Miasta oraz jego powiązaniach z otoczeniem. Nie wyodrębnia odrębnych jednostek osadniczych. Podstawę modelu stanowią cztery wzajemnie powiązane strefy:

- ❖ strefa zurbanizowana i mieszkaniowa,
- ❖ strefa gospodarcza i produkcyjno-usługowa,
- ❖ strefa przyrodniczo-rekreacyjna,
- ❖ strefa rolnicza i terenów otwartych.

Uzupełnieniem struktury są systemy transportowe i infrastrukturalne, zapewniające funkcjonalne powiązania pomiędzy poszczególnymi strefami oraz dostępność najważniejszych obszarów i usług Miasta.

Strefa A – zurbanizowana i mieszkaniowa

Strefa zurbanizowana i mieszkaniowa obejmuje podstawową strukturę miejską Hajnówki, w której koncentrują się tereny mieszkaniowe, usługi oraz infrastruktura społeczna. W strukturze mieszkaniowej dominuje zabudowa jednorodzinna, natomiast zabudowa wielorodzinna koncentruje się przede wszystkim w centralnej części Miasta. W centrum skupiają się również funkcje administracyjne, handlowe, usługowe i kulturalne.

Docelowo strefa powinna zapewniać wysoką jakość warunków życia poprzez racjonalne wykorzystanie istniejącej struktury zabudowy i infrastruktury, uzupełnianie zabudowy oraz poprawę jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych. Istotne znaczenie ma rozwój dostępnych usług społecznych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalnych oraz poprawa dostępności zasobu mieszkaniowego, w szczególności dla młodych mieszkańców i rodzin.

Rozwój strefy powinien uwzględniać potrzebę zachowania zwartej struktury Miasta, ograniczania niekontrolowanego rozpraszania zabudowy oraz lepszego wykorzystania istniejących terenów i infrastruktury. Modernizacja istniejącej zabudowy powinna być powiązana z poprawą efektywności energetycznej oraz dostosowaniem przestrzeni do potrzeb zmieniającej się struktury demograficznej mieszkańców. Kierunki rozwoju strefy uwzględniają również ustalenia planu ogólnego Miasta Hajnówka oraz wyniki bilansu zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową. Ze względu na istniejące rezerwy terenowe rozwój funkcji mieszkaniowej powinien koncentrować się przede wszystkim na wykorzystaniu terenów niezabudowanych w istniejącej strukturze Miasta oraz uzupełnianiu zabudowy, bez nieuzasadnionego rozszerzania jej zasięgu. Przyjęte w modelu rozmieszczenie funkcji mieszkaniowej zostało dostosowane do ustaleń planu ogólnego.

Strefa B – gospodarcza i produkcyjno-usługowa

Strefa gospodarcza i produkcyjno-usługowa obejmuje tereny związane z działalnością gospodarczą, produkcyjną, usługową i magazynową. Jej obecny układ jest w znacznym stopniu związany z historycznym rozwojem przemysłu drzewnego i przetwórstwa drewna, które przez wiele lat stanowiły podstawę lokalnej gospodarki. Tereny przemysłowe i komunikacyjne pozostają istotnymi elementami struktury przestrzennej Miasta.

Docelowym kierunkiem rozwoju strefy jest wzmacnianie lokalnej przedsiębiorczości i atrakcyjności inwestycyjnej Hajnówki oraz tworzenie warunków dla powstawania nowych miejsc pracy. Istotne znaczenie powinno mieć wykorzystanie istniejących terenów gospodarczych i inwestycyjnych, poprawa ich dostępności oraz rozwój działalności odpowiadających współczesnym potrzebom lokalnego rynku pracy.

Rozwój funkcji gospodarczych powinien odbywać się z uwzględnieniem sąsiedztwa terenów mieszkaniowych i przyrodniczych. Wymaga to ograniczania konfliktów funkcjonalnych, poprawy jakości zagospodarowania terenów gospodarczych oraz stosowania rozwiązań ograniczających ich negatywne oddziaływanie na mieszkańców i środowisko.

Strefa C – przyrodniczo-rekreacyjna

Strefa przyrodniczo-rekreacyjna obejmuje tereny zieleni, obszary cenne przyrodniczo oraz przestrzenie związane z rekreacją i turystyką. Jej szczególne znaczenie wynika z położenia Hajnówki w bezpośrednim sąsiedztwie Puszczy Białowieskiej oraz występowania na terenie Miasta licznych form ochrony przyrody, w tym obszaru Natura 2000 „Puszcza Białowieska”, 8 użytków ekologicznych i 48 pomników przyrody.

System przyrodniczo-rekreacyjny stanowi jeden z najważniejszych potencjałów rozwojowych Miasta. Powinien być podstawą ochrony bioróżnorodności, zachowania powiązań przyrodniczych oraz rozwoju turystyki, rekreacji i edukacji ekologicznej. Rozwój tych funkcji powinien jednocześnie uwzględniać konieczność ochrony zasobów przyrodniczych i ograniczania presji na obszary szczególnie cenne.

Istotnym kierunkiem jest wzmacnianie powiązań pomiędzy miejskimi terenami zieleni a Puszczą Białowieską oraz rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej umożliwiającej mieszkańcom i turystom korzystanie z walorów przyrodniczych Miasta i jego otoczenia.

System przyrodniczo-rekreacyjny powinien również pełnić funkcję klimatyczną poprzez wspieranie retencji wód opadowych, ograniczanie skutków wysokich temperatur oraz zwiększanie odporności przestrzeni miejskiej na zmiany klimatu.

Strefa D – rolnicza i terenów otwartych

Strefa rolnicza i terenów otwartych obejmuje występujące w granicach Miasta tereny użytkowane rolniczo, grunty orne, łąki, nieużytki oraz inne niezabudowane przestrzenie otwarte. Stanowią one istotny element struktury przestrzennej Hajnówki, tworząc przestrzeń pomiędzy terenami zurbanizowanymi a obszarami przyrodniczymi.

Podstawowym kierunkiem kształtowania strefy jest ochrona terenów otwartych przed nieuzasadnioną presją urbanizacyjną oraz ich racjonalne wykorzystanie, z uwzględnieniem istniejącego sposobu użytkowania i uwarunkowań środowiskowych.

Istotne jest ograniczanie rozpraszania zabudowy na terenach otwartych oraz zachowanie ich funkcji ekologicznych, krajobrazowych i retencyjnych. Tereny te mogą również stanowić element lokalnego systemu powiązań przyrodniczych, wspierając ciągłość terenów zieleni i zwiększając odporność Miasta na skutki zmian klimatu.

W przypadku terenów o odpowiednich predyspozycjach możliwe jest utrzymanie i rozwój funkcji rolniczych, przy jednoczesnym uwzględnieniu potrzeby ochrony gleby, wód i różnorodności biologicznej.

Powiązania pomiędzy strefami

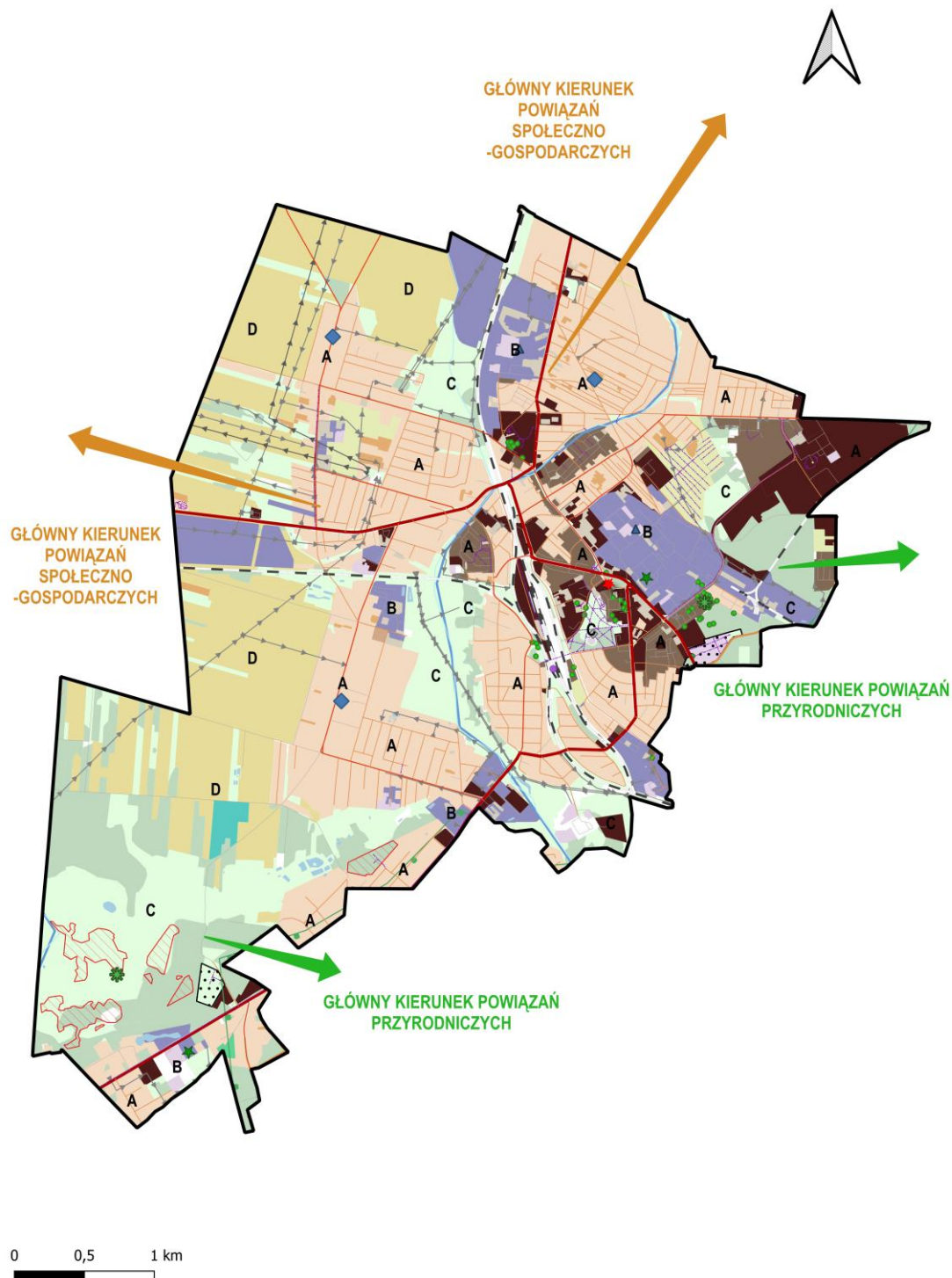
Cztery wskazane strefy tworzą wzajemnie powiązany system funkcjonalno-przestrzenny Hajnówki. Strefa zurbanizowana i mieszkaniowa stanowi podstawową strukturę Miasta i koncentruje mieszkańców, usługi oraz infrastrukturę społeczną. Strefa gospodarcza i produkcyjno-usługowa tworzy warunki dla rozwoju przedsiębiorczości, inwestycji i rynku pracy. Strefa przyrodniczo-rekreacyjna stanowi zaplecze ekologiczne, rekreacyjne i turystyczne, natomiast strefa rolnicza i terenów otwartych uzupełnia strukturę Miasta, pełniąc funkcje produkcyjne, krajobrazowe, ekologiczne i retencyjne.

Powiązania pomiędzy strefami zapewniają istniejące i rozwijane systemy transportowe, infrastruktura techniczna oraz sieć ciągów pieszych i rowerowych. Szczególne znaczenie ma zapewnienie dobrej dostępności terenów mieszkaniowych, gospodarczych i rekreacyjnych oraz integracja transportu drogowego, kolejowego, publicznego, rowerowego i pieszego.

Model uwzględnia również konieczność zachowania powiązań przyrodniczych pomiędzy terenami zieleni, terenami otwartymi i Puszcą Białowieską oraz zapewnienia właściwych relacji pomiędzy rozwojem zabudowy a ochroną zasobów przyrodniczych i krajobrazowych.

Rysunek 3 MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ MIASTA HAJNÓWKA

Strategia Rozwoju Miasta Hajnówka na lata 2026-2035

LEGENDA

- granica Miasta Hajnówka
- ścieżki rowerowo-pieszne oraz trasy rowerowe
- Infrastruktura drogowa**
- wojewódzka
- powiatowa
- gminna
- wewnętrzna
- linia kolejowa
- linia elektroenergetyczna średniego napięcia
- linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia
- ASPEKTY UŻYTKOWANIA PRZESTRZENI**
- teren zabudowy jednorodzinnej
- teren zabudowy wielorodzinnej
- teren zabudowy handlowo-usługowej

- teren zabudowy przemysłowo-składowej
- pozostała zabudowa
- pozostały teren niezabudowany
- plac
- teren leśny i zadrzewiony
- roślinność trawiasta
- uprawa na gruntach ornych
- ogródki działkowe
- plantacja
- sad
- szkółka roślin
- wyrobisko
- cmentarz
- woda stojąca
- ciek wodny

ASPEKTY ŚRODOWISKOWE

- Pomniki Przyrody
- Użytki Ekologiczne
- obszary Natura 2000
- korytarze ekologiczne

PLANOWANE KIERUNKI DZIAŁAŃ

- Rozwój współpracy Urzędu Miasta z mieszkańcami i instytucjami
- Ochrona zasobów przyrodniczych
- Rozwój i poprawa jakości terenów zabudowy mieszkaniowej
- Poprawa jakości przestrzeni publicznych
- Rozwój funkcji gospodarczych i inwestycyjnych
- Rozwój infrastruktury turystycznej
- Utworzenie zintegrowanego centrum komunikacyjnego

STREFY

FUNKCJONALNO-KRAJOBRAZOWE

- A - zurbanizowana i mieszkaniowa
- B - gospodarcza i produkcyjno-usługowa
- C - przyrodniczo-rekreacyjna
- D - rolnicza i terenów otwartych

**6. USTALENIA
I REKOMENDACJE W ZAKRESIE
KSZTAŁTOWANIA
I PROWADZENIA POLITYKI
PRZESTRZENNEJ**

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

Na podstawie uwarunkowań prawnych oraz diagnozy i oceny zasobów środowiska przyrodniczego należy podkreślić, że nadrzędnym celem Miasta Hajnówka w zakresie ochrony i kształtowania środowiska jest zachowanie wysokich walorów przyrodniczych oraz prowadzenie polityki rozwoju zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Szczególne znaczenie ma położenie Miasta w bezpośrednim sąsiedztwie Puszczy Białowieskiej oraz występowanie na jego terenie obszaru Natura 2000 „Puszcza Białowieska”, użytków ekologicznych i pomników przyrody. Istotne jest również zachowanie terenów zieleni miejskiej, poprawa jakości powietrza, racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi oraz zwiększanie odporności Miasta na skutki zmian klimatu.

Przyjmuje się następujące zasady polityki przestrzennej w zakresie ochrony środowiska:

- ❖ Ochrona obszarów i obiektów cennych przyrodniczo – zachowanie wartości przyrodniczych obszaru Natura 2000 „Puszcza Białowieska”, użytków ekologicznych oraz pomników przyrody i uwzględnianie ich ochrony w procesach planowania przestrzennego.
- ❖ Ochrona bioróżnorodności i siedlisk przyrodniczych – ograniczanie działań mogących powodować degradację siedlisk, fragmentację terenów przyrodniczych oraz pogorszenie warunków funkcjonowania lokalnych ekosystemów.
- ❖ Zachowanie i rozwój miejskiego systemu zieleni – ochrona istniejących terenów zieleni oraz tworzenie nowych terenów zielonych, parków kieszonkowych, parkletów i zielonych przestrzeni relaksu, szczególnie w częściach Miasta oddalonych od Puszczy Białowieskiej.
- ❖ Wzmacnianie zielono-niebieskiej infrastruktury – rozwój rozwiązań opartych na zieleni i wodzie, służących poprawie mikroklimatu, zwiększaniu retencji oraz ograniczaniu skutków ekstremalnych zjawisk pogodowych.
- ❖ Ograniczanie uszczelniania powierzchni – zachowanie możliwie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnych oraz stosowanie rozwiązań umożliwiających infiltrację i retencjonowanie wód opadowych.
- ❖ Ochrona zasobów wodnych i racjonalna gospodarka wodą – ograniczanie strat wody, poprawa efektywności systemu wodociągowego oraz podejmowanie działań na rzecz gromadzenia i ponownego wykorzystania wód opadowych.

Strategia Rozwoju Miasta Hajnówka na lata 2026-2035

- ❖ Przeciwdziałanie skutkom suszy – zwiększanie retencji, ochrona terenów zieleni i obszarów podmokłych oraz ograniczanie działań prowadzących do nadmiernego odpływu wód opadowych.
- ❖ Ograniczanie ryzyka lokalnych podtopień – uwzględnianie możliwości występowania intensywnych opadów i lokalnych podtopień w kształtowaniu zagospodarowania oraz rozwój infrastruktury służącej zagospodarowaniu wód opadowych.
- ❖ Ochrona i poprawa jakości powietrza – ograniczanie emisji pochodzącej z indywidualnych źródeł ciepła, wspieranie wymiany nieefektywnych źródeł ogrzewania oraz poprawa efektywności energetycznej budynków.
- ❖ Rozwój odnawialnych źródeł energii i gospodarki niskoemisyjnej – wspieranie wykorzystania OZE, termomodernizacji budynków oraz rozwiązań ograniczających zużycie energii i emisję zanieczyszczeń.
- ❖ Ograniczanie emisji komunikacyjnej – wspieranie rozwoju transportu zbiorowego, ruchu rowerowego i pieszego oraz rozwiązań ograniczających negatywne oddziaływanie transportu na jakość środowiska.
- ❖ Ochrona walorów krajobrazowych Miasta i jego otoczenia – kształtowanie zabudowy i zagospodarowania w sposób uwzględniający charakter Hajnówki oraz jej powiązania przestrzenne i przyrodnicze z Puszcą Białowieską.
- ❖ Ograniczanie presji inwestycyjnej na tereny cenne przyrodniczo – lokalizowanie nowych inwestycji z uwzględnieniem istniejących wartości przyrodniczych, krajobrazowych oraz konieczności zachowania ciągłości terenów zieleni.
- ❖ Rozwój funkcji rekreacyjnych i turystycznych w zgodzie z ochroną środowiska – wykorzystywanie walorów przyrodniczych Hajnówki i Puszczy Białowieskiej dla rozwoju turystyki i rekreacji przy jednoczesnym ograniczaniu presji na środowisko.
- ❖ Edukacja ekologiczna i zwiększanie świadomości mieszkańców – prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych dotyczących ochrony przyrody, racjonalnego gospodarowania wodą, jakości powietrza, gospodarki odpadami oraz adaptacji do zmian klimatu.
- ❖ Realizacja działań wynikających z lokalnych dokumentów środowiskowych – uwzględnianie kierunków określonych w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Hajnówka na lata 2023–2030, w szczególności w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony zasobów przyrodniczych oraz adaptacji do zmian klimatu.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Głównym celem jest ochrona dziedzictwa kulturowego Miasta Hajnówka, jego zasobów historycznych, architektonicznych i kulturowych, a także zachowanie elementów kształtujących lokalną tożsamość Miasta. Ochrona ta powinna polegać w szczególności na zapobieganiu zagrożeniom mogącym prowadzić do zniszczenia, uszkodzenia lub utraty wartości zabytkowych, a także na zapewnieniu właściwego utrzymania, użytkowania i zagospodarowania obiektów oraz obszarów posiadających wartość historyczną i kulturową.

Szczególne znaczenie dla tożsamości Hajnówki mają zasoby związane z rozwojem Miasta, jego wielokulturowym charakterem, tradycjami przemysłu drzewnego i kolejnictwa, a także obiekty sakralne i historyczna zabudowa miejska. Dziedzictwo kulturowe powinno być traktowane jako element kształtujący atrakcyjność przestrzeni Miasta oraz potencjał jego rozwoju turystycznego i gospodarczego.

Zasoby dziedzictwa kulturowego, w tym obiekty i obszary objęte ochroną konserwatorską oraz ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków, zostały przedstawione w „Diagnozie sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Miasta Hajnówka”.

Przyjmuje się następujące zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej:

- ❖ Ochrona obiektów i obszarów zabytkowych – zachowanie obiektów posiadających wartość historyczną, architektoniczną lub kulturową oraz uwzględnianie ich ochrony w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
- ❖ Zachowanie historycznej struktury Miasta – ochrona charakterystycznych układów przestrzennych, historycznych ciągów komunikacyjnych, linii zabudowy oraz elementów kształtujących tożsamość Hajnówki.
- ❖ Ochrona historycznej zabudowy – prowadzenie remontów, modernizacji i przekształceń obiektów zabytkowych z poszanowaniem ich wartości architektonicznych, historycznych i kompozycyjnych.
- ❖ Harmonijne kształtowanie nowej zabudowy – dostosowanie skali, gabarytów, formy i sposobu zagospodarowania nowych obiektów do charakteru istniejącej zabudowy oraz krajobrazu kulturowego Miasta.
- ❖ Ochrona obiektów i zespołów związanych z dziedzictwem przemysłowym i kolejowym – zachowanie elementów przestrzennych i architektonicznych związanych z przemysłową

i kolejową historią Hajnówki oraz, w miarę możliwości, nadawanie im nowych funkcji odpowiadających współczesnym potrzebom Miasta.

- ❖ Ochrona dziedzictwa sakralnego – zachowanie obiektów sakralnych oraz ich otoczenia, stanowiących istotny element krajobrazu kulturowego i wielokulturowej tożsamości Hajnówki.
- ❖ Ochrona dziedzictwa wielokulturowego – zachowanie i eksponowanie elementów związanych z wielokulturowym i wielowyznaniowym charakterem Miasta oraz tradycjami regionu pogranicza.
- ❖ Rewaloryzacja i adaptacja obiektów zabytkowych – wspieranie działań prowadzących do poprawy stanu technicznego obiektów zabytkowych oraz ich wykorzystania na potrzeby społeczne, kulturalne, edukacyjne, turystyczne i usługowe, przy zachowaniu ich wartości kulturowych.
- ❖ Ochrona otoczenia obiektów zabytkowych – kształtowanie zagospodarowania terenów sąsiadujących z obiektami zabytkowymi w sposób niepowodujący obniżenia ich wartości i ekspozycji.
- ❖ Ochrona stanowisk archeologicznych – uwzględnianie istniejących stanowisk archeologicznych i wynikających z ich ochrony ograniczeń w procesach planowania i realizacji inwestycji.
- ❖ Uwzględnianie dziedzictwa kulturowego w kształtowaniu przestrzeni publicznych – wykorzystywanie wartości historycznych i kulturowych przy modernizacji ulic, placów, terenów zieleni oraz innych przestrzeni publicznych.
- ❖ Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego dla rozwoju turystyki – tworzenie powiązań pomiędzy obiektami dziedzictwa kulturowego, trasami pieszymi i rowerowymi oraz innymi elementami oferty turystycznej Miasta.
- ❖ Aktualizacja i uzupełnianie Gminnej Ewidencji Zabytków – prowadzenie bieżącej weryfikacji i aktualizacji informacji dotyczących zasobów dziedzictwa kulturowego Miasta.
- ❖ Poprawa dostępności i ekspozycji obiektów dziedzictwa kulturowego – podejmowanie działań służących odpowiedniemu oznakowaniu, udostępnianiu i prezentowaniu najważniejszych obiektów i miejsc związanych z historią Hajnówki.
- ❖ Edukacja i popularyzacja dziedzictwa lokalnego – zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie wartości dziedzictwa kulturowego oraz wspieranie działań służących zachowaniu lokalnej tożsamości i tradycji.

Wszelkie działania dotyczące obiektów i obszarów objętych ochroną konserwatorską powinny być prowadzone z uwzględnieniem obowiązujących przepisów dotyczących ochrony zabytków oraz ustaleń właściwych dokumentów planistycznych i konserwatorskich.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Głównym celem prowadzenia polityki przestrzennej Miasta Hajnówka jest kształtowanie zwartej, funkcjonalnej i dostępnej przestrzeni miejskiej, zapewniającej mieszkańcom odpowiednie warunki do zamieszkania, pracy, korzystania z usług oraz wypoczynku, przy jednoczesnym zachowaniu ładu przestrzennego i walorów przyrodniczych oraz kulturowych Miasta. Szczególne znaczenie ma położenie Hajnówki w bezpośrednim sąsiedztwie Puszczy Białowieskiej, stanowiącej jeden z najważniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych regionu.

Rozwój przestrzenny Hajnówki powinien opierać się przede wszystkim na racjonalnym wykorzystaniu istniejącej struktury miejskiej, uzupełnianiu terenów już zagospodarowanych oraz poprawie jakości istniejącej zabudowy i przestrzeni publicznych. Istotne jest ograniczanie nieuzasadnionego rozpraszania zabudowy i wykorzystywanie istniejącej infrastruktury technicznej, społecznej i transportowej. Jednocześnie rozwój Miasta powinien odpowiadać na potrzeby mieszkańców, w tym potrzeby mieszkaniowe osób młodych, rodzin, seniorów oraz gospodarstw domowych o niższych dochodach.

Przyjmuje się następujące kierunki zmian w prowadzeniu polityki przestrzennej, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej:

- ❖ Kształtowanie zwartej i spójnej struktury przestrzennej Miasta, z wykorzystaniem istniejących terenów zabudowanych i infrastruktury.
- ❖ Uzupełnianie istniejącej zabudowy oraz racjonalne wykorzystanie terenów przeznaczonych pod zabudowę, przy ograniczaniu nieuzasadnionej ekspansji przestrzennej.
- ❖ Rozwój nowych terenów mieszkaniowych wyłącznie w zakresie wynikającym z rzeczywistych potrzeb oraz z uwzględnieniem możliwości wykorzystania istniejących terenów niezabudowanych.

- ❖ Zapewnienie nowej zabudowie mieszkaniowej odpowiedniego dostępu do infrastruktury technicznej, dróg, transportu publicznego, terenów zieleni oraz podstawowych usług społecznych.
- ❖ Harmonijne wkomponowanie nowej zabudowy w istniejącą strukturę Miasta, z uwzględnieniem lokalnego charakteru urbanistycznego i krajobrazowego.
- ❖ Poprawa jakości otoczenia zabudowy mieszkaniowej poprzez rewaloryzację przestrzeni wspólnych, terenów zieleni, podwórek, skwerów i innych przestrzeni publicznych.
- ❖ Dostosowywanie przestrzeni publicznych do potrzeb osób starszych i osób ze szczególnymi potrzebami, w tym ograniczanie barier architektonicznych.
- ❖ Zachowanie i rozwój terenów zieleni jako istotnego elementu struktury przestrzennej Miasta oraz wzmacnianie powiązań pomiędzy zielenią miejską a terenami przyrodniczymi.
- ❖ Ograniczanie lokalizacji zabudowy i funkcji mogących powodować konflikty z funkcją mieszkaniową, przyrodniczą lub rekreacyjną.
- ❖ Wykorzystanie istniejących terenów przemysłowych i niedostatecznie wykorzystanych przestrzeni miejskich poprzez ich uporządkowanie, przekształcenie lub nadanie nowych funkcji.
- ❖ Wzmacnianie wielofunkcyjnego charakteru przestrzeni miejskiej poprzez odpowiednie powiązanie funkcji mieszkaniowych, usługowych, gospodarczych, społecznych i rekreacyjnych.

Czynniki demograficzne

Jednym z najważniejszych uwarunkowań rozwoju przestrzennego Hajnówki są zachodzące procesy demograficzne. Diagnoza wskazuje na systematyczny spadek liczby mieszkańców oraz starzenie się społeczeństwa, przy jednoczesnym zmniejszaniu się liczby osób w wieku produkcyjnym. Oznacza to, że polityka mieszkaniowa i przestrzenna Miasta powinna być dostosowana do rzeczywistej sytuacji demograficznej, a nie opierać się na założeniu stałego wzrostu liczby ludności.

Jednocześnie istotnym wyzwaniem jest ograniczenie odpływu młodych mieszkańców. W przeprowadzonych badaniach mieszkańcy wskazywali ograniczoną ofertę mieszkaniową, szczególnie dla młodych osób, jako jeden z problemów wymagających działań. Dlatego rozwój polityki mieszkaniowej powinien wspierać tworzenie warunków sprzyjających pozostawianiu młodych mieszkańców w Mieście, przy jednoczesnym uwzględnieniu potrzeb starzejącej się populacji.

W związku z powyższym szczególne znaczenie mają:

- ❖ zwiększanie dostępności mieszkań dla młodych mieszkańców i rodzin;
- ❖ rozwój mieszkań dostosowanych do potrzeb osób starszych;
- ❖ utrzymanie i rozwój zasobu mieszkań komunalnych i socjalnych;
- ❖ poprawa standardu istniejącego zasobu mieszkaniowego;
- ❖ dostosowywanie przestrzeni publicznych do potrzeb starzejącej się populacji.

Czynniki społeczne i mieszkaniowe

Istotnym elementem polityki przestrzennej Miasta powinno być zwiększenie dostępności mieszkań oraz poprawa jakości istniejącego zasobu mieszkaniowego. Obowiązujący Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Miejskiej Hajnówka na lata 2024–2028 zakłada m.in. zwiększenie liczby lokali socjalnych, poprawę stanu technicznego zasobu, zapewnienie bezpieczeństwa użytkowania budynków oraz realizację budownictwa mieszkaniowego przez Miasto.

Zasób komunalny Miasta obejmuje 611 lokali mieszkalnych, w tym 57 lokali socjalnych, co wskazuje na znaczenie prowadzenia aktywnej polityki w zakresie utrzymania i rozwoju zasobu mieszkaniowego.

Dlatego kierunki rozwoju powinny obejmować przede wszystkim:

- ❖ poprawę stanu technicznego istniejących mieszkań komunalnych;
- ❖ zwiększanie dostępności mieszkań dla gospodarstw domowych o niższych dochodach;
- ❖ rozwój mieszkań socjalnych i zamiennych;
- ❖ wspieranie nowych form budownictwa mieszkaniowego odpowiadających na potrzeby mieszkańców;
- ❖ poprawę efektywności energetycznej istniejącego zasobu mieszkaniowego.

Czynniki gospodarcze

Hajnówka pełni funkcję lokalnego ośrodka usługowego, administracyjnego i gospodarczego, a rozwój przestrzenny Miasta powinien pozostawać powiązany z tworzeniem warunków dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i rynku pracy. W badaniach mieszkańcy wskazywali niewystarczającą liczbę atrakcyjnych miejsc pracy, niski poziom wynagrodzeń oraz niewystarczający rozwój gospodarczy jako jedne z najważniejszych problemów Miasta.

Z tego względu polityka przestrzenna powinna umożliwiać rozwój funkcji gospodarczych i usługowych, ale jednocześnie ograniczać konflikty pomiędzy terenami działalności

gospodarczej a funkcją mieszkaniową. Istotne jest wykorzystanie istniejących terenów inwestycyjnych oraz poprawa ich dostępności infrastrukturalnej, zamiast niekontrolowanego rozszerzania terenów zabudowy.

Czynniki turystyczne i przyrodnicze

Sąsiedztwo Puszczy Białowieskiej oraz wysokie walory przyrodnicze i kulturowe stanowią jeden z najważniejszych potencjałów rozwojowych Hajnówki. Mieszkańcy wskazywali potencjał rozwoju turystyki związany z Puszcą Białowieską i dziedzictwem UNESCO jako jedną z najważniejszych mocnych stron Miasta, jednocześnie zwracając uwagę na niewystarczające wykorzystanie tego potencjału.

Rozwój przestrzenny powinien zatem umożliwiać rozwój funkcji turystycznych, rekreacyjnych i usługowych, przy jednoczesnym zachowaniu walorów przyrodniczych i ograniczaniu presji inwestycyjnej na obszary cenne przyrodniczo.

Szczególne znaczenie ma:

- ❖ rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej;
- ❖ poprawa powiązań przestrzeni miejskiej z terenami Puszczy Białowieskiej;
- ❖ rozwój tras pieszych i rowerowych;
- ❖ wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego w kształtowaniu przestrzeni;
- ❖ ochrona terenów zieleni i obszarów cennych przyrodniczo przed niekontrolowaną zabudową.

Czynniki przestrzenne i infrastrukturalne

Hajnówka posiada rozwiniętą strukturę miejską oraz istniejący zasób infrastruktury technicznej i społecznej. Cały obszar Miasta jest objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, co zapewnia stosunkowo wysoki poziom uporządkowania polityki przestrzennej. Jednocześnie dalsze działania powinny koncentrować się na racjonalnym wykorzystaniu istniejących terenów i infrastruktury oraz poprawie jakości przestrzeni miejskiej.

Istotnym kierunkiem jest również poprawa jakości przestrzeni publicznych, rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej oraz zapewnienie dobrego dostępu do usług i terenów rekreacyjnych.

Szczególne potrzeby w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

W przypadku Hajnówki potrzeby w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej należy rozpatrywać przede wszystkim w kontekście zmian demograficznych, potrzeb różnych grup mieszkańców oraz jakości i dostępności istniejącego zasobu mieszkaniowego. Diagnoza wskazuje na systematyczny spadek liczby mieszkańców i starzenie się społeczeństwa, co

ogranicza zasadność znacznego zwiększania skali terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.

Powyższy kierunek znajduje potwierdzenie w bilansie zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową sporządzonym na potrzeby planu ogólnego Miasta Hajnówka. Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową określono na poziomie odpowiadającym 3 121 mieszkańcom, podczas gdy chłonność terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie, wynosi 12 492 osoby. Istniejące rezerwy terenowe znacząco przekraczają zatem oszacowane zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową. Uzasadnia to koncentrację dalszego rozwoju funkcji mieszkaniowej przede wszystkim na wykorzystaniu istniejących rezerw, uzupełnianiu struktury miejskiej oraz efektywnym wykorzystaniu istniejącej infrastruktury, bez nieuzasadnionego rozszerzania terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Jednocześnie w badaniach mieszkańcy wskazywali ograniczoną ofertę mieszkaniową, szczególnie dla młodych mieszkańców, jako jedną ze słabych stron Miasta. W związku z tym działania powinny koncentrować się na zapewnieniu dostępnych i odpowiedniej jakości mieszkań, w szczególności dla młodych osób, rodzin, seniorów oraz gospodarstw domowych o niższych dochodach.

Szczególne znaczenie mają:

- ❖ wykorzystanie i uzupełnianie istniejących terenów mieszkaniowych;
- ❖ rozwój dostępnego budownictwa mieszkaniowego;
- ❖ zwiększanie dostępności mieszkań komunalnych i socjalnych;
- ❖ modernizacja i poprawa standardu istniejącego zasobu mieszkaniowego;
- ❖ dostosowanie części zasobu mieszkaniowego do potrzeb osób starszych i osób ze szczególnymi potrzebami;
- ❖ zapewnienie dostępu nowej zabudowy do infrastruktury technicznej, komunikacyjnej, społecznej i terenów zieleni;
- ❖ ograniczanie lokalizacji nowej zabudowy na terenach cennych przyrodniczo oraz w miejscach, których zagospodarowanie mogłoby prowadzić do nieuzasadnionego rozpraszania struktury Miasta.

Podsumowując, wobec znacznych rezerw terenowych wskazanych w bilansie planu ogólnego, polityka mieszkaniowa Hajnówki powinna koncentrować się nie na zwiększaniu powierzchni terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, lecz na efektywnym wykorzystaniu istniejących rezerw, poprawie dostępności mieszkań, podnoszeniu standardu zasobu mieszkaniowego oraz tworzeniu warunków sprzyjających pozostawianiu młodych mieszkańców

w Mieście. Jest to spójne przede wszystkim z Celem 2 – podniesienie jakości życia mieszkańców i wzmocnienie więzi społecznych w Mieście oraz Celem 3 – tworzenie dostępnej, bezpiecznej i przyjaznej środowisku przestrzeni miejskiej.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2026 poz. 538; od 1 lipca 2026 r. obowiązują również istotne zmiany z Dz.U. 2026 poz. 781), pod pojęciem handlu wielkopowierzchniowego rozumie się handel realizowany w obiekcie handlowym o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m². Jego lokalizacja jest regulowana w planie ogólnym poprzez wskazanie strefy handlu wielkopowierzchniowego oraz konieczność sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku potrzeby realizacji tego obiektu. Plan miejscowy sporządza się wtedy dla terenu położonego na obszarze obejmującym co najmniej obszar, na którym powinny nastąpić zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej w wyniku realizacji tego obiektu.

Strategia rozwoju Miasta Hajnówka nie przewiduje wyznaczania nowych terenów pod lokalizację wielkopowierzchniowych obiektów handlowych, ze względu na ich zbyt dużą ingerencję w istniejący ład przestrzenny.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Kluczowe inwestycje celu publicznego powinny służyć poprawie jakości życia mieszkańców Miasta Hajnówka, zwiększaniu dostępności usług publicznych oraz wzmacnianiu funkcjonalności i spójności struktury miejskiej. Ich lokalizacja powinna uwzględniać istniejące uwarunkowania przestrzenne, dostępność komunikacyjną, istniejącą infrastrukturę techniczną i społeczną, a także potrzeby mieszkańców wynikające z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej.

W pierwszej kolejności należy wykorzystywać i modernizować istniejącą infrastrukturę oraz obiekty publiczne, a nowe inwestycje lokalizować w sposób zapewniający ich dobrą dostępność dla mieszkańców i efektywne wykorzystanie przez możliwie szeroką grupę użytkowników.

Przyjmuje się następujące zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego:

- ❖ Rozwój i modernizacja infrastruktury transportowej – realizacja inwestycji służących poprawie stanu dróg, bezpieczeństwa ruchu oraz dostępności poszczególnych części Miasta.
- ❖ Wzmacnianie transportu publicznego – rozwój i modernizacja infrastruktury związanej z komunikacją miejską, w tym przystanków i urządzeń obsługujących transport publiczny. W Hajnówce funkcjonują trzy linie komunikacji miejskiej oraz połączenia autobusowe z Białowieżą i innymi miejscowościami.
- ❖ Rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej – lokalizowanie inwestycji poprawiających ciągłość i bezpieczeństwo tras pieszych i rowerowych oraz ich powiązanie z najważniejszymi usługami, terenami mieszkaniowymi, rekreacyjnymi i turystycznymi.
- ❖ Modernizacja i rozwój infrastruktury technicznej – poprawa funkcjonowania sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, ciepłowniczej, energetycznej i telekomunikacyjnej oraz dostosowanie ich do aktualnych i przyszłych potrzeb Miasta.
- ❖ Rozwój infrastruktury służącej ochronie środowiska i adaptacji do zmian klimatu – lokalizacja inwestycji związanych z retencją wód opadowych, ochroną zasobów wodnych, zielono-niebieską infrastrukturą oraz poprawą efektywności energetycznej.
- ❖ Modernizacja i rozwój infrastruktury edukacyjnej – poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektów oświatowych oraz dostosowywanie ich do potrzeb dzieci i młodzieży.
- ❖ Rozwój infrastruktury kultury – modernizacja i rozwój obiektów kultury oraz tworzenie przestrzeni umożliwiających organizację wydarzeń, aktywności lokalnej i integracji mieszkańców.
- ❖ Poprawa dostępności infrastruktury ochrony zdrowia i usług społecznych – modernizacja i dostosowywanie obiektów służących ochronie zdrowia, pomocy społecznej i opiece nad mieszkańcami, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb starzejącej się populacji.
- ❖ Rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej – modernizacja istniejących oraz tworzenie nowych obiektów sportowych i rekreacyjnych, z uwzględnieniem potrzeb różnych grup wiekowych.
- ❖ Tworzenie i modernizacja przestrzeni publicznych – realizacja inwestycji służących poprawie jakości, estetyki i funkcjonalności placów, skwerów, terenów zieleni i innych miejsc wspólnego użytkowania.

- ❖ Rozwój terenów zieleni i zielono-niebieskiej infrastruktury – lokalizowanie inwestycji zwiększających dostęp mieszkańców do zieleni oraz poprawiających warunki mikroklimatyczne i retencyjne Miasta.
- ❖ Poprawa dostępności obiektów i przestrzeni publicznych – uwzględnianie potrzeb osób starszych, osób z niepełnosprawnościami i osób ze szczególnymi potrzebami, w szczególności poprzez eliminowanie barier architektonicznych i zapewnienie dostępnych ciągów komunikacyjnych.
- ❖ Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej – lokalizowanie inwestycji wspierających wykorzystanie potencjału turystycznego Hajnówki i jej sąsiedztwa z Puszcą Białowieską, przy zachowaniu zasad ochrony środowiska.
- ❖ Wykorzystanie istniejących obiektów i terenów publicznych – w pierwszej kolejności modernizacja, przebudowa i zmiana sposobu użytkowania istniejących obiektów, jeżeli pozwala to na realizację nowych funkcji bez konieczności zajmowania nowych terenów.
- ❖ Zapewnienie dobrej dostępności inwestycji celu publicznego – lokalizacja obiektów i urządzeń publicznych powinna uwzględniać ich dostępność pieszą, rowerową i transportem publicznym oraz powiązanie z istniejącą strukturą Miasta.
- ❖ Ograniczanie konfliktów przestrzennych i środowiskowych – lokalizowanie inwestycji z uwzględnieniem ochrony terenów cennych przyrodniczo, krajobrazu, dziedzictwa kulturowego oraz jakości życia mieszkańców.
- ❖ Koncentracja inwestycji w miejscach o największym znaczeniu dla mieszkańców – w szczególności tam, gdzie inwestycja może poprawić dostępność usług, aktywizować przestrzeń publiczną lub obsługiwać kilka funkcji jednocześnie.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Rozwój systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej powinien służyć poprawie dostępności Miasta, jakości życia mieszkańców oraz zapewnieniu sprawnego funkcjonowania jego podstawowych funkcji. Kierunki rozwoju należy kształtować w oparciu o istniejące zasoby infrastrukturalne, zidentyfikowane potrzeby mieszkańców oraz konieczność racjonalnego wykorzystania istniejącej zabudowy i infrastruktury.

W zakresie komunikacji:

- ❖ poprawa stanu technicznego i bezpieczeństwa istniejącej sieci drogowej, w szczególności poprzez modernizację i przebudowę dróg wymagających poprawy parametrów technicznych;
- ❖ rozwój i modernizacja infrastruktury transportu publicznego, w tym przystanków i elementów wyposażenia systemu komunikacji miejskiej;
- ❖ utrzymanie i rozwój komunikacji autobusowej zapewniającej połączenia wewnątrz Miasta oraz połączenia z Białowieżą i innymi miejscowościami;
- ❖ poprawa warunków ruchu pieszego i rowerowego oraz zwiększanie spójności infrastruktury przeznaczonej dla tych użytkowników;
- ❖ zapewnienie odpowiedniej dostępności komunikacyjnej najważniejszych obiektów usług publicznych, terenów mieszkaniowych, rekreacyjnych i turystycznych;
- ❖ rozwój systemu komunikacyjnego z uwzględnieniem potrzeb osób starszych i osób ze szczególnymi potrzebami.
- ❖ W Hajnówce funkcjonują trzy linie komunikacji miejskiej, a transport publiczny uzupełniają połączenia regionalne, m.in. w kierunku Białegostoku. System obejmuje również przewozy uczniów oraz dowozy dzieci z niepełnosprawnościami, co wskazuje na jego istotną rolę w zapewnianiu dostępności usług publicznych.

W zakresie infrastruktury technicznej:

- ❖ modernizacja i rozwój sieci infrastruktury technicznej odpowiednio do potrzeb mieszkańców i istniejącego zagospodarowania;
- ❖ zapewnienie sprawnego funkcjonowania infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej oraz jej dostosowanie do potrzeb Miasta;
- ❖ modernizacja infrastruktury energetycznej i wspieranie rozwiązań zwiększających efektywność energetyczną;
- ❖ rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej i zapewnienie odpowiedniej dostępności do nowoczesnych usług cyfrowych;
- ❖ rozwój infrastruktury związanej z gospodarowaniem wodami opadowymi oraz rozwiązaniami wspierającymi retencję i adaptację Miasta do zmian klimatu;
- ❖ modernizacja infrastruktury komunalnej z uwzględnieniem ograniczania jej oddziaływania na środowisko i poprawy efektywności wykorzystania zasobów;
- ❖ w pierwszej kolejności wykorzystanie i modernizacja istniejących systemów infrastruktury, przy jednoczesnym uzupełnianiu ich w miejscach występowania niedoborów;
- ❖ przy planowaniu rozwoju i modernizacji infrastruktury należy uwzględniać potrzebę zapewnienia jej funkcjonowania w sytuacjach kryzysowych, w tym możliwości stosowania awaryjnych źródeł zasilania, zapewnienia dostępu do podstawowych usług

oraz sprawnego funkcjonowania systemów łączności, monitoringu i zarządzania kryzysowego.

W zakresie infrastruktury społecznej:

- ❖ utrzymanie i modernizacja istniejących obiektów oświatowych oraz dostosowywanie ich do zmieniających się potrzeb mieszkańców;
- ❖ rozwój i modernizacja infrastruktury kultury, sportu i rekreacji;
- ❖ poprawa dostępności infrastruktury ochrony zdrowia oraz usług społecznych;
- ❖ rozwój infrastruktury odpowiadającej na potrzeby starzejącej się społeczności, w tym usług opiekuńczych i społecznych;
- ❖ poprawa dostępności obiektów i przestrzeni publicznych dla osób z niepełnosprawnościami oraz innych osób ze szczególnymi potrzebami;
- ❖ rozwój i modernizacja przestrzeni publicznych, terenów zieleni oraz miejsc sprzyjających integracji i aktywności mieszkańców;
- ❖ zapewnienie odpowiedniego powiązania infrastruktury społecznej z systemem komunikacji pieszej, rowerowej i publicznej;
- ❖ wykorzystywanie istniejących obiektów i terenów publicznych w sposób odpowiadający aktualnym potrzebom społecznym, z uwzględnieniem możliwości ich modernizacji i zmiany sposobu użytkowania.

Rozwój systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej powinien być prowadzony w sposób zintegrowany, zapewniający dobrą dostępność usług i infrastruktury dla mieszkańców, efektywne wykorzystanie istniejących zasobów oraz poprawę funkcjonalności i odporności Miasta na zmiany społeczno-gospodarcze i klimatyczne.

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Polityka w zakresie lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW realizowana będzie zgodnie z następującymi zasadami:

- ❖ lokalizacja urządzeń powinna być zgodna z ustaleniami obowiązujących aktów planowania przestrzennego oraz przepisami odrębnymi;
- ❖ w przypadku wolnostojących instalacji lokalizowanych na gruntach rolnych należy preferować grunty o niższej przydatności rolniczej, w szczególności grunty klas IV–VI, z uwzględnieniem przepisów dotyczących ochrony gruntów rolnych;

- ❖ w przypadku urządzeń lokalizowanych na dachach lub innych elementach istniejących budynków ograniczenie dotyczące klas bonitacyjnych gruntów nie znajduje zastosowania; należy preferować wykorzystanie istniejącej zabudowy, w szczególności obiektów usługowych, produkcyjnych, magazynowych i użyteczności publicznej;
- ❖ dla wolnostojących instalacji należy preferować tereny już przekształcone antropogenicznie, w tym tereny przemysłowe, produkcyjno-usługowe, zdegradowane i inne tereny, na których lokalizacja urządzeń nie będzie powodowała konfliktów z funkcją mieszkaniową, ochroną przyrody i krajobrazu;
- ❖ lokalizacja urządzeń nie powinna powodować powstania ograniczeń w zabudowie, zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów sąsiednich wykraczających poza teren przeznaczony pod realizację inwestycji;
- ❖ lokalizacja urządzeń powinna uwzględniać ochronę walorów krajobrazowych i przyrodniczych Miasta, w szczególności obszarów i obiektów objętych ochroną oraz powiązań ekologicznych;
- ❖ realizacja urządzeń może następować wyłącznie z zachowaniem obowiązujących przepisów prawa. Szczegółowe warunki lokalizacji powinny być każdorazowo dostosowane do rodzaju i technologii instalacji oraz uwzględniać wymagania dotyczące ochrony środowiska, krajobrazu i warunków życia mieszkańców.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Za przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko należy uznać przedsięwzięcia, które określone zostały w rozporządzeniu z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.) w podziale na przedsięwzięcia mogące:

- ❖ Zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.
- ❖ Potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Zakłada się ograniczenie lokalizacji na terenie Miasta Hajnówka przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko ze względu na ich potencjalny negatywny wpływ na środowisko i warunki życia mieszkańców.

Dla ewentualnych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenie Miasta ustala się następujące zasady:

- ❖ Ograniczenie lokalizacji przedsięwzięć w bezpośrednim sąsiedztwie występowania dużych skupisk zabudowy mieszkaniowej.
- ❖ Dopuszczalna lokalizacja tylko w miejscach, które nie naruszają funkcjonowania korytarzy ekologicznych, obszarów chronionych oraz nie przyczyniają się do niszczenia siedlisk gatunków występujących w Mieście.
- ❖ Tworzenie stref buforowych jako pasów zieleni izolacyjnej od innych terenów zabudowanych.
- ❖ Wprowadzanie regulacji obligujących inwestorów do realizacji inwestycji z zastosowaniem rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na środowisko oraz tereny sąsiadujące, w tym w zakresie wskaźników zabudowy i zasad zagospodarowania terenów.
- ❖ Należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony tych obszarów.
- ❖ Należy wdrażać rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.

Podjęcie działań inwestycyjnych, mogących negatywnie oddziaływać na środowisko, wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Pomimo miejskiego charakteru Hajnówki w granicach administracyjnych Miasta zachowały się znaczne tereny otwarte i rolnicze. Użytki rolne stanowią istotny element struktury użytkowania gruntów, natomiast tereny leśne zajmują mniejszą powierzchnię w granicach Miasta i pozostają w bezpośrednim powiązaniu z rozległymi kompleksami leśnymi Puszczy Białowieskiej.

W związku z miejskim charakterem Hajnówki przestrzeń rolnicza nie stanowi podstawowej funkcji gospodarczej Miasta, jednak zachowane tereny rolne i otwarte pełnią istotną funkcję przyrodniczą, krajobrazową i przestrzenną. Ich zachowanie ogranicza nadmierną urbanizację, wspiera ciągłość terenów otwartych i stanowi element lokalnego systemu przyrodniczego.

Przyjmuje się następujące zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej:

- ❖ Zachowanie istniejących terenów rolnych i otwartych jako elementu struktury przestrzennej Miasta, z uwzględnieniem ich funkcji przyrodniczej i krajobrazowej.
- ❖ Ograniczanie nieuzasadnionego przekształcania terenów rolnych w tereny zabudowane, szczególnie w przypadku terenów pełniących istotne funkcje przyrodnicze lub stanowiących ciągłość terenów otwartych.
- ❖ Utrzymanie ciągłości terenów otwartych oraz ich powiązania z terenami zieleni miejskiej i terenami przyrodniczymi położonymi w sąsiedztwie Miasta.
- ❖ Racjonalne użytkowanie terenów rolnych, z uwzględnieniem ochrony gleb, stosunków wodnych i walorów krajobrazowych.
- ❖ Ochrona terenów rolnych przed degradacją i zanieczyszczeniem, w szczególności poprzez ograniczanie działań mogących prowadzić do pogorszenia jakości gleb i wód.
- ❖ Ochrona istniejących terenów leśnych i zadrzewionych oraz ograniczanie ich fragmentacji.
- ❖ Uwzględnianie bezpośredniego sąsiedztwa Puszczy Białowieskiej przy kształtowaniu zagospodarowania terenów położonych na obrzeżach Miasta.
- ❖ Ochrona powiązań przyrodniczych pomiędzy terenami otwartymi, zadrzewieniami, terenami leśnymi i zielenią miejską.
- ❖ Ograniczanie lokalizacji funkcji powodujących konflikty z terenami rolnymi, leśnymi i przyrodniczymi, w szczególności uciążliwej zabudowy i infrastruktury.
- ❖ Wykorzystanie terenów otwartych dla funkcji rekreacyjnych i edukacyjnych w sposób niepowodujący ich degradacji oraz pozostający w zgodzie z ochroną walorów przyrodniczych i krajobrazowych.

- ❖ Zachowanie terenów rolnych i leśnych jako elementu odporności Miasta na zmiany klimatu, w szczególności poprzez ograniczanie uszczelniania powierzchni, wspieranie retencji i zachowanie terenów biologicznie czynnych.
- ❖ Uwzględnianie wartości przyrodniczych terenów rolnych i leśnych w procesach inwestycyjnych, w szczególności w przypadku terenów sąsiadujących z obszarami objętymi ochroną przyrody.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

W granicach Miasta Hajnówka wyznaczono obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji, dla którego rozpoczęto prace nad Gminnym Programem Rewitalizacji. Podejmowane działania w zakresie kształtowania przestrzeni powinny zatem wspierać proces odnowy obszarów wymagających szczególnej interwencji oraz poprawę ich funkcjonalności, estetyki i jakości życia mieszkańców.

Jednocześnie diagnoza wskazuje na potrzebę poprawy jakości przestrzeni miejskiej, modernizacji istniejącej infrastruktury, poprawy standardu zasobu mieszkaniowego oraz zwiększenia atrakcyjności przestrzeni publicznych. Działania rewitalizacyjne powinny być prowadzone w sposób zintegrowany, łącząc aspekty społeczne, przestrzenne, gospodarcze i środowiskowe.

Przyjmuje się następujące zasady:

- ❖ Koncentracja działań rewitalizacyjnych na obszarach zdegradowanych i obszarze rewitalizacji wyznaczonych na terenie Miasta.
- ❖ Kompleksowa poprawa jakości przestrzeni publicznych, obejmująca ich estetyzację, uporządkowanie i zwiększenie funkcjonalności.
- ❖ Modernizacja i poprawa stanu technicznego istniejącej zabudowy, w szczególności zasobu mieszkaniowego oraz obiektów pełniących funkcje publiczne.
- ❖ Wykorzystanie istniejącej zabudowy i infrastruktury, w tym poprzez remonty, modernizacje i zmianę sposobu użytkowania obiektów wymagających przekształceń.
- ❖ Ograniczanie degradacji przestrzeni miejskiej poprzez uporządkowanie terenów niewykorzystanych, zdegradowanych lub wymagających poprawy stanu zagospodarowania.

- ❖ Wzmacnianie funkcji społecznych i integracyjnych przestrzeni publicznych, w szczególności poprzez tworzenie miejsc sprzyjających aktywności mieszkańców i integracji różnych grup społecznych.
- ❖ Poprawa dostępności przestrzeni dla osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz innych osób ze szczególnymi potrzebami.
- ❖ Wprowadzanie i wzmacnianie zieleni miejskiej na obszarach wymagających przekształceń, w tym tworzenie atrakcyjnych i dostępnych terenów zieleni oraz miejsc wypoczynku.
- ❖ Uwzględnianie działań adaptacyjnych do zmian klimatu przy modernizacji przestrzeni, w szczególności poprzez zwiększanie powierzchni biologicznie czynnych, retencję wód opadowych i ograniczanie nadmiernego uszczelnienia terenu.
- ❖ Ochrona i wykorzystanie lokalnego dziedzictwa kulturowego przy przekształcaniu istniejącej zabudowy i przestrzeni, z zachowaniem wartości historycznych i charakteru Miasta.
- ❖ Wspieranie aktywizacji gospodarczej obszarów wymagających przekształceń, w szczególności poprzez tworzenie warunków dla rozwoju usług, przedsiębiorczości i lokalnych aktywności gospodarczych.
- ❖ Zapewnienie spójności działań rewitalizacyjnych z polityką rozwoju Miasta, w szczególności w zakresie poprawy jakości życia mieszkańców, aktywizacji społecznej, rozwoju gospodarczego oraz kształtowania funkcjonalnej i przyjaznej przestrzeni.
- ❖ Prowadzenie działań rewitalizacyjnych z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców, w tym wykorzystanie partycypacji społecznej przy określaniu sposobu zagospodarowania przestrzeni wymagających przekształceń.

W przypadku terenów wymagających rekultywacji lub remediacji działania powinny być podejmowane odpowiednio do rzeczywistego charakteru i stopnia przekształcenia danego terenu, z uwzględnieniem konieczności przywrócenia jego odpowiedniej funkcjonalności oraz ograniczenia potencjalnych zagrożeń dla mieszkańców i środowiska.

7.OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Obszary strategicznej interwencji (OSI) są określone w strategiach rozwoju jako obszary o zidentyfikowanych lub potencjalnych uwarunkowaniach społecznych, gospodarczych, przestrzennych lub powiązaniach funkcjonalnych decydujących o występowaniu barier rozwoju lub możliwych do wykorzystania potencjałów rozwojowych.

Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa

W przypadku Miasta Hajnówka obszary strategicznej interwencji wynikają przede wszystkim z ustaleń Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030 oraz Ponadlokalnej Strategii Rozwoju Gmin Powiatu Hajnowskiego i Powiatu Hajnowskiego na lata 2022–2030. Dokumenty te wskazują na szczególne znaczenie Hajnówki jako miasta powiatowego, ośrodka tracącego część funkcji społeczno-gospodarczych, a także jako ważnego ośrodka usługowego i gospodarczego obszaru funkcjonalnego położonego w bezpośrednim sąsiedztwie Puszczy Białowieskiej.

OSI wynikające ze Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030

Miasto Hajnówka zostało wskazane w Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030 jako obszar strategicznej interwencji w ramach dwóch kategorii:

- **Miasta powiatowe,**
- **Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze.**

OSI „Miasta powiatowe”

Hajnówka należy do grupy miast powiatowych stanowiących istotne lokalne i ponadlokalne ośrodki koncentracji usług publicznych, społecznych i gospodarczych. W ramach tego OSI szczególne znaczenie ma wzmacnianie funkcji miast powiatowych oraz ich zdolności do pełnienia roli lokalnych centrów rozwoju.

W odniesieniu do Hajnówki działania powinny koncentrować się na wzmacnianiu jej funkcji jako ośrodka administracyjnego, usługowego, edukacyjnego, zdrowotnego i gospodarczego dla mieszkańców Miasta oraz jego otoczenia. Istotne znaczenie ma również poprawa dostępności komunikacyjnej i infrastrukturalnej oraz rozwój przedsiębiorczości i kompetencji mieszkańców.

W ramach OSI szczególnego znaczenia nabierają zatem:

- wzmacnianie funkcji Hajnówki jako ośrodka usługowego i administracyjnego;

- rozwój lokalnej przedsiębiorczości i tworzenie warunków dla powstawania nowych miejsc pracy;
- podnoszenie kompetencji mieszkańców i dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy;
- poprawa jakości i dostępności usług publicznych;
- poprawa dostępności komunikacyjnej Miasta i jego powiązań z otoczeniem;
- rozwój infrastruktury technicznej i teleinformatycznej;
- wzmacnianie powiązań funkcjonalnych Hajnówki z pozostałymi jednostkami obszaru.

Kierunki te znajdują bezpośrednie odzwierciedlenie w celach Strategii Rozwoju Miasta Hajnówka, przede wszystkim w zakresie rozwoju gospodarki i rynku pracy, poprawy jakości życia mieszkańców oraz kształtowania dostępnej i funkcjonalnej przestrzeni miejskiej. Strategia województwa wskazuje bowiem na potrzebę wzmacniania funkcji miast powiatowych, ich przedsiębiorczości, kompetencji mieszkańców oraz dostępności infrastrukturalnej.

OSI „Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze”

Hajnówka została również zaliczona do OSI „Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze”. W województwie podlaskim do tej kategorii zaliczono siedem miast, w tym Hajnówkę.

W przypadku tego OSI Strategia Województwa wskazuje na potrzebę odbudowy bazy gospodarczej miast oraz wzmacniania ich roli jako centrów aktywności społecznej i gospodarczej. Jednocześnie podkreśla, że sytuacja poszczególnych miast jest zróżnicowana, dlatego zakres interwencji powinien być dostosowany do ich indywidualnych uwarunkowań i pełnionych funkcji.

W przypadku Hajnówki interwencja powinna odpowiadać na problemy zidentyfikowane w diagnozie, przede wszystkim depopulację, starzenie się mieszkańców, odpływ młodych osób, ograniczoną liczbę atrakcyjnych miejsc pracy oraz potrzebę lepszego wykorzystania potencjału turystycznego i przyrodniczego.

W szczególności istotne są:

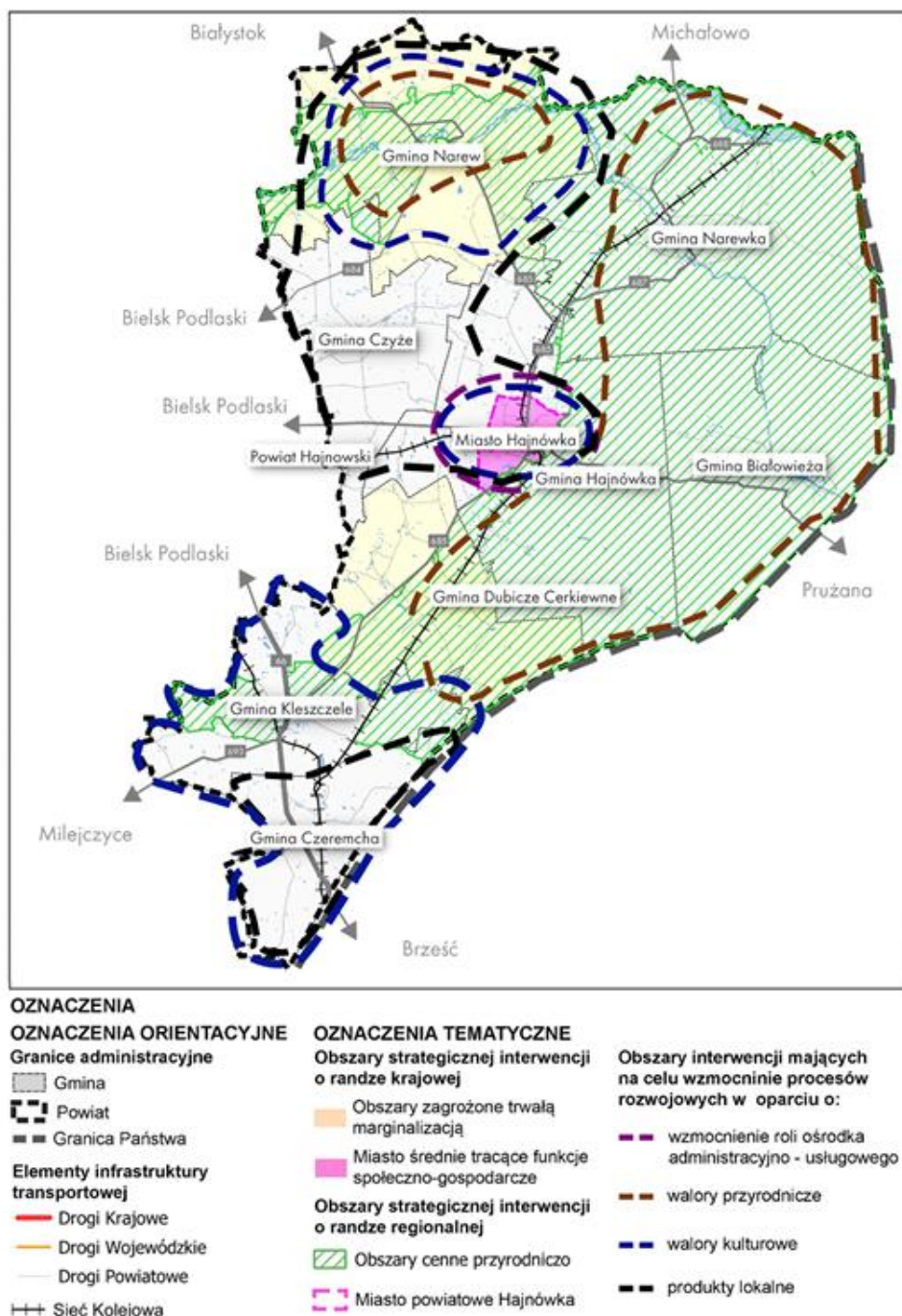
- odbudowa i dywersyfikacja lokalnej bazy gospodarczej;
- wspieranie przedsiębiorczości i lokalnych podmiotów gospodarczych;
- tworzenie atrakcyjnych miejsc pracy;
- rozwój kompetencji mieszkańców i dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy;

Strategia Rozwoju Miasta Hajnówka na lata 2026-2035

- aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców;
- przeciwdziałanie odpływowi młodych mieszkańców;
- poprawa warunków mieszkaniowych i jakości życia;
- rozwój funkcji turystycznych i rekreacyjnych;
- wykorzystanie potencjału Puszczy Białowieskiej i lokalnego dziedzictwa;
- wzmacnianie Hajnówki jako centrum aktywności społecznej i gospodarczej.

Tym samym OSI „Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze” stanowi szczególnie istotne uzasadnienie dla przyjęcia w Strategii Miasta działań ukierunkowanych na rozwój gospodarczy, zatrzymanie mieszkańców, poprawę jakości życia oraz wzmacnianie atrakcyjności Miasta.

Rysunek 4 Mapa obszarów strategicznej interwencji w powiecie Hajnowskim.

Źródło: Ponadlokalna Strategia Rozwoju Gmin Powiatu Hajnowskiego i Powiatu Hajnowskiego na lata 2022–2030

OSI wynikające z Ponadlokalnej Strategii Rozwoju Gmin Powiatu Hajnowskiego i Powiatu Hajnowskiego na lata 2022–2030

Ponadlokalna Strategia wyznacza własne obszary strategicznej interwencji, których celem jest koncentracja działań na obszarach posiadających szczególne potencjały lub wymagających ukierunkowanego wsparcia.

W odniesieniu do Miasta Hajnówka istotne są trzy obszary strategicznej interwencji:

1. obszar oparty na wzmocnieniu roli ośrodka administracyjno-usługowego;
2. obszar oparty na walorach przyrodniczych;
3. obszar oparty na produktach lokalnych.

Strategia ponadlokalna wskazuje ponadto obszar oparty na walorach kulturowych, jednak nie obejmuje on Miasta Hajnówka, dlatego nie jest wskazywany jako OSI właściwy dla Miasta.

OSI – wzmocnienie roli ośrodka administracyjno-usługowego

Obszar ten obejmuje Miasto Hajnówka, które w Ponadlokalnej Strategii zostało wskazane jako kluczowy ośrodek administracyjno-usługowy obszaru Partnerstwa. Celem interwencji jest wzmocnienie roli Hajnówki oraz dostosowanie istniejącej struktury Miasta do aktualnych uwarunkowań i potrzeb mieszkańców.

W ramach tego OSI szczególne znaczenie mają:

- poprawa dostępności Hajnówki i jej powiązań z pozostałymi gminami obszaru Partnerstwa;
- poprawa jakości, dostępności i funkcjonalności przestrzeni publicznych;
- tworzenie warunków dla lokalnych inicjatyw społecznych i gospodarczych;
- rozwój zabudowy z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań, tradycji i kultury;
- rozwój wysokiej jakości obiektów usługowych odpowiadających skali i charakterowi Miasta;
- wzmacnianie reprezentacyjnych i usługowych funkcji Hajnówki;
- uwzględnianie działań adaptacyjnych i mitygacyjnych związanych ze zmianami klimatu;
- ograniczanie presji środowiskowej wynikającej z funkcjonowania Miasta;
- poprawa efektywności gospodarowania zasobami naturalnymi.

Jest to najważniejszy OSI ponadlokalny z punktu widzenia Strategii Hajnówki, ponieważ obejmuje całe Miasto i bezpośrednio odnosi się do jego roli w strukturze obszaru Partnerstwa.

OSI – wzmocnienie procesów rozwojowych w oparciu o walory przyrodnicze

Obszar interwencji mający na celu wzmocnienie procesów rozwojowych w oparciu o walory przyrodnicze obejmuje gminy: Białowieża, Hajnówka (gmina wiejska), Dubicze Cerkiewne, Narewka i Narew. Miasto Hajnówka nie zostało formalnie objęta tym OSI. Podstawą jego

wyznaczenia są wyjątkowe walory przyrodnicze obszaru, związane przede wszystkim z Puszczą Białowieską oraz występowaniem terenów o wysokiej wartości środowiskowej.

Pomimo braku formalnego objęcia Miasta Hajnówka wskazanym OSI, jego położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Puszczy Białowieskiej oraz funkcjonalne powiązania z gminami objętymi interwencją mają istotne znaczenie dla kierunków rozwoju Miasta. Dotyczy to w szczególności rozwoju turystyki i rekreacji wykorzystujących walory przyrodnicze i kulturowe, edukacji ekologicznej, ochrony środowiska oraz wzmacniania powiązań funkcjonalnych z otoczeniem. Ponadlokalna Strategia wskazuje również na znaczenie tworzenia i poprawy powiązań funkcjonalnych miasta z jego otoczeniem oraz wykorzystywania walorów przyrodniczych i kulturowych dla rozwoju turystyki.

Z punktu widzenia Miasta Hajnówka szczególne znaczenie mają zatem działania związane z:

- rozwojem funkcji turystycznych i rekreacyjnych wykorzystujących potencjał Puszczy Białowieskiej;
- wzmacnianiem powiązań funkcjonalnych i współpracy z gminami położonymi na obszarze Puszczy Białowieskiej;
- rozwojem infrastruktury i przestrzeni wspierających wykorzystanie potencjału przyrodniczego;
- ochroną zasobów przyrodniczych, edukacją ekologiczną oraz ograniczaniem presji na środowisko;
- wykorzystaniem walorów przyrodniczych jako jednego z czynników rozwoju lokalnej gospodarki.

Powiązania funkcjonalne Miasta z obszarem objętym OSI pozostają istotne przede wszystkim dla realizacji Celu 1 i Celu 4 Strategii Miasta, łączących rozwój gospodarczy i turystyczny z ochroną zasobów przyrodniczych.

OSI – wzmocnienie procesów rozwojowych w oparciu o produkty lokalne

Obszar obejmuje m.in. Miasto Hajnówka, a jego podstawą jest wykorzystanie lokalnych zasobów, tradycji i potencjału przedsiębiorczości do budowania przewagi konkurencyjnej obszaru.

W ramach tego OSI istotne jest:

- tworzenie warunków dla rozwoju lokalnych inicjatyw gospodarczych;
- rozwój i promocja produktów lokalnych;

Strategia Rozwoju Miasta Hajnówka na lata 2026-2035

- wykorzystywanie lokalnych tradycji i dziedzictwa;
- wspieranie przedsiębiorców i lokalnych wytwórców;
- tworzenie miejsc i przestrzeni służących promocji oraz sprzedaży produktów lokalnych;
- rozwój współpracy pomiędzy lokalnymi podmiotami;
- łączenie produktów lokalnych z ofertą turystyczną i promocyjną obszaru;
- ograniczanie negatywnej presji na środowisko przy rozwijaniu działalności gospodarczej.

Dla Hajnówki OSI ten ma szczególne znaczenie ze względu na lokalną tradycję, wielokulturowość, regionalną kuchnię, rzemiosło i potencjał rozwoju lokalnych produktów wskazywany również przez mieszkańców w badaniach ankietowych.

Obszary strategicznej interwencji w strukturze Miasta Hajnówka

W dotychczasowej polityce rozwoju Miasta Hajnówka nie określono wewnętrznych obszarów strategicznej interwencji.

**8.SPOJNOŚĆ
Z DOKUMENTAMI
WYŻSZEGO SZCZEBLA**

Analiza spójności celów Strategii Rozwoju Miasta Hajnówka 2026–2035 obejmuje powiązania z kierunkami rozwoju określonymi w dwóch dokumentach o znaczeniu regionalnym i ponadlokalnym:

- ❖ Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030.
- ❖ Ponadlokalna Strategia Rozwoju Gmin Powiatu Hajnowskiego i Powiatu Hajnowskiego na lata 2022–2030.

Tabela 2 Spójność celów Strategii Rozwoju Miasta Hajnówka 2026–2035 ze strategią ponadlokalną i Strategią Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030

GMINA Strategia Rozwoju Miasta Hajnówka 2026–2035	POWIAT Ponadlokalna Strategia Rozwoju Gmin Powiatu Hajnowskiego i Powiatu Hajnowskiego 2022– 2030	WOJEWÓDZTWO Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030
Cel 1. Rozwój lokalnej gospodarki i przedsiębiorczości dla silnego, konkurencyjnego rynku pracy.	Obszar inteligentny, ambitny, zasilany naturą; Wpuszczeni w turystykę	Dynamiczna gospodarka
Cel 2. Podniesienie jakości życia mieszkańców i wzmocnienie więzi społecznych w Mieście.	Aktywne społeczeństwo i sprawne instytucje; Region kulturalny z natury	Zasobni mieszkańcy; Partnerski region
Cel 3. Tworzenie dostępnej, bezpiecznej i przyjaznej środowisku przestrzeni miejskiej.	Przestrzeń dostępna, funkcjonalna, zagospodarowana w sposób zrównoważony, przyjazna dla ludzi i środowiska	Zasobni mieszkańcy; Partnerski region
Cel 4. Ochrona zasobów środowiska oraz zwiększenie odporności Miasta Hajnówka na zmiany klimatu.	Unikatowe wartości Puszczy Białowieskiej utrzymane dla przyszłych pokoleń; Przestrzeń dostępna, funkcjonalna, zagospodarowana w sposób zrównoważony, przyjazna dla ludzi i środowiska	Dynamiczna gospodarka; Zasobni mieszkańcy

Źródło: Opracowanie własne

9. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

Zarządzanie realizacją Strategii

Strategia Rozwoju Miasta Hajnówka będzie wdrażana i monitorowana przez określone podmioty. Realizację strategii wspierać będą wytyczne do tworzenia Miejskich dokumentów wykonawczych. Aby skutecznie osiągnąć cele i kierunki działań określone w dokumencie konieczne jest prawidłowe ustanowienie systemu zarządzania procesami rozwojowymi oraz włączenie szerokiego grona interesariuszy, od administracji na wszystkich szczeblach po sektor pozarządowy i gospodarczy. Ważne będzie także określenie warunków organizacyjnych dla wdrażania, monitorowania, aktualizacji i ewaluacji dokumentu.

Podmioty zaangażowane we wdrażanie Strategii

Wdrażanie celów i kierunków działań Strategii polegać będzie przede wszystkim na koordynacji współpracy pomiędzy zaangażowanymi w ten proces podmiotami, tj.:

Radą Miasta Hajnówka, która odpowiada za:

- ❖ zatwierdzenie Strategii,
- ❖ zatwierdzenie zmian Strategii,
- ❖ nadzór nad postępami i efektami wdrażania poprzez rozpatrywanie corocznego raportu o stanie Miasta, obejmującego podsumowanie działalności Burmistrza w zakresie realizacji Strategii, oraz prowadzenie debaty nad raportem. Po zakończeniu debaty Rada przeprowadza głosowanie nad udzieleniem Burmistrzowi wotum zaufania.

Burmistrza Miasta Hajnówka, który odpowiada za:

- ❖ nadzór nad realizacją celów i kierunków działań przyjętych w Strategii,
- ❖ zapewnienie środków finansowych na realizację celów i kierunków działań przyjętych w Strategii poprzez uwzględnienie ich w budżecie Miasta i Wieloletniej Prognozie Finansowej, jak również poprzez pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania,
- ❖ monitoring, ocenę realizacji oraz opracowanie zmian Strategii,
- ❖ inicjowanie procedury zmiany Strategii.

Koordynatorem wdrażania Strategii (osoba z Referatu Przedsiębiorczości, Promocji i Turystyki wyznaczana przez Burmistrza), który odpowiada za:

- ❖ wsparcie Burmistrza Miasta Hajnówka w realizacji zadań związanych z wdrażaniem Strategii,
- ❖ przepływ informacji na temat działań związanych z wdrażaniem Strategii,

- ❖ promocję efektów realizacji Strategii,
- ❖ współpracę z interesariuszami Strategii w procesie jej wdrażania.

Interesariuszami wdrażania Strategii, którzy odpowiadają za:

- ❖ realizację zadań wynikających ze Strategii,
- ❖ wnioskowanie o zmiany w Strategii,
- ❖ dostarczanie danych do monitorowania oraz oceny wdrażania Strategii.

Procedura monitorowania

- ❖ Monitoring bieżący będzie realizowany corocznie. Efektem prowadzonego monitoringu będzie raport z realizacji za rok poprzedni. Raport z monitoringu i wdrażania strategii będzie co roku omawiany na sesji Rady Miasta Hajnówka.
- ❖ Celem monitoringu jest uzyskanie kompletnej informacji dotyczącej rezultatów działań przyjętych do realizacji.
- ❖ Monitoringowi podlegają wskaźniki realizacji działań. Ponadto monitorowany będzie również poziom wdrażania założeń w dokumencie w postaci liczby i efektów zrealizowanych działań.
- ❖ Wynikiem prowadzonego monitoringu będzie zestawienie wskaźników dla poszczególnych kierunków działań, których realizacja została podjęta w ramach każdego z celów strategicznych zapisanych w Strategii.

W monitorowaniu realizacji Strategii wykorzystywane będą również dane i wskaźniki gromadzone w ramach projektu „Zielony Duch Aktywności. Hajnówka – Nowa Era Rozwoju”, w zakresie odpowiadającym celom i kierunkom działań Strategii. Dotyczy to w szczególności danych odnoszących się do przedsiębiorczości i rynku pracy, edukacji, aktywności społecznej, dostępności usług społecznych, efektywności energetycznej, działań klimatyczno-środowiskowych oraz bezpieczeństwa. Pozwoli to na uwzględnienie rezultatów projektu w ocenie postępów realizacji Strategii.

Ewaluacja dokumentu

- ❖ Rekomenduje się przeprowadzenie dwóch przeglądów strategicznych w okresie obowiązywania Strategii – w 2028 r. i 2033 r. (ewaluacje on-going) – oraz ewaluacji ex-post w 2036 r., po zakończeniu okresu jej obowiązywania, w celu oceny osiągniętych rezultatów i efektów realizacji.
- ❖ Ewaluacja ma na celu uzyskanie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób założenia i cele przekładane są na realne działania oraz wskazanie konieczności dokonania korekt

(aktualizacji). Dzięki temu możliwe jest podnoszenie jakości działań, udoskonalenie bieżącej interwencji czy podejmowanie decyzji dotyczących aktualizacji / modyfikacji dokumentu.

- ❖ Wynikiem przeprowadzenia przeglądu będzie szczegółowe sprawozdanie zawierające podsumowanie zestawień wyników uzyskanych w ramach monitoringu wraz z oceną poziomu realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz kierunków działań.
- ❖ Raporty ewaluacyjne są prezentowane Radzie Miasta Hajnówka przez Burmistrza Miasta Hajnówka wraz z rekomendacjami korekt, aktualizacji oraz uzupełnienia zawartości dokumentu.

Aktualizacja

- ❖ Strategia Rozwoju Miasta Hajnówka podlega aktualizacji w przypadkach określonych w art. 10f ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, w szczególności gdy wymagają tego uwarunkowania rozwoju Miasta lub konieczność zachowania spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub strategią rozwoju województwa.
- ❖ Do aktualizacji Strategii stosuje się procedurę określoną w art. 10f ust. 1–4 ustawy o samorządzie gminnym. Rada Miasta Hajnówka określa w drodze uchwały szczegółowy tryb i harmonogram opracowania projektu aktualizacji, w tym tryb konsultacji.
- ❖ Projekt aktualizacji opracowuje Burmistrz Miasta Hajnówka przy wsparciu właściwych komórek organizacyjnych Urzędu Miasta. Przy jego przygotowaniu analizowane będą wyniki monitoringu i ewaluacji oraz uzasadnione propozycje i wnioski mieszkańców, organizacji społecznych i przedsiębiorców.
- ❖ Projekt aktualizacji podlega konsultacjom oraz przedłożeniu Zarządowi Województwa Podlaskiego w celu wydania opinii w zakresie określonym w ustawie. Po przeprowadzeniu wymaganej procedury aktualizację Strategii przyjmuje Rada Miasta Hajnówka w drodze uchwały.
- ❖ Ocena realizacji Strategii na podstawie raportów ewaluacyjnych zostanie przeprowadzona w latach 2028 i 2033. Obejmie porównanie zakładanych rezultatów i oddziaływań z osiągniętymi efektami oraz sformułowanie zaleceń dotyczących dalszego wdrażania i ewentualnej aktualizacji dokumentu. Terminy przeglądów nie wykluczają przeprowadzenia aktualizacji w innym czasie, jeżeli wystąpią przesłanki określone w ustawie.

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Dokumenty wykonawcze względem Strategii Rozwoju Miasta stanowią obowiązkowe lub fakultatywne plany, programy i strategie sektorowe. Podczas tworzenia nowych i aktualizacji dotychczas obowiązujących Miejskich programów, planów i strategii sektorowych, należy pamiętać by były one zgodne z treścią strategii – są one bowiem dokumentami wykonawczymi względem strategii.

Zgodność pomiędzy wskazanymi dokumentami dotyczyć będzie:

- ❖ wizji rozwoju Miasta,
- ❖ celów – opracowania wykonawcze powinny wynikać i/lub wpisywać się w cele wyznaczone w dokumencie Strategii,
- ❖ kierunków i działań,
- ❖ oczekiwanych rezultatów – wdrażanie dokumentów wykonawczych powinno wspierać osiągnięcie docelowych wartości wskaźników założonych w Strategii,
- ❖ wytycznych i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej,
- ❖ dla wszystkich dokumentów wykonawczych w części dotyczącej monitoringu (jeżeli dotyczy) zaleca się uwzględnienie odpowiednich wskaźników, które zostały wskazane w rozdziale pn. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia,
- ❖ dla wszystkich dokumentów wykonawczych w części dotyczącej ich zarządzania (jeżeli dotyczy) zaleca się włączenie koordynatora wdrażania Strategii w procesy przepływu informacji w zakresie opracowania i wdrażania przedmiotowych planów i programów,
- ❖ dla wszystkich dokumentów wykonawczych w części dotyczącej ich realizacji zaleca się wskazanie spójności tych dokumentów z niniejszą Strategią,
- ❖ dla wszystkich dokumentów wykonawczych realizowanych w sferze gospodarczej zaleca się uwzględnienie działań/projektów wynikających z adekwatnych kierunków działań wskazanych w Celu 1. Rozwój lokalnej gospodarki i przedsiębiorczości dla silnego, konkurencyjnego rynku pracy,
- ❖ dla wszystkich dokumentów wykonawczych realizowanych w sferze społecznej zaleca się uwzględnienie działań/projektów wynikających z adekwatnych kierunków działań wskazanych w Celu 2. Podniesienie jakości życia mieszkańców i wzmocnienie więzi społecznych w Mieście,
- ❖ dla wszystkich dokumentów wykonawczych realizowanych w sferze przestrzennej zaleca się uwzględnienie działań/projektów wynikających z adekwatnych kierunków działań

wskazanych w Celu 3. Tworzenie dostępnej, bezpiecznej i przyjaznej środowisku przestrzeni miejskiej,

- dla wszystkich dokumentów wykonawczych realizowanych w sferze klimatyczno-środowiskowej zaleca się uwzględnienie działań/projektów wynikających z adekwatnych kierunków działań wskazanych w Celu 4. Ochrona zasobów środowiska oraz zwiększenie odporności Miasta Hajnówka na zmiany klimatu.

W powyższym kontekście dokonano przeglądu obowiązujących dokumentów wykonawczych. Miasta wraz z określeniem ich zgodności z niniejszą Strategią oraz wskazaniem ewentualnej potrzeby wprowadzenia zmian. Poniższa tabela nie wyczerpuje wszystkich dokumentów.

Tabela 3 Wytyczne dla sporządzania dokumentów wykonawczych względem Strategii

Obszar tematyczny	Nazwa dokumentu	Uwagi/Wytyczne
Planowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta	W świetle przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyklucza się aktualizację dokumentu oraz wskazuje na konieczność uchwalenia planu ogólnego.
	Plan ogólny Miasta	Zachowanie spójności celów i kierunków działań, zwłaszcza w wymiarze przestrzennym. Kształtowanie przestrzeni z uwzględnieniem założeń modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej.
	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	
Energetyka	Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Aktualizacja z uwzględnieniem zapisów Strategii.
Gospodarka komunalna	Wieloletnie programy gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Hajnówka mieszkaniowym zasobem Miasta	Aktualizacja z uwzględnieniem zapisów Strategii.

Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem	Gminna ewidencja zabytków	Ewentualne zwiększenie bazy obszarów lub obiektów wpisanych do ewidencji zabytków
	Program opieki nad Zabytkami Miasta Hajnówka	Aktualizacja z uwzględnieniem zapisów Strategii oraz aktualizacja w przypadku ustanowienia nowych obszarów lub obiektów zabytkowych.
Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Program ochrony środowiska	Aktualizacja z uwzględnieniem zapisów Strategii.
	Plan gospodarki niskoemisyjnej	Aktualizacja z uwzględnieniem zapisów Strategii.
	Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Hajnówka	Bieżąca aktualizacja.
Polityka społeczna	Gminny program rewitalizacji	Zachowanie spójności celów i kierunków działań wskazanych w Strategii w przypadku aktualizacji lub opracowania dokumentów z zakresu polityki społecznej.
	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych	
	Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Hajnówka na lata 2025-2027	
	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii oraz Uzależnieniom Behawioralnym Miasta Hajnówka na lata 2026-2029	

Rozwój lokalny	Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3. Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Zachowanie spójności celów i kierunków działań wskazanych w Strategii, w szczególności w zakresie wspierania rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, wzmacniania konkurencyjności lokalnej gospodarki oraz tworzenia warunków do rozwoju działalności gospodarczej na terenie miasta.
	Program dla rozwoju przedsiębiorczości	
Finanse publiczne	Wieloletnia prognoza finansowa Miasta	Uwzględnianie kierunków działań i działań sformułowanych w Strategii, pod warunkiem realności ich sfinansowania, w tym przy udziale środków zewnętrznych.
	Uchwały budżetowe	

Źródło: opracowanie własne

10. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

W celu skutecznej realizacji założeń zawartych w **Strategii Rozwoju Miasta Hajnówka na lata 2026–2035** konieczne jest zapewnienie odpowiedniego poziomu i zróżnicowania źródeł finansowania planowanych przedsięwzięć. Sfinansowanie wszystkich działań wyłącznie ze środków budżetu Miasta nie będzie możliwe, dlatego istotnym elementem realizacji Strategii będzie aktywne pozyskiwanie dostępnych środków zewnętrznych oraz wykorzystywanie różnych instrumentów finansowych.

Ramy finansowe realizacji Strategii będą uzależnione od zakresu i skali podejmowanych działań, aktualnej kondycji finansowej Miasta oraz jego możliwości inwestycyjnych, a także od dostępności środków zewnętrznych i zmian zachodzących w otoczeniu gospodarczym, prawnym i finansowym.

Realizacja Strategii będzie prowadzona w sposób etapowy, z uwzględnieniem aktualnych możliwości finansowych Miasta oraz dostępności zewnętrznych źródeł finansowania.

Podstawowymi instrumentami planowania i finansowania zadań będą coroczne uchwały budżetowe oraz Wieloletnia Prognoza Finansowa Miasta Hajnówka. Szczegółowy zakres rzeczowy i finansowy poszczególnych przedsięwzięć będzie określany w ramach bieżącego planowania budżetowego i dokumentów wdrożeniowych.

Punktem odniesienia dla oceny możliwości finansowania działań rozwojowych jest sytuacja finansowa Miasta przedstawiona w diagnozie. W 2025 r.:

- ❖ dochody ogółem Miasta wyniosły 129,61 mln zł;
- ❖ wydatki ogółem wyniosły 122,93 mln zł;
- ❖ utrzymywała się dodatnia nadwyżka operacyjna, co wskazuje na zdolność Miasta do finansowania części przedsięwzięć rozwojowych oraz obsługi zobowiązań.

Ze względu na dziesięcioletni okres obowiązywania Strategii oraz zmienność uwarunkowań gospodarczych, poziomu dochodów własnych, kosztów realizacji inwestycji i dostępności środków zewnętrznych nie jest zasadne określanie na tym etapie łącznej wartości nakładów finansowych niezbędnych do realizacji wszystkich założeń dokumentu. Wielkość środków przeznaczanych na poszczególne działania będzie każdorazowo wynikała z aktualnych możliwości finansowych Miasta, przyjętych priorytetów oraz dostępnych instrumentów wsparcia.

Zakłada się, że realizacja Strategii będzie finansowana w sposób ciągły przez cały okres jej obowiązywania, przy wykorzystaniu zarówno środków własnych Miasta, jak i środków zewnętrznych. Szczególne znaczenie będzie miało aktywne pozyskiwanie funduszy na przedsięwzięcia inwestycyjne oraz projekty społeczne, gospodarcze, środowiskowe i infrastrukturalne.

Źródła finansowania

Wytyczone w Strategii działania mogą być finansowane w szczególności z:

- ❖ środków własnych Miasta Hajnówka;
- ❖ środków budżetu jednostek samorządu terytorialnego, w tym powiatu i województwa;
- ❖ środków budżetu państwa;
- ❖ funduszy celowych, w tym środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz innych funduszy ochrony środowiska;
- ❖ funduszy europejskich dostępnych w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych;
- ❖ środków Europejskiego Obszaru Gospodarczego i funduszy norweskich;
- ❖ środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy;
- ❖ środków Lokalnej Strategii Rozwoju;
- ❖ środków sektora prywatnego, w tym w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego;
- ❖ środków organizacji pozarządowych i innych partnerów społecznych;
- ❖ kredytów, pożyczek oraz innych instrumentów finansowych;
- ❖ środków Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności – wyłącznie w odniesieniu do przedsięwzięć realizowanych lub zakontraktowanych w 2026 r., z uwzględnieniem terminów i warunków właściwych dla poszczególnych instrumentów.

Z punktu widzenia dostępnych środków zewnętrznych, najistotniejszym źródłem finansowania, zarówno w zakresie zadań inwestycyjnych, jak i tzw. „projektów miękkich”, czyli projektów ukierunkowanych na rozwój zasobów ludzkich, są fundusze europejskie. Do głównych z nich należą:

- ❖ Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021–2027 – program regionalny współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+),
- ❖ Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS). W programie FERS będzie realizowane wsparcie na rzecz m.in. poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia,

- ❖ Fundusz Spójności, którego celem jest zredukowanie różnic gospodarczych i społecznych oraz promowanie zrównoważonego rozwoju głównie poprzez duże inwestycje w zakresie infrastruktury transportowej i ochrony środowiska,
- ❖ Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), zajmujący się wspieraniem przekształceń struktury rolnictwa oraz wspomaganie rozwoju obszarów wiejskich,
- ❖ Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS). Celem programu jest wsparcie zrównoważonego rozwoju Polski. Głównym kierunkiem zmian ma być budowa nowoczesnej infrastruktury technicznej i społecznej. FEnIKS przyspieszy transformację w kierunku gospodarki niskoemisyjnej,
- ❖ Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG). Program wspierający przedsiębiorców w obszarze szerokorozumianych innowacji. Duży nacisk kładzie przy tym na działalność badawczo-rozwojową. Z programu będą mogli skorzystać m.in. przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji,
- ❖ Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE) – program ma trzy główne priorytety: skuteczne instytucje, skuteczni beneficjenci i skuteczna komunikacja. Środki z Pomocy Technicznej zostaną przeznaczone m.in. na: szkolenia dla beneficjentów korzystających z Funduszy Europejskich, rozwój krajowego systemu informatycznego umożliwiającego aplikowanie i rozliczanie projektów unijnych, działania informacyjno-promocyjne zwiększające wiedzę o Funduszach w Polsce.

Uzupełniające znaczenie w początkowym okresie realizacji Strategii mogą mieć środki Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności, przeznaczone na przedsięwzięcia realizowane lub zakontraktowane w 2026 r., zgodnie z terminami właściwymi dla poszczególnych instrumentów. Ze względu na harmonogram KPO nie przyjmuje się go jako stałego źródła finansowania działań strategicznych w kolejnych latach, do 2035 r.

Wymienione źródła finansowania nie stanowią zamkniętego katalogu. Wskazane programy odpowiadają aktualnej perspektywie finansowej i będą sukcesywnie zastępowane instrumentami wsparcia dostępnymi w kolejnych okresach programowania Unii Europejskiej oraz krajowymi programami finansowania.

Przedsięwzięcia wskazane w tabeli obejmują zarówno zadania znajdujące się na różnym etapie przygotowania i realizacji, jak również zamierzenia o charakterze planistycznym, których realizacja uzależniona będzie od możliwości finansowych poszczególnych podmiotów oraz pozyskania środków zewnętrznych. W przypadku przedsięwzięć realizowanych przez miejskie spółki część zadań stanowi element ich planów inwestycyjnych na lata 2026–2035, przy czym szczegółowy zakres, harmonogram i wartość poszczególnych inwestycji będą

doprecyzowywane na dalszych etapach przygotowania. Wskazane w Strategii wartości mają charakter orientacyjny i nie stanowią zobowiązania do realizacji przedsięwzięć w przedstawionym zakresie.

Kluczowe przedsięwzięcia strategiczne

Strategia Rozwoju Miasta Hajnówka na lata 2026–2035 wskazuje na najważniejsze przedsięwzięcia, które mają przełożyć przyjęte cele i kierunki rozwoju na konkretne działania. Są one odpowiedzią na zidentyfikowane potrzeby mieszkańców, potencjał miasta oraz najważniejsze wyzwania stojące przed Hajnówką.

Kluczowe przedsięwzięcia strategiczne tworzą spójny katalog działań na rzecz rozwoju miasta – obejmują inwestycje infrastrukturalne i środowiskowe, działania społeczne, gospodarcze, edukacyjne, kulturalne oraz związane z turystyką. Ich realizacja ma wzmacniać atrakcyjność Hajnówki jako miejsca do życia, pracy, prowadzenia działalności gospodarczej i spędzania czasu. Są one również odpowiedzią na kluczowy problem Miasta, jakim jest depopulacja.

Ważnym założeniem Strategii jest łączenie działań inwestycyjnych z aktywnym udziałem mieszkańców, lokalnych przedsiębiorców, organizacji społecznych i instytucji.

Kluczowe przedsięwzięcia strategiczne są nie tylko listą inwestycji, lecz konkretnymi działaniami, które mają urzeczywistnić wizję Hajnówki do 2035 roku – miasta zielonego, aktywnego, przyjaznego mieszkańcom i otwartego na nowe możliwości rozwoju.

Przedsięwzięcia społeczne: obejmują one działania związane z rozwojem infrastruktury edukacyjnej, kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej, a także usług społecznych skierowanych do osób potrzebujących wsparcia.

- ❖ Budowa Zakładu Aktywizacji Zawodowej z funkcją Domu Pomocy Społecznej,
- ❖ Rozbudowa Akademii Przyrody – etap II, centrum edukacji ekologicznej i doświadczania przyrody,
- ❖ Modernizacja budynku Urzędu Miasta w Hajnówce wraz z instalacją windy,
- ❖ Modernizacja budynków szkół podstawowych nr 1, 2 i 4,
- ❖ Rozwój kompleksu OSiR – modernizacja lodowiska i utworzenie parku świateł,
- ❖ Budowa pełnowymiarowego boiska piłkarskiego ze sztuczną murawą przy ul. Sołowiecz,
- ❖ Modernizacja Hajnowskiego Domu Kultury, w tym dostosowanie budynku do obowiązujących wymagań ochrony przeciwpożarowej (PPOŻ), oraz zagospodarowanie jego otoczenia,

- ❖ Modernizacja budynku przy ul. Piłsudskiego 1,
- ❖ Kompleksowa modernizacja i rozbudowa obiektów przy ul. Parkowej 3 i 6,
- ❖ Modernizacja budynków na osiedlu Chemiczna wraz z zagospodarowaniem otoczenia,
- ❖ Modernizacja i adaptacja budynku starej kotłowni przy ul. Lipowej na nowe funkcje,
- ❖ Budowa Centrum Edukacji Ekologicznej z bazą edukacyjno-wypoczynkową i noclegową.

Projekty przestrzenno-środowiskowe: obejmują działania związane z poprawą jakości przestrzeni publicznych, rozwojem zielonej i błękitnej infrastruktury, efektywnym wykorzystaniem zasobów oraz tworzeniem bezpiecznych i dostępnych miejsc do życia, wypoczynku i aktywności.

- ❖ Rewitalizacja Parku Miejskiego wraz z rozwojem infrastruktury rekreacyjnej,
- ❖ Modernizacja i rozbudowa miejskiego systemu monitoringu,
- ❖ Modernizacja i zagospodarowanie targowicy miejskiej przy ul. Targowej,
- ❖ Rewitalizacja obszaru ul. Poddolnej wraz z budową pumptracka i rozwojem terenów rekreacyjnych z zachowaniem bioróżnorodności,
- ❖ Zagospodarowanie i rozwój terenów rekreacyjnych w różnych częściach miasta,
- ❖ Zagospodarowanie przestrzeni w rejonie Hajnowskiego Domu Kultury i nadanie jej funkcji społeczno-rekreacyjnych,

Projekty zielonej transformacji i infrastruktury komunalnej: obejmują przedsięwzięcia ukierunkowane na modernizację i rozwój infrastruktury komunalnej, poprawę efektywności energetycznej oraz transformację miasta w kierunku gospodarki niskoemisyjnej i bardziej odpornej na zmiany klimatu. Łączy inwestycje techniczne i środowiskowe, które odpowiadają na potrzeby mieszkańców, wspierają racjonalne wykorzystanie zasobów oraz podnoszą jakość i bezpieczeństwo miejskich usług publicznych.

- ❖ Modernizacja energetyczna Parku Wodnego,
- ❖ Zakup autobusów elektrycznych wraz z niezbędną infrastrukturą ładująco-zasilającą,
- ❖ Termomodernizacja komunalnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych wraz z wymianą źródeł ciepła,
- ❖ Instalacja magazynów energii na oczyszczalni ścieków w Hajnówce,
- ❖ Instalacja magazynów energii na budynkach publicznych,
- ❖ Rozbudowa sieci wodociągowo-kanalizacyjnej na terenie miasta,

- ❖ Farma fotowoltaiczna na zrekultywowanych kwaterach składowiska,
- ❖ Rozbudowa kompostowni i instalacji oczyszczania odcieków.
- ❖ Rozwój instalacji przetwarzania tworzyw sztucznych i odpadów budowlanych,
- ❖ Rozbudowa instalacji MBP odpadów,
- ❖ Budowa biokompostowni – instalacji fermentacji beztlenowej,
- ❖ Budowa hali i linii sortowniczej odpadów selektywnie zbieranych,
- ❖ Budowa ścieżek rowerowych na terenie miasta, tworzących spójną sieć z trasami poza obszarem miasta.

Działania nieinwestycyjne realizowane w ramach projektu „Zielony Duch Aktywności. Hajnówka – Nowa Era Rozwoju

Uzupełnieniem przedsięwzięć inwestycyjnych są działania nieinwestycyjne realizowane w ramach projektu „Zielony Duch Aktywności. Hajnówka – Nowa Era Rozwoju”, które bezpośrednio wspierają realizację celów i kierunków działań Strategii. Najważniejsze powiązania przedstawiono poniżej.

Tabela 4 Działania nieinwestycyjne realizowane w ramach projektu „Zielony Duch Aktywności. Hajnówka – Nowa Era Rozwoju

Działanie projektu	Powiązanie ze Strategią	Oczekiwany rezultat
Edukacja dla rynku pracy	Cel 1 oraz działania dotyczące edukacji i dostosowania kompetencji do potrzeb rynku pracy	rozwój kompetencji mieszkańców, lepsze dostosowanie kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy oraz zwiększenie możliwości rozwoju zawodowego
Inkubator Przedsiębiorczości – działania wspierające przedsiębiorców	Cel 1 – rozwój przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy	poprawa warunków rozwoju przedsiębiorczości, wsparcie istniejących i nowych podmiotów gospodarczych
Działania edukacyjne i informacyjne w ramach „Hajnówka dla klimatu”	Cel 4 – adaptacja do zmian klimatu, efektywność energetyczna i ochrona środowiska	zwiększenie świadomości klimatycznej i energetycznej oraz wsparcie działań na rzecz ograniczenia zużycia energii
Działania edukacyjne i społeczne w ramach „Zielonej Hajnówki”	Cel 4 oraz działania dotyczące jakości przestrzeni i środowiska	zwiększenie świadomości ekologicznej, wykorzystanie terenów zieleni oraz wzmacnianie odporności Miasta na zmiany klimatu
Inkubator Inicjatyw Społecznych	Cel 2 – aktywność i integracja społeczna mieszkańców	zwiększenie aktywności mieszkańców, rozwój inicjatyw lokalnych i potencjału organizacji społecznych
Wsparcie osób potrzebujących w codziennym życiu i pracy	Cel 2 – rozwój dostępnych usług społecznych i wsparcia mieszkańców	zwiększenie dostępności usług społecznych i wsparcia dla osób wymagających pomocy

Strategia Rozwoju Miasta Hajnówka na lata 2026-2035

Bezpieczna Hajnówka	Cel 2 – bezpieczeństwo mieszkańców i odporność Miasta	zwiększenie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców oraz zdolności Miasta i jego instytucji do reagowania na sytuacje kryzysowe
---------------------	---	--

Projekt „Zielony Duch Aktywności. Hajnówka – Nowa Era Rozwoju” ma charakter partnerski, a część działań realizowana jest przy udziale Powiatu Hajnowskiego i jego jednostek. Dotyczy to w szczególności przedsięwzięć związanych z edukacją, rozwojem kompetencji, aktywizacją zawodową oraz usługami społecznymi. Działania te uzupełniają przedsięwzięcia realizowane przez Miasto i przyczyniają się do osiągnięcia rezultatów określonych w Strategii.

SPIS TABEL, RYSUNKÓW I WYKRESÓW

Tabela 1 Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia63

Tabela 2 Spójność zaplanowanych celów strategicznych w Strategii Rozwoju Miasta Hajnówka z dokumentami wyższego rzędu 103

Tabela 3 Wytyczne dla sporządzania dokumentów wykonawczych względem Strategii 109

Tabela 4 Działania nieinwestycyjne realizowane w ramach projektu „Zielony Duch Aktywności. Hajnówka – Nowa Era Rozwoju” 118

Rysunek 1 Położenie Miasta Hajnówka względem Polski i powiatu hajnowskiego. 11

Rysunek 2 Placówki, których organem prowadzącym jest Miasto Hajnówka 16

Rysunek 3 MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ MIASTA HAJNÓWKA...72

Rysunek 4 Mapa obszarów strategicznej interwencji w powiecie Hajnowskim.....98

Wykres 1. Liczba ludności w Mieście Hajnówka w latach 2020 - 2025 13

Wykres 2. Gęstość zaludnienia w Mieście Hajnówka w latach 2020 - 2025 13

Wykres 3 Kluczowe źródła dochodów Miasta Hajnówka w 2025 r.38

Wykres 4 Dochód ogółem na 1 mieszkańca w Mieście Hajnówka na tle powiatu hajnowskiego i województwa podlaskiego w latach 2019–2024*39

Wykres 5 Wydatki Miasta Hajnówka w 2025 r.40

Wykres 6 Wykonanie budżetu Miasta Hajnówka w latach 2020-2025.....41